VILÁG PROLETÁRJAI EGYESÜLJETEK!

Ára: 80 fillér

NÉPSZABADSÁG

1969. augusztus 12, kedd — AZ MSZMP KÖZPONTI LAPJA — XXVII. évfolyam, 186. szám

MAI SZAMUNKBAN:

De Gaulle, Pompidou és a frank
(4. oldal.)

Milyen az új társadalmi ösztöndíjrendszer?
(5. oldal.)

A KNEB vizsgálja az ipari szolgáltatások számlázását
(5. oldal.)

Felelőtlen kapcsolatok
(6. oldal.)

A könyvkölcsönzés és az olvasói színvonal
(6. oldal.)

Tudomány és technika:
A Mars krátervilága
(10. oldal)

Emléktúrák

Ezen a héten fiatalok kelnek gyalogútra az ország minden részéből, hogy elérkezzenek a Tanácsköztársaság eseményeinek nagyobb vidéki színhelyeire, *Miskolcra, Tatabányára, Szolnokra, Salgótarjánba* és *Kaposvárra.* A több száz KISZ-tag a megyei jubileumi táborokból indul, átkel kicsiny falvakon, összegyűjti a tanácshatalom helyi emlékeit, veteránokkal beszélget, majd végül megérkezik a városokba. De nemcsak oda.

Ahogy ezeknek az emléktúráknak a célját ismerjük, az útnak induló fiatalok főleg a munkásmozgalmi hagyományainkat ápoló és tisztelő szellemi áramkörbe jutnak el. Hiszen egy ilyen túra jó alkalom arra, hogy munkásmozgalmi ismereteik gazdagítva tulajdonképpen a forradalmi eszmékkel azonosuljanak.

A KISZ-szervezetek már egész évben tapasztalhatták, mennyire érdeklődnek a fiatalok történelmünk ötven évvel ezelőtti, kiemelkedő fejezete iránt. Ezrével vettek részt ünnepségeken, megemlékezéseken és majdnem minden alkalomkor meghívták körükbe azokat, akik a nagy napok formálói, részesei voltak. Ebben az is kifejeződött, hogy a fiatalok nemcsak könyvek lapjairól akarnak tájékozódni, hanem szubjektív emlékekben elmerülve, régi harcosok elbeszéléseit hallgatva is.

Az emléktúrákat végül is az ifjúsági szövetség azok számára rendezi, akik a Tanácsköztársaságra emlékező rendezvényeken, azok megszervezésében kitűntek. Jól jellemzi a KISZ jubileumi akcióinak sikerét, hogy bizony nehéz volt megyénként kiválasztani azt a *huszonöt* ifjút, aki az emléktúrán a megye ifjúságát képviseli, mert ennél sokkal nagyobb volt a kitűntek száma, s a túrák iránt őszintén érdeklődő fiataloké is.

Az ifjúsági szövetség megyebizottságain nem kevés fiatal jelentkezett, aki szívesen vállalta volna a vándorút fáradságát, a történelem megismerésének ezt az érdekes, romantikus módját. Így jóval a csapatok megindulása előtt, az ifjúsági szervezetek nem minden alap nélkül következtethettek arra, hogy *szinte kimeríthetetlen azoknak a vonzó formáknak a tárháza, amelyekkel az ifjúság hazafias, forradalmi nevelése eredményesebbé tehető.* Következtethettek arra, hogy az is növekvő ifjúsági igény, hogy országot járva, hazát ismerve, hősök nyomát kutatva, szinte szubjektív kapcsolatba kerüljenek a fiatalok a történelemmel, a hazával.

Nos, ha ezen a héten nem is tömegével kelnek útra a fiatalok, a kezdeményezés hatása a részvevők számánál jelentősebb. Útjuk, gyaloglásuk széles sávot fog át. Az útba eső falvak lakói fogadják őket szeretettel mindenütt, a városokban pedig az ő részvételükkel is zajlik majd a bemutatósorozat. És végül nem lebecsülendő haszna lesz az emléktúráknak, amikor a fiatalok — visszatérve munkahelyükre vagy az iskolákba — beszámolnak tapasztalataikról, arról, amivel a történelemkönyvek elnagyolt rajzát e korról a maguk kutatásának eredményeivel, részleteivel gazdagítaniuk sikerült.

Így válik majd valóban figyelemre méltóvá a KISZ-nek ez a nevelési módszere, amelyhez hasonlóra az ifjúsági munka többi területén is nagy szükség van.

Komornik Ferenc

Életbe lépett a frank leértékelése

Az árak befagyasztása ellenére megkezdődött a drágulás
Bonyodalom a Közös Piacban — Nyugtalanság a munkásság körében

Párizsi tudósítónk jelenti:

A francia frank 12,5 százalékos leértékelése hivatalosan hétfőre virradóra éjfélkor lépett életbe. Mivel a pénzváltó helyeken az új árfolyamot már péntek este rögtön a leértékelés bejelentése után bevezették, a közben eltelt kétnapos „várakozásnak" semmi jelentősége nem volt. Az üzletek zöme, továbbá valamennyi bank ugyanis szombaton és vasárnap zárva volt, a kormánynak viszont jól jött ez az idő a legszükségesebb intézkedések megtételére. Ezek közül a legfontosabb: *szeptember 15-ig befagyasztották az árakat és megtiltották azok emelését.* Eddig az időpontig — mint *Chaban-Delmas* miniszterelnök vasárnap bejelentette — felkészülnek a leértékelés valamennyi várható következményére.

A devalváció befolyását a gazdasági életre azonban ez egyáltalán nem gátolta meg. A Franciaországban tevékenykedő külföldi érdekeltségek nyomban az új helyzethez igazodtak. Így például a külföldi repülőtársaságok a francia frankban számított fuvardíjakat hétfő éjféltől a leértékelés arányában 12,5 százalékkal felemelték. *Szokatlan élénkség volt a hétfő délben újra megnyílt párizsi tőzsdén is, mindenekelőtt az egynyolcadával megdrágult arany iránt.* Hasonló volt a helyzet az ékszerüzletekben. A spekulációs tőke — úgy látszik — most az aranyvásárlásban lát fantáziát. Számítani kell természetesen minden importcikknek, készárunak és nyersanyagoknak a leértékelés vagy azt megközelítő arányban való megdrágulására. Ezek között különösen a kőolajtermékek, a kaucsuk és a fémek játszanak fontos szerepet.

Mindezeknél, valamint a megkezdődött árdrágulás egyébként igen jelentős lélektani hatásánál *nyugtalanítóbb azonban a mezőgazdasági termékek árait fenyegető veszély.* Ez ugyanis nemcsak a külföldre utazó jómódúakat, az importgépkocsikat vásárló gazdagokat és az aranyat harácsoló spekulációs tőkést érinti, hanem a parasztok, valamint a bérből és fizetésből élők nagy tömegeit. E probléma a *Közös Piaccal* van szoros összefüggésben.

Tekintve, hogy a Közös Piac országaiban a mezőgazdaság más-más fejlettségi színvonalon áll, a Közös Piac országai 1967-ben kialakították a tej-, a hús-, a gabonanemüek és ezek összes készítményeinek egységes árrendszerét, és közös pénzalapot hoztak létre a különböző országok másmás árainak kiegyenlítésére. A közös árrendszer elszámolási egységét dolláralapon állapították meg. Ha a francia kormány most a frank leértékelésének arányában 12,5 százalékkal felemeli a mezőgazdasági termékek egységárát, ez rohamos inflációs folyamatot indítana el, és olyan belpolitikai vihart váltana ki, amely bizonyára magát a kormányt is elsöpörné.

(Folytatás a 2. oldalon.)

Az olasz kisebbségi kormány folytatja az eddigi NATO-politikát

Az olasz képviselőház vasárnap 346 szavazattal 245 ellenében bizalmat szavazott Mariano Rumor kisebbségi kereszténydemokrata kormányának.

A miniszterelnök a bizalmi szavazást megelőzően foglalkozott a szombati vasúti pokolgépmerényletek kérdésével. — Kijelentem, hogy fel fogjuk kutatni és a legszigorúbb módon meg fogjuk büntetni a merényletek elkövetőit — mondotta.

Rumor rövid nyilatkozatban körvonalazta külpolitikáját.

A kereszténydemokrata kormányfő hazája külpolitikájának célját az európai béke, biztonság és egység felkutatásában jelölte meg. Ugyanakkor *Mario Berlinguernek,* az OKP főtitkárhelyettesének válaszolva határozottan *elutasította* azt a követelést, hogy Olaszország lépjen ki a NATO-ból és folytasson aktív semlegességi politikát. Azt állította, hogy ennek a követelésnek a teljesítése nem felelne meg a fennálló helyzet realitásának, sem pedig az európai béke érdekeinek, s állásfoglalását — az ok és okozat felcserélésével — különös módon „a Varsói Szerződés Szervezetének további erősödésével" próbálta indokolni.

Külpolitikai nyilatkozatának végén kifejtette, hogy kabinetje folytatja az előző kormány által megkezdett puhatolódzásokat a Kínai Népköztársaság elismerésének kérdésében. (AFP)

Nemzetközi ifjúsági szántóverseny

A mezőgazdaság gépesítésében dolgozó fiatalok országos vetélkedőjén augusztus 10-én a Tiszalöki Állami Gazdaságban rendezték meg a nemzetközi ifjúsági szántóversenyt. A versenyen részt vettek a szocialista országok legjobb ifjú traktorosai. Az első díjat Miroslaw Wytkowski (Lengyelország), a második helyet Erdélyi Sándor (Magyarország), a harmadik helyet Iván Todorov (Bulgária) szerezte meg. Képünkön: M. Wytkowski verseny közben.

A Szonda—7 körülrepülte a Holdat

Mint a TASZSZ hírügynökség jelenti, a *Szonda—7* szovjet automata űrállomás folytatja repülését.

A programnak megfelelően, augusztus 9-én, amikor az űrállomás 260 000 km távolságra volt a Földtől, hajtómű bekapcsolásával olyan impulzust kölcsönöztek a Szonda—7-nek, amelynek hatására megfelelő korrekciós manőverezés után rátért a pontosan kiszámított holdpályára.

Az űrállomás a Hold felé tartó útja során tudományos méréseket végzett, lefényképezte a Földet. Augusztus 11-én az űrállomás megkerülte a Holdat. Ez alatt az idő alatt a Hold körüli térség fizikai jellemzőit mérte és fényképezte a Hold felszínét. A Hold körülrepülése után a Szonda—7 a Földhöz vezető pályára tért rá.

A TASZSZ-jelentés szerint a rádióösszeköttetés a Föld és az űrállomás között kifogástalan. A telemetrikus adatok szerint a berendezések normálisan működnek.

A földi vezérlő központban tovább veszik a telemetrikus adatokat a Szonda—7 űrállomás adójáról. A koordinációs számítóközpontban folyik a beérkezett adatok feldolgozása.

FÉLÉVI MÉRLEG

2381 fővárosi család költözött új otthonba

Az év első felében csaknem száz nagyobb létesítmény készült el Budapesten, s jelenleg 386, kétszázezer forinton felüli beruházáson dolgoznak az építők — közölték a fővárosi tanácsnál. A készülő új létesítmények teljes költség-előirányzata meghaladja a 18 milliárd forintot. A jelentős állami támogatással megvalósuló, úgynevezett célcsoportos beruházások sorában a legfontosabb *a tanácsi és szövetkezeti lakásépítés.* A program szerint ebben az évben 5400 családi otthont kell tető alá hozni. Az új házak jó ütemben készülnek, az első félévre tervezett 1269 tanácsi és szövetkezeti lakás helyett 1788-at adtak át. A tavalyi kezdésű, idén befejezett lakásokat is beleszámítva, *2381 család költözött új otthonba az első félévben.*

A peremkerületekben több helyütt fontos részmunkái készültek el a megkezdett nagyobb kommunális beruházásoknak. Ilyen például *a kőbányai* magas fekvésű részek és a *Rákos menti települések vízellátásához* nélkülözhetetlen kétezer köbméteres medence a XVII. kerületi Szövetkezeti úton. Jelenleg a 300, illetve 400 milliméter átmérőjű csövek fektetését végzik. A Cinkotai úti medence építésében a földmunkáknál tartanak. A kőbányai főgyűjtőcsatornának az idén több mint fél kilométernyi szakasza készült el. A rákoskeresztúri főgyűjtőcsatorna első ütemét befejezték, s megkezdődött a műszaki átvétel.

Néhány oktatási és népművelési intézmény építése, fejlesztése is befejeződött az év első felében. A többi között átadták a XV. kerületi Dózsa György úti 16 tantermes gimnáziumot, s ugyancsak befejeződött a József Attila Színház új öltözőjének és irodaépületének építése.

FELKÉSZÜLÉS A CUKORIDÉNYRE

Hárommillió tonna cukorrépatermés várható

Az ipar és a MÁV intézkedései

A felmérések szerint az idén 3—3,2 millió tonna cukorrépát kell a MÁV-nak a gyárakba juttatnia.

A MÁV illetékes szállítási vezetői és a cukoripar irányítói már megtárgyalták a legfontosabb tennivalókat — közölték a MÁV vezérigazgatóságán.

Szeptember 1. és 3. között az alföldi és az észak-magyarországi, szeptember 8. és 12. között a dunántúli cukorgyárakba befutnak az első szerelvények, és azt követően a vasút egészen november végéig — december elejéig naponta 1000—1500 vagon répát továbbít.

A MÁV-nak a legutóbbi időben — lassan hónapok óta — rengeteg problémája adódik amiatt, hogy egyes üzemek, vállalatok a szabad szombatokon, illetőleg vasárnapokon alig vagy egyáltalán nem rakodnak. Keddtől péntekig akarják lebonyolítani az egész hétre tervezett szállítást. Ha a cukoripar is mérsékelné a hét végi rakodást, felborulna minden szállítási program. Ezért fontos és jelentős a cukoripar ígérete: szombaton és vasárnap is kihasználja a vagonokat. (MTI)

Életbe lépett a frank leértékelése

(Folytatás az 1. oldalról.)

Ha az árakat a jelenlegi szinten hagyja, akkor a dollár és a frank áraránya változásának megfelelően — a Közös Piac többi öt országában 12,5 százalékkal olcsóbban vásárolhatják meg a francia mezőgazdaság termékeit. Ez viszont súlyos konkurrenciát jelentene az illető országok mezőgazdaságának.

Franciaország számára a legkedvezőbb megoldás lenne, ha a közös piaci partnerek 12,5 százalékkal csökkentenék a mezőgazdasági termékek egységárát. Így az arány a dolláralap ellenére a frank devalvációja után is változatlan maradna. Ez esetben azonban az érintett kormányok kénytelenek lennének megfelelő állami szubvencióval kártalanítani országuk mezőgazdaságát az árleszállítás okozta veszteségért. Kérdés, hogy vállalhatják-e ekkora terhet — mondjuk — a választások előtt álló Nyugat-Németország vagy a belpolitikai válsággal bajlódó Olaszország?

Bonyolítja a dolgot, hogy Franciaország a leértékelést anélkül hajtotta végre, hogy konzultált volna partnereivel. A Közös Piac pénzügy- és földművelésügyi minisztereinek hétfőn, *Brüsszelben* ez ügyben összehívott rendkívüli tanácskozásán Franciaország emiatt súlyos szemrehányást is kapott. A Közös Piac országai arra a felemás megoldásra hajlanak, hogy a francia mezőgazdasági termékek behozatalát vámintézkedésekkel drágítják. Ez viszont Franciaország mezőgazdasági exportját erősen lecsökkenti. Semmiféle intézkedés nem tesz azonban pontot ennek a nagyon bonyolult és a jövőben még feltétlenül sok nehézséget okozó problémának a végére. Annyit mindenesetre elrendeltek, hogy mind a kifelé, mind a befelé irányuló mezőgazdasági szállítmányokat — amelyeket péntek este óta a francia határon feltartottak — a vámhatóságok további rendelkezésig hétfő estétől ismét engedjék át.

Az ország népének hangulatát leghívebben az a nyomottság és nyugtalanság fejezi ki, amellyel hétfő reggel a párizsi és Párizs környéki üzemekben megkezdték a munkát. *A munkásság joggal tart attól, hogy — mint eddig a frankkal végrehajtott valamennyi manőver alkalmával — ezúttal is az árak emelkedésével és a penz vásárlóerejének csökkenésével, vele fizettetik meg a delvalváció árát.* Máris nagyon súlyosan érinti a leértékelés a Franciaországban dolgozó 3,5—4 millió külföldi vendégmunkást (algériaiak, marokkóiak, tunéziaiak, spanyolok, portugálok, törökök, görögök, jugoszlávok), hiszen hazautalt keresetükért családjuk egynyolcadával kevesebb pénzt kap.

Fábián Ferenc

Leértékelés a frankövezet országaiban

A frankövezethez tartozó 14 ország vasárnapi párizsi tanácskozásán úgy döntött, hogy követi a francia példát és ugyanolyan arányban, 12,5 százalékkal leértékeli valutáját. A szóban forgó országok Franciaország afrikai gyarmatbirodalmához tartoztak és függetlenné válásuk után csatlakoztak a frankövezethez.

Az új árfolyamokat jóváhagyta a Nemzetközi Valuta Alap Washingtonban ülésező igazgató tanácsa, amely előzőleg a francia árfolyammódosítást is tudomásul vette. (MTI)

KETTŐS DEVALVÁCIÓ

A Párizsban járó külföldit még augusztusban is sok ezer plakát emlékezteti a júniusi elnökválasztás napjaira. A leggyakoribb plakáton Pompidou fényképe látható, ezzel a szöveggel: „Ő megtartja, amit ígér."

Két hónapja sincs, hogy elnökké választották. Alig két hónapja ígérte meg, hogy nem értékelik le a frankot.

S bár két hónap igazán rövid idő, az új elnök máris két jelentős devalvációval dicsekedhet: egyszerre hajtotta végre a francia pénz és egy választási jelszó leértékelését.

(cz)

Szigorú intézkedések Csehszlovákia belbiztonságának védelmében

Prágában hétfőn sajtóértekezleten számolt be *J. Majer* belügyi államtitkár és *F. Vasek* belügyminiszter-helyettes a belbiztonsági helyzetről és azokról az intézkedésekről, amelyeket Csehszlovákiában az ország belső rendjének fenntartása érdekében elhatároztak.

Majer államtitkár megállapította, hogy *az elmúlt napokban fokozódott a szocialistaellenes, pártellenes és szovjetellenes erők tevékenysége.* Az utóbbi időben például növekedett a forgalomban levő röplapok és más illegális sajtótermékek száma. *Július folyamán több mint 200 törvénysértővel szemben folytattak le eljárást.*

Éppen ezért — hangoztatták a sajtókonferencián a belügyminisztérium vezetői — *a belügyminisztérium és más szervek minden lehető előzetes intézkedést megtesznek* annak érdekében, hogy biztosítsák a becsületes emberek törvényes védelmét és ezzel egyidejűleg megbüntessék azokat, akik megkísérlik, hogy a párt- és az állami vezetés pozitív erőfeszítéseit aláássák. (CTK)

A román pártkongresszus elfogadta a fő dokumentumokat

(Kiküldött munkatársunk telefonjelentése.)

A román pártkongresszus küldöttei és vendégei, a párt- és állami vezetőkkel együtt, vasárnap megtekintették a népgazdasági kiállítást, amelyet *Nicolae Ceausescu* nyitott meg. A felszabadulás negyedszázados évfordulója alkalmából, 68 000 négyzetméternyi területen megrendezett kiállítás átfogó képet nyújt az ország sokoldalú gazdasági fejlődéséről.

A kongresszusi szakbizottságok vasárnap este tartották meg utolsó ülésüket. Hétfőn a kongresszus soros elnöke bejelentette, hogy a napirendhez kapcsolódó kérdések megtárgyalása során a szakbizottságokban 362 küldött szólalt fel. *A felszólalók kivétel nélkül teljes egyetértésüket nyilvánították ki a fő dokumentumokkal.* A plenáris ülésen, időmegtakarítás céljából, nem került sor a bizottságok elnökeinek beszámolójára, hanem a bizottságok munkájáról készült összefoglaló jelentést írásban osztották ki a küldöttek között.

A hétfői ülésen a felszólaló pártvezetők közül *Ilie Verdet* gazdaságpolitikai kérdésekkel foglalkozott, *Maxim Berghianu* a tárcaközi együttműködés fogyatékosságait bírálta, *Chivu Stoica*, az állandó elnökség tagja a káderek nevelésének fontosságáról szólott, *Leonte Rautu* az iskola- és nevelésügy fejlődését ismertette. *Dimitru Popescu* azt mondotta, hogy a legutóbbi négy év a Román Kommunista Párt történetének legjelentősebb fejezete. Valamennyien kiemelték Ceausescu elvtárs meghatározó szerepét a párt életében és támogatták újraválasztását a főtitkári tisztségbe.

Hétfőn is több külföldi testvérpárt küldötte üdvözölte a kongresszust, amelynek munkálatai a befejezéshez közelednek. *Hétfő este a küldöttek egyhangúlag elfogadták a fő dokumentumokat, közöttük a Román Kommunista Párt X. kongresszusának határozatát és a szervezeti szabályzat módosítását.* Ez utóbbi — amint a benyújtott javaslat mondja — a többi között a pártdemokrácia kiterjesztését célozza azáltal, hogy a párt főtitkárát nem a központi bizottság, hanem a megyei pártkonferenciák javaslata alapján a kongresszus választja meg. Egy másik módosítás: a pártkongresszust ezentúl nem négy, hanem ötévenként tartják, ezzel időben összehangolják az ötéves tervidőszakon alapuló állami munkával.

A kongresszus kedd délelőtt zárt ülésen választja meg a felső pártszerveket, majd a záróaktus után nagygyűlés lesz a román fővárosban.

Horváth József

Rogers útja Washington változó Kína-politikáját bizonyítja

Az MTI washingtoni tudósítója írja:

Rogers amerikai külügyminiszter hétfőn beszámolt *Nixon* elnöknek csaknem háromhetes távol-keleti körútjáról, az elnök kaliforniai nyaralójában.

Bár Rogers útjának fő célja elsősorban az volt, hogy az USA csendes-óceáni katonai partnereivel megbeszéléseket folytasson Washington úgynevezett új távolkeleti politikájáról és „önálló kezdeményezésekre" szólítsa fel őket e politika megvalósításában, *az amerikai sajtó az út legfontosabb eseményeként azt emeli ki, hogy a külügyminiszter szinte mindenütt békülékeny hangot pendített meg az Egyesült Államok és a Kínai Népköztársaság viszonyáról beszélve.*

Mint ismeretes, az amerikai kormány röviddel a külügyminiszter távol-keleti útja előtt már tett kisebb kezdeményezéseket Kína irányában: így például enyhítették a fennálló utazási korlátozásokat, illetve a Kínai Népköztársaságban készült árukkal szemben a turistaforgalomban fennállott behozatali tilalmat. Egyes megfigyelők arra számítanak, hogy más, kisebb jelentőségű kezdeményezésekre is sor kerülhet, hogy az amerikai kormány „jó szándékát" bizonyítsák Pekingnek.

A Nixon-kormány a jelek szerint a nyilvánosság előtt felhagy Kína elszigetelésének és „fékentartásának" dullesi politikájával, megfigyelők szerint elsősorban azért, mert ez a politika elfogadhatatlannak bizonyult a távolkeleti országok egy része számára. Amerikai részről ehelyett most azt kívánják bizonyítani, hogy az Egyesült Államok kész a kapcsolatok normalizálására Pekinggel.

Izraeli bombatámadás Jordánia és Libanon ellen

Izraeli vadászbombázók vasárnap délután kötelékrepülésben átszelték a jordániai határt, és egyórás bombatámadást intéztek a Ghor öntözőcsatorna ellen. Bombázták az izraeli gépek a Jordán folyó körzetében levő arab katonai objektumokat is. Egy Tel Aviv-i katonai szóvivő közlése szerint, az izraeli légierő egységei négy nap alatt harmadszor hajtottak végre légi akciót Jordánia ellen, arra hivatkozva, hogy az utóbbi hetekben érezhetően megélénkültek az arab kommandótámadások a Beisan-völgyben.

Az ammani rádió vasárnap délutáni közleménye szerint, a jordániai légvédelmi egységek a Ghor öntözőcsatorna ellen terrorbombázásban részt vett izraeli gépek közül *hármat lelőttek.*

Hétfőn az izraeli légierő, helyi idő szerint fél kettő és két óra között bombatámadást intézett Délkelet Libanonban a Hermon-hegy térsége ellen. Az izraeli szóvivő szerint a támadás az *el Fatah*, az *al Szaika* és a Palesztinai Népi Felszabadítási Szervezet harcosai ellen irányult. Az izraeli szóvivő szerint minden gép visszatért támaszpontjára.

Az EAK hadseregének szóvivője közölte, hogy hétfő hajnalban a Szuezi-csatorna körzetében csaknem háromórás, heves tüzérségi párbaj volt izraeli és egyiptomi ütegek között. Az egyiptomi tüzérség a Keserű-tavaktól északra lezajlott tűzpárbajban több ellenséges üteget elhallgattatott. (AFP)

ENSZ-vizsgálat a megszállt területeken

Vasárnap Genfből a libanoni fővárosba érkezett az ENSZ Emberi Jogok Bizottságának szakértői csoportja, hogy kivizsgálja azokat a vádakat, amelyek szerint Izrael az 1967-es agresszió után megszállt területeken semmibe veszi és megsérti az emberi jogokat.

Az *Ibrahim Boye* szenegáli jogász által vezetett csoportot a libanoni külügyminisztérium és a világszervezet képviselői fogadták.

Az ENSZ-csoport, amellyel az együttműködést Izrael megtagadta, két nap múlva Damaszkuszban, Ammanban és Kairóban folytatja vizsgálatait. (AFP)

KÜLFÖLDI ESEMÉNYEK

— néhány sorban

Sádovsky, a Szlovák KP első titkára és Colotka, a szlovák kormány elnöke hétfőn Pozsonyban fogadta a Jepisev hadseregtábornok vezette szovjet politikai tisztküldöttséget. (CTK)

A Szovjetunió Legfelsőbb Tanácsa Elnökségének meghívására hétfőn a szovjet fővárosba érkezett az NDK Államtanácsának küldöttsége. (TASZSZ)

Az amerikai szenátus hétfőn megkezdte vitáját a Pentagon vegyi- és bakteriológiai fegyverkezési programjáról. (MTI)

Otto Winzer, az NDK külügyminisztere megküldte U Thant ENSZ-főtitkárnak az NSZK-ban tárolt biológiai és vegyifegyverekről szóló emlékiratot. Kísérőlevelében az NDK külügyminisztere azonosítja magát az ENSZ-főtitkár ama javaslatával, hogy minden állam csatlakozzék a mérges gázok és baktériumfegyverek eltiltásáról szóló 1925. évi genfi jegyzőkönyvhöz.

A görög hatóságok újabb egy évvel meghosszabbították Theodorakisznak, a világhírű görög zeneszerzőnek a száműzetését. A híres művész Görögország egy félreeső helyén él fogságban. (TASZSZ)

Nasszer elnök vasárnap fogadta Vinogradovot, a Szovjetunió kairói nagykövetét. (Mena)

Rádió- és televíziós műsor nélkül van hétfő óta Izrael. Tízezer technikus háromnapos sztrájkba lépett bérkövetéleseinek alátámasztására. Megbénult a nemzetközi távközlési összeköttetés is. (AFP)

KÖZEL-KELET

Miben egyezik, miben különbözik a szovjet és az amerikai álláspont?

Kairói tudósítónk írja:

Sisco amerikai külügyi államtitkár nemrég lezajlott moszkvai tárgyalásai kapcsán érdemes összehasonlítani a közel-keleti válság rendezését kívánó szovjet és az amerikai elképzeléseket. A Szovjetunió lényegében a Biztonsági Tanács 1967-es határozata alapján áll. Ezt a határozatot az EAK és Jordánia is elfogadta. Izrael azonban konokul elutasítja a BT határozatát és az Egyesült Államok, noha elfogadta a határozatot, megpróbálkozott annak Izrael javára való módosításával. A libanoni sajtó értesülései szerint a két nagyhatalom álláspontját a következőkben lehet egyberetni:

KÉRDÉS	SZOVJET álláspont	AMERIKAI álláspont
Izraeli csapatok kivonása	Izraelnak ki kell ürítenie valamennyi megszállt arab területet	Kisebb módosítások a határokon Izrael javára, vagyis Izraeli területhodítás, amelynek mértékét Izrael az arabokkal külön határozza meg
Demilitarizált övezetek	Egyetértés	
ENSZ-csapatok	Az érdekelt országok beleegyezésével kb. ötévi időszakra ENSZ-csapatok állomásozhatnak a két fél területén, de felhívásukra távozniuk kell.	Az ENSZ-csapatok a világszervezet ellenőrzése alatt addig maradnának, amíg a BT jónak látja és csak a Biztonsági Tanács utasítására távoznának
Palesztinai menekültek	Elvi egyetértés az ENSZ-határozatok érvényességében, vagyis a menekültek azon jogának elismerésében, hogy vagy hazatérhetnek, vagy kártalanításra jogosultak, de:	
	Moszkva szerint ezt a jogot valamennyi arab menekültre ki kell terjeszteni.	Washington korlátozni kívánja a hazatérők számát
Hajózás	Egyetértés a hajózás szabadságában a Tirani-tengerszoroson és a Szuezi-csatornán át, de:	
	az EAK-nak jogában áll megtiltani az izraeli hajók áthaladását a konstantinápolyi egyezménynek megfelelően, ha biztonsága veszélyben van.	bármiféle korlátozás vagy feltétel nélkül
A rendezés	Egyetértés abban, hogy a problémát egészében kell rendezni, de:	
	az arabok az ENSZ-nél letetbe helyezik a hadiállapotnak véget vető nyilatkozatot azon a napon, amelyen Izrael megkezdi a kivonulást a nyilatkozat akkor lép életbe, ha a kivonulás megtörtént.	a felek közvetlen megegyezése alapján
Tárgyalások	Nem szükségesek a felek között.	Jarring elnökletével Izrael az arab országokkal közvetlenül tárgyaljon.
A béke védelme	Biztosítani kell a tartós békét a BT határozata alapján	Az arabok hozzanak intézkedéseket a palesztinai ellenállók, mint „békebontók" ellen

Mint ebből a vázlatos párhuzamból is látható, az álláspontok sok fontos kérdésben igen távol állnak egymástól. A válság gyors rendezésére nem lehet számítani. A nagyhatalmak azonban folytatják az erőfeszítéseket, annál is inkább, mert a frontokon katonai eszkaláció folyik és a harcok ismét fellángolhatnak.

Rudnyánszky István

Súlyos amerikai veszteségek Dél-Vietnamban

Bombázások a VDK-ban és Laoszban

Egy saigoni amerikai katonai szóvivő bejelentése szerint *hat hónap óta a legsúlyosabb veszteséget szenvedték el az amerikaiak 24 óra alatt,* amikor vasárnap a dél-vietnami partizáncsapatok megrohamoztak két amerikai tábort a demilitarizált övezet közelében, *Quang Tri* tartományban. A hazafiak 19 amerikai tengerészgyalogost megöltek és mintegy 90-et megsebesítettek, közülük 71-et oly súlyosan, hogy helikopterekkel azonnal el kellett szállítani őket a csata színhelyéről. Az amerikai hadijelentés azt állítja, hogy a vietnami erők 17 katonát vesztettek.

Magukat jól tájékozottnak nevező saigoni amerikai katonai források szerint *a dél-vietnami ideiglenes forradalmi kormány fegyveres erői „döntő" offenzívára készülnek a Saigon és a kambodzsai határ között elterülő térségben.* Az amerikaiak és szövetségeseik sürgősen nagyobb egységeket dobnak át ebbe a térségbe, a B—52-es légi erődök pedig az utóbbi napokban 21 alkalommal indultak bevetésre Binh Long tartomány fölött.

A Vietnami Tájékoztató Iroda közleménye számol be az amerikaiak augusztus 6-i légitámadásáról, amelyet *Quang Binh* VDK-tartomány polgári objektumai és békés lakossága ellen követtek el. A jelentés szerint az F—105-ös és F—4-es amerikai vadászbombázók augusztus 6-án a demilitarizált övezettől északra romboló- és repeszbombákkal, valamint rakétákkal támadták a békés északvietnami falvakat.

Az amerikai hadügyminisztériumból származó értesülések azt mutatják, hogy miután tavaly ősszel Johnson volt elnök bejelentette a VDK elleni bombázások beszüntetését, a korábban Észak-Vietnam ellen bevetett *amerikai bombázó légierő jelentős részét Laosz ellen irányították.* A Pentagon által kiadott statisztikai jelentés egyértelműen tanúskodik a Laosz elleni amerikai agresszió súlyosbodásáról. A jelentésből kiderül, hogy az amerikai légierő január óta havonta átlagosan 12 500 bevetésben intézett támadásokat laoszi területen levő célpontok ellen.

Giap tábornok:

A civilizáció győz az erőszak felett

Giap tábornok, a Vietnami Demokratikus Köztársaság nemzetvédelmi minisztere, a Vietnami Dolgozók Pártja Központi Bizottsága Politikai Bizottságának tagja, a VDK 3. számú katonai körzetének konferenciáján összegezte az amerikai agresszió elleni küzdelem négy esztendejének főbb tapasztalatait. A tábornok rámutatott, hogy az Egyesült Államok érzékeny veszteségeket szenvedett a VDK elleni agresszió folyamán, s *le kellett mondania olyan illúzióiról, hogy felőrölheti az ország gazdasági potenciálját, gyengítheti harci erejét, vagy elpusztíthatja lakosságát.* — A vietnami nép önvédelmi harcának sikerei azt tanúsítják — mondotta a tábornok —, hogy *a civilizáció diadalmaskodott az erőszak felett.*

A négy év során — hangoztatta a honvédelmi miniszter — a vietnami nép a minden területre kiterjedő ellenállás új módszereinek egész sorát dolgozta ki.

A miniszter részletesen beszélt az egész nép közreműködésével megszervezett légvédelem jelentőségéről. (UNA)

Husák és Svoboda hazaérkezett a Szovjetunióból

Gustáv Husák, a CSKP Központi Bizottságának első titkára és *Ludvík Svoboda* csehszlovák köztársasági elnök rövid Krímfélszigeti üdülés után vasárnap visszautazott hazájába. Az esti órákban érkeztek meg Prágába.

A csehszlovák vezetők szovjetunióbeli tartózkodásáról Moszkvában kiadott hivatalos közlemény szerint *Gustáv Husák* és *Ludvík Svoboda* az elmúlt napokban megbeszéléseket tartott *Leonyid Brezsnyevvel,* az SZKP Központi Bizottságának főtitkárával és *Nyikolaj Podgornijjal,* a Legfelsőbb Tanács Elnökségének elnökével.

A szívélyes barátság légkörében megtárgyalták az SZKP és a CSKP testvéri kapcsolatainak megszilárdításával, a Szovjetunió és Csehszlovákia sokoldalú együttműködésének fejlesztésével és elmélyítésével összefüggő kérdéseket.

A repülőtéren a csehszlovák vezetőket *Leonyid Brezsnyev* és *Nyikolaj Podgornij,* a krími terület vezetői, valamint a Krímben üdülő *Alois Indra,* a CSKP Központi Bizottságának titkára és *Vladimír Koucky,* Csehszlovákia szovjetunióbeli nagykövete búcsúztatta. (TASZSZ)

Az Apollo—11 űrhajósai elhagyták a karantént

A három amerikai holdutas vasárnap este — magyar idő szerint hétfőn, néhány perccel hajnali két óra után — kilépett a Houston űrközpontban felállított karanténkörletből. *Collins* érkezett elsőnek a szabad földi világba, aztán *Aldrin,* végül pedig *Armstrong* lépett ki az ajtón.

„Nem mondhatnám, hogy önként még egy pár hetet eltöltenék itt, de mindenesetre nagyon örülök, hogy sikerrel végig befejezhettük a küldetést" — mondta Armstrong.

A hétfőt már otthon töltötték családjuknál. Ez az első szabadnapjuk, amióta hat hónappal ezelőtt készülődni kezdtek a holdutazásra, mégpedig — mint hivatalosan közölték — teljesen magánjellegű szabadnap.

Charles Berry, az Apollo-miszszió mellé kirendelt főorvos figyelmeztetett rá, bár holdbeli csírákat nem mutattak ki az űrhajósok szervezetében, mindhárman oly hosszú ideig voltak az Apollo—11 és a karantén baktériummentes légkörében, hogy *ellenálló képességük gyengült, és lehet, a közeli napokban valamilyen földi csíra dönti ágynak őket.*

Miközben az űrhajósok pihennek, a szakértők folytatják a Hold talajmintáinak vizsgálatát. Körülbelül szeptember közepére fejeződik be végképp az a kísérletsorozat, amelynek célja megállapítani: van-e a talajmintákban az életnek valami jele. Eddig az emberi szervezetet, aztán később a laboratóriumokban a kísérleti egereket tették ki fertőzésveszélynek: *minden kísérlet negatív volt.* Most halakon, madarakon, legyeken, nagyobb rovarokon, tengeri puhatestűeken és növényeken próbálják ki ezeket a hatásokat. (Reuter)

A dél-afrikai légierő fegyvereket szállít Biafrába

A *Sunday Telegraph* című angol polgári lap egyik cikkében leírja, hogyan továbbítják a dél-afrikai légierő repülőgépei a fegyverszállítmányokat Biafrába.

A dél-afrikai katonai repülőgépek hetenként kétszer-háromszor indulnak Petersburgból fegyverrakományukkal a Kalahari-sivatag egyik pontja felé. A sivatagi repülőtéren a fegyvereket biafraiak rakják át a Dél-afrikai Köztársaság *polgári* gépeire. A fegyvereket ezek a polgári repülőgépek az angolai Luanda, valamint St. Thomas szigetének útbaejtésével *közvetlenül biafrai területre juttatják.*

Az angol lap szerint az említett útvonalon *főképpen nehéz fegyvereket* — ágyúkat, aknavetőket — és lőszert szállítanak.

A *Sunday Telegraph* megjegyzi: annak ellenére, hogy a biafrai kormány nehezen tudja fenntartani egyetlen repülőterét és azt csak éjszaka tudja használni, Biafra jelenleg hetenként a korábbi mintegy 150 tonna fegyver- és lőszerszállítmány helyett körülbelül 175—200 tonnát kap. (TASZSZ)

Gólyahír

A Kovács család örömmel tudatja, hogy a mai napon 1989. július 3.-án délelőtt 10 órakor 4250 grammal és 59 centiméterrel megszületett gyönyörű kislányuk

Gizella Tamara

A Finn KP plénuma

Kétnapos ülésezés után vasárnap befejezte munkáját a Finn Kommunista Párt Központi Bizottságának plénuma, amelyen megvitatták a politikai bizottság beszámolóját a parlamenti választások előkészítéséről.

Meghallgatta a plénum *Aarne Saarinen* pártelnök beszámolóját a kommunista és munkáspártok képviselőinek moszkvai tanácskozásáról. A plénum jóváhagyólag tudomásul vette Saarinen beszámolóját, jóváhagyta a moszkvai tanácskozáson részt vett pártküldöttség tevékenységét, és az ott elfogadott dokumentumokat. (TASZSZ)

Kínai jelentés a habarovszki tárgyalásokról

Az Új-Kína hírügynökség közleménye szerint hétfőn visszaérkezett Harbinba az a kínai delegáció, amely *Csang Csun-te* vezetésével részt vett a határmenti folyamszakaszok hajózási kérdéseivel foglalkozó szovjet—kínai vegyes bizottság 15. ülésszakán, Habarovszkban. A vasútállomáson a kínai küldöttséget Heilingcsiang tartomány „forradalmi bizottságának" vezetői, valamint a „forradalmi tömegek" képviselői fogadták.

TERMELÉSPOLITIKA

A ruházati cikkek áremelkedéséről

Amikor 8—10 hónappal ezelőtt nyilvánvalóvá vált, hogy a ruházati ipar nem kap elég rendelést a belkereskedelemtől 1969-re, a fogyasztók számára kedvező piaci feltételek kialakulására számítottunk. Arra például, hogy az ipar igyekszik majd kihasználni kapacitásait, s ezáltal fokozza a kínálatot, a versenyt, bővíti a választékot és nem utolsósorban mérsékli az árakat. Reményeink azonban az idő múltával szertefoszlottak. Az első félévi árstatisztika félreérthetetlenül mutatja, hogy *az idényáras cikkek után a ruházati termékek ára emelkedett a leggyorsabban,* összességében mintegy három százalékkal. Különösen a lakástextíliák, a konfekcionált felső ruházati cikkek, és a női cipők ára emelkedett gyorsan.

A félreértések elkerülése végett előrebocsátjuk, hogy az első félévi árszínvonal-emelkedés aránya így sem volt nagyobb, mint amivel a népgazdasági terv számolt. Azt is szükséges elmondani, hogy az áremelés esetenként közgazdaságilag indokolt volt. A ruházati cikkek áremelkedése mellett mindenekelőtt azért nem mehetünk el szó nélkül, mert azt mutatja, hogy *a termelővállalatok kitértek a rájuk nehezedő gazdasági nyomás alól, az anyagi terheket áthárították a fogyasztókra.* Helyenként már nyíltan meg is mondják: azért emelik az árakat, mert a termelés csökkenése, a költségek emelkedése ellenére is növelni kívánják a nyereséget.

A termelő, a szolgáltató és a kereskedelmi vállalatok félreérthetetlenül érdekeltek a nyereség növelésében. A nagyobb nyereség ugyanis a személyi jövedelmek növelésének, a termelés gyorsabb műszaki-gazdasági fejlesztésének a forrása. Ám a mechanikus áremelésből, a vállalati manipulációkból eredő nyereség aligha teremt árufedezetet a személyi jövedelmek gyarapítására vagy a vállalat fejlesztésére. Olyan nyereségnövekedésre van szükség, amelynek érdemi munka a forrása: vagyis a termelékenység emelése, a belső tartalékok mozgósítása, a termelés költségeinek csökkentése, a választék bővítése, a forgalom növelése.

A ruházati cikkek áremelkedése félreérthetetlenül jelzi: a gazdálkodás módszerei, a vezetés szemlélete, sőt, több vonatkozásban az irányítás, a gazdasági szabályozás rendszere is finomításra, továbbfejlesztésre szorul. Utólag most már nyilvánvaló, hogy a ruházati ipar áremelési törekvéseinek érvényesüléséhez, az áruellátás gondjainak növekedéséhez tevékenyen hozzájárult a belkereskedelmi vállalatok óvatos rendelése, a kereskedelmi készletek hitelezésének indokolatlan szigora s a nagyobb mértékű kivitel engedélyezése is. Időközben az illetékesek már intézkedtek a belső piaci helyzet javításáról. Így például módosították a belkereskedelmi vállalatok készlethitelezésének feltételeit, s az export mérséklésével is növelték a hazai árualapokat. De minden szinten szükséges levonni a tanulságokat: *a reform adta lehetőségek ne a vállalati könnyű haszonszerzést, hanem a népgazdaság és a fogyasztók javát szolgálják.*

Kovács József

SZAKEMBERKÉPZÉS

Lépést tartva

Tizenöt év alatt tizenötezren végezték el a mezőgazdasági mérnökök továbbképző tanfolyamait. Különösen az elmúlt két esztendőben nőtt meg az agrármérnöki diplomával rendelkezők körében a tanulási kedv. A mai gazdasági mechanizmus fokozottabb feladatok elé állítja a termelőszövetkezetek, állami gazdaságok vezetőit, szakembereit. S e követelménynek — ezt most már a többség nemcsak érzi, hanem tudja is — csak akkor felelhetnek meg, ha tanulnak, ha *rendszeresen* nyomon követik azokat a tudományos eredményeket, technikai változásokat, amelyek jól szolgálhatják a gyakorlatot.

Mezőgazdasági nagyüzemeinkben megfigyelhető egy jelenség: mind többen s mind erőteljesebben törekszenek a szakosításra. Ennek azonban csak akkor van értelme, ha az adott ágban valóban magas színvonalú termelésszervezéssel, előre kialakított technológiával végzik a munkát. A magas színvonalú termelésszervezés a legkorszerűbb technológia kialakítása, e technológia fejlesztése *feltételezi a megfelelő ismereteket,* tájékozottságot.

Az erdőgazdaságban és az élelmiszer-gazdaság különböző területein mintegy 19 ezer mérnök dolgozik. Közülük évente két-három ezren jelentkeznek a mérnöktovábbképző tanfolyamokra. Ötszázan—hatszázan a termelőszövetkezetekből vesznek részt ebben az oktatási formában. Ez is jelzi, hogy a termelőszövetkezetekben dolgozó szakemberek aránylag *kisebb számban* jutnak el ezekre a pár hétig tartó szervezett tanfolyamokra.

Ebből természetesen nem lehet azt a következtetést levonni, hogy a szövetkezetekben dolgozó szakembereket kevésbé érdeklik a tudomány új kérdései. Inkább a gyakorlati elfoglaltságuk nehezíti továbbképzésüket. Közülük sokan rendszeresen elmennek a különböző bemutatókra, kiállításokra, s forgatják a szaklapokat, kiadványokat is. Mégis fokozottabban kellene részt venniük a szervezett továbbképzésben.

A szakemberekre nagy felelősség hárul, bármely poszton dolgoznak is. Az új gazdasági mechanizmus, amely megnövelte az üzemi önállóságot, minden eddiginél *szabadabb kezet adott számukra* a termelésben. A szövetkezeti tagok, az állami gazdasági dolgozók, a népgazdaság érdekei azt kívánják tőlük, hogy legyenek *új kezdeményezéseikkel, tudásukkal a korszerű mezőgazdaság, élelmiszer-gazdaság kialakításának fő segítői.* De azért, hogy helyes javaslatokkal segíthessék a termelésfejlődést, *lépést kell tartaniuk* az ismeretekkel.

S ezen ismereteknek nemcsak a tematikája, hanem a *köre is bővült.* Az agronómiai, biológiai, zootechnikai tudományok fejlődését nem elégséges figyelemmel kísérni. Különösen a vezető posztokon dolgozóknak nagy jártasságot kell szerezniük a *vezetéselméletben* s a *közgazdasági tudományokban* is. Emellett fontos feladat olyan szemléletet formálni, amely *egységes egésznek tekinti az élelmiszer-gazdaságot.* Termelést, feldolgozást, értékesítést nem lehet egymástól elszakítani még akkor sem, ha egy-egy munkaterületen más-más a hangsúly. Ha a szakemberek tudása gyorsabb ütemben növekedik, szemléletük helyes irányban változik, akkor azok a lehetőségek, amelyek élelmiszer-gazdaságunkban vannak, hamarabb lesznek az ország kincsei.

Almási István

De Gaulle, Pompidou és a frank

A *tények* De Gaulle tábornoknál is makacsabbak: a frank leértékelése indokolt és a hatalom szempontjából elkerülhetetlen volt. És nem is akadt, aki elkerülni akarná: eltűnt a tavalyi hó, a gaulle-i ragaszkodás a rendszer szimbólumának minősített árfolyamhoz; *Pompidou*, az utód nem vállalta a gaulleista pénzügyi politika utóvédharcait. Aligha tévedünk, ha azt mondjuk, hogy péntek estétől kell számon tartani a *gaulleizmus* helyébe lépett *„pompidouizmust"* (a pontos megfogalmazásán már június óta vitatkoznak a politikus nyelvészkedők).

Tavasz óta tart a vita, hogy változtat-e és mennyiben Pompidou De Gaulle politikáján. A júniusi beiktatás nyomán széles körben tapasztalhattuk a módosításokat, a gaulleista irrealitások óvatos, ám fokozatos hozzáigazítását a realitásokhoz, melyeknek felismerése egykoron a De Gaulle-i politika fő jellemzője volt. Tagadhatatlan, hogy utolsó hónapjaiban maga De Gaulle is hajlott a *szükséges változtatásokra*, ő azonban már nem lehetett a *változások embere;* lemondása ennek felismerését is tükrözte mind a tábornok, mind a gaulleizmus mögött álló nagytőkés körök részéről.

Pompidou a változtatás feladatát kapta örökül, és jelképes értelmű, hogy elsőül éppen a frankhoz nyúlt: valóban a tábornok rendszerének volt a szimbóluma, értékéből együtt veszített a kettő; önmaga leértékelését utasította el De Gaulle. Most Pompidou valóságos *„nemzetközi vásárló értékére"* értékelte le — a gaulleizmust. Azon ugyanis alapjában a francia nagytőke *hatalmi törekvéseinek* kifejeződését kell értenünk, s ennyiben beszélhetünk Pompidou gaulleizmusáról is.

Csakhogy tévedés volna egyszerűen „leszázalékolt" gaulleizmusként felfogni a „pompidouizmust"; a gazdasági tényeket tudomásul vevő új rezsim nem magát, hanem a *múltját* értékelte le. *Pompidou, Giscard d'Estaing* és a többiek természetesen részesei ennek a múltnak, ki így, ki úgy, merthogy ezúttal is a francia burzsoázia váltott rezsimet. Amikor 1958-ban De Gaulle és *Pinay* végrehajtotta a frankdevalvációt, ugyanígy a megelőző rendszer gazdaságpolitikai mérlegét készítette el, s megteremtette a gaulleista gazdaságpolitika alapjait. Pompidouék most maguknak akartak tiszta lapot nyitni. A frankleértékeléssel az új elnök *felértékelte* saját rezsimjét az *önállóság* szintjére, elvágta az elődhöz fűző köldökzsinórt, s most meglátjuk, mivé cseperedik.

A szükségessé vált szanálásokat a tőke persze a dolgozó osztályok rovására szokta végrehajtani; természetes tehát a francia tömegek felháborodása. Közismert a valutadevalváció hatása a létfenntartási költségek emelkedésére. E hasábokon az 1967 novemberi fontleértékelés óta elégszer adhattunk hírt a tőkés valuták, és elsősorban a frank körüli, árfolyamváltoztatásra irányuló spekulációról. Ismételten szóltunk a leértékelés exportfokozó, ám a belső árszintet — az importárak emelkedése miatti — növelő hatásáról. Franciaországban tetézi a tömegek gondját, hogy a *mezőgazdasági* közös piacon rögzítették az egységes felvásárlási árakat, azokon Párizs partnerei, főleg Bonn nem óhajtanak a frankárfolyam-változás arányában változtatni, s kétséges, hogy a pótintézkedések elejét vehetik a különbségből fakadó *áreszkalációnak.*

Ezeket a félelmeket eloszlatandó, tanúsít *Pompidou* erélyt és magabiztosságot, hiszen kétségtelen, hogy a devalváció a múltról döntött, a devalvációról viszont következményei, tehát a kormányzat gazdaságpolitikája alapján mondanak ítéletet a *jövőben.* A leértékelés körülményei — titoktartás, vakációra való időzítés — egyúttal *időnyerést* is kívánnak biztosítani. S nemcsak a dolgozóktól kér időt — és áldozatot — Pompidou kormányzata, hanem a gyenge valuták rovására és az erősek, főleg a márka javára spekuláló nemzetközi tőkétől is. A leértékelés halogatása a francia tartalékok felét emésztette fel, s ennek az aranyelfolyásnak akart gátat vetni a kormány.

Emlékezetes, hogy De Gaulle ezekre a felhalmozott tartalékokra támaszkodva kezdte ki a dollár uralkodó pozícióját, kegyetlenül paradox helyzet volt, hogy *választania kellett* a hatalmi lehetőséget biztosító tartalékok és a rezsim szimbólumának minősülő frankárfolyam között. Pompidouék meg akarják védeni a tartalékok csökkent szintjét. Tükröződik ebben a *kettős szándék:* le kell tenni az *erőn felüli* próbálkozásokról, s bele kell törődni, mi több, kérni kell az amerikaiak és a többiek támogatását a francia pénzügyi egyensúly helyreállításához; másfelől nem szükséges elherdálni az *önállóságot biztosító* és a kiszolgáltatottságot elkerülhetővé tevő alapokat.

A Pompidou-kormányzat egyéb lépéseiben is megtalálható ez a kettősség, ami lényegében a gaulleizmusnak az említett módosítását jelenti. Nemcsak hajlik a *kompromisszumra* fő szövetségeseivel Párizs, hanem — új alku szándékával — elébük is megy. Hajlékonyabb magatartást tanúsít a brit közös piaci felvétel ügyében; voltaképpen beletörődött a nemzetközi pénzügyi rendszer amerikai ihletésű reformjába (igaz, közös piaci partnereivel együtt csikarva ki nem lényegtelen módosításokat); és sorolhatnánk a példákat a közel-keleti fegyverszállításoktól a Nixon-kormánnyal való kapcsolatok szívélyességéig.

A frankleértékelés mértéke, a 12,5 százalék is jelezte, hogy Párizs megsértette ugyan titoktartásával partnerei érzékenységét, viszont figyelembe vette *érdekeiket,* sajátságosan kivált az amerikaiakét. Igaz, *közös nyugati érdek* a változatlanul ingatag és a spekuláció rohamainak — az árfolyamok valótlansága, főleg a márka alulértékeltsége folytán — kitett tőkés pénzügyi rendszer *válságának elkerülése.* Néhány hét múlva nagy tanácskozások kezdődnek evégett. S azokon a frankleértékelés nyomán erősebb és indokoltabb lehet a Bonn címére intézett egyöntetű *követelés a márka felértékelésére,* mint ami alapvetően szükséges és alighanem szintén elkerülhetetlen a pénzügyi egyensúlyhoz.

Azonban olyan időszakban, amikor minden eddiginél erősebben jelentkezik és a devalváció hallatára károrvendve ujjong a *Strauss* fémjelezte *nyugatnémet nacionalizmus* (bizonyítván mellesleg De Gaulle Bonnhoz fűzött ellenőrzési reményeinek kudarcát), ebben a helyzetben aligha követ el a Pompidou-rezsim harakirit a francia hatalmi politikán. Éppen pénteken jelentett be hidrogénbomba-kísérletet a leghívebb gaulleista, *Debré* által vezetett hadügyminisztérium. Annak sincs jele, hogy Párizsban jottányit is engednének a létfontosságú agrárérdekekből.

A hatalmi politika *lehetőségeinek* leértékeléséről van szó. Ezeknek a lehetőségeknek a túlértékelése okozta a bajok, köztük a gazdaságiak robbanásszerű jelentkezését. Ellenben változatlan a francia nagytőke igénye a versenytársakhoz való *felzárkózásra,* s ha kevésbé is indul majd ki presztízsszempontokból, ha óvatosabb lesz is a tömegek kérdésében, az áldozatokat, melyek ehhez szüségesek, tőlük kívánja. A frank bajának alapja a francia gazdaság *elmaradása* volt, mely a Közös Piacon belül még jobban érződött a nyugatnémet felsőbbség folytán. A devalválás lázcsillapító csupán — a gyógyuláshoz és főleg a talpraálláshoz egyéb kell: gyógyszer — persze, amilyen a tőkés rendben lehetséges — és kedvező külső körülmények.

Avar János

Magyar—venezuelai gazdasági tárgyalások

Caracasból Budapestre, a Külkereskedelmi Minisztériumba érkezett telexjelentés szerint *dr. Szalai Béla* külkereskedelmi miniszterhelyettes befejezte venezuelai tárgyalásait és *Ecuadorba* utazott.

Caracasban a venezuelai politikai és gazdasági élet több vezetőjével tárgyalt a két ország kereskedelmi kapcsolatának fejlesztéséről. Találkozott a fejlesztési, az oktatási, a külügy-, a közmunkaügy-miniszterhelyettesekkel, a tervhivatal főtitkárhelyettesével, a fejlesztési és beruházási társaság elnökével, a venezuelai országos és a caracasi ipari és kereskedelmi kamarák elnökeivel, vezetőségi tagjaival, továbbá a mezőgazdasági bank elnökével. Dr. Szalai Béla a tárgyalások során tájékoztatta az érdekelteket a magyar exportlehetőségekről.

Szovjet mezőgazdasági gépkiállítás Budapesten

A Mezőgazdasági és Élelmezésügyi Minisztérium, a Kohó- és Gépipari, továbbá a Külkereskedelmi Minisztérium és a Szovjetunió mezőgazdasági minisztériuma szeptember 4. és 14. között *Budapesten megrendezi a szovjet mezőgazdasági gépek kiállítását.* A mezőgazdasági kiállítás területén 75-féle mezőgazdasági gépet, ezen belül a mezőgazdaság komplex gépesítésének legkorszerűbb eszközeit mutatják be. A kiállítás ideje alatt a magyar—szovjet mezőgazdasági gépgyártás eredményeiről szóló filmeket is vetítenek.

Vietnami jogász előadása Budapesten

Az Országos Béketanács meghívására hazánkba látogatott *Tran Cong Tuong,* a Vietnami Demokratikus Köztársaság párizsi delegációjának tagja és jogi tanácsadója, a Demokratikus Jogászok Nemzetközi Szervezete titkárságának tagja.

A nemzetközi tekintélyű jogász augusztus 13-án, hétfő délután 4 órai kezdettel a Szemere utcai Jogászházban előadást tart *a Párizsban folyó vietnami—amerikai tárgyalások nemzetközi jogi problémáiról.*

Kedvezményes hitel a szolgáltatóhálózat fejlesztésére

A vállalatok több hitelt terveztek, mint amennyit igénybe vesznek
Az országos hitelkeret még nem merült ki

A Magyar Beruházási Bank és a Magyar Nemzeti Bank erre az évre 250 millió forint hitelt nyújt az állami vállalatoknak, illetve szövetkezeteknek a szolgáltatóhálózat fejlesztésére. Nemcsak közép-, hanem *hosszú lejáratú* hitelt is folyósítanak *mosodák, vegytisztítók, háztartásigép-javítók, ruha- és cipőjavítók, gépkocsiszervizek létesítésére, bővítésére.* Ezeknél a hitelkérelmeknél nemcsak a megtérülés és a visszafizetés gyorsaságát veszik figyelembe, hanem azt is, hogy az adott vidéken milyen szükség van a szolgáltatás színvonalának fejlesztésére. A hosszú lejáratú hitelek után *kedvezményes,* hatszázalékos kamatot számítanak fel.

A bankok — a megyei tanácsokkal közösen — ez év januárjában felmérték a szolgáltatások javítását célzó hiteligényeket. Az akkori tájékozodó vizsgálódás szerint erre az évre 216 millió, a jövő évre áthúzódó beruházásokkal együtt pedig mintegy 300 millió forintra tartottak igényt a vállalatok és szövetkezetek. *Az eddig beérkezett konkrét hitelkérelem azonban ennél kevesebb, az 1969-re előre jelzett 216 millió helyett eddig csak 177 millió forintot igényeltek.* A kérelmeknek körülbelül a felét *már engedélyezték,* s a további döntések is folyamatban vannak.

A hitelösszegeknek mintegy *negyedét* gépkocsiszervizek létesítésére, bővítésére, a többit *nagyjából egyforma arányban* mosodák és vegytisztítók, fodrász- és egyéb szolgáltatóüzletek, háztartásigép-javító üzemek, mértékutáni szabóságok és cipészetek, illetve építő-lakáskarbantartó üzemek fejlesztésére igényelték.

Budapesten az előre jelzett 45 millió forintból eddig 30 milliót kértek a bankoktól. *Szabolcs-Szatmár megye* 14 millió forintot igényelt, pontosan annyit, mint amennyit a felméréskor előre jelzett, *Hajdú-Bihar megye* viszont eredeti 12 milliós igényéből *csak kétmillió forintot kért* a bankoktól.

Mint a Magyar Beruházási Bankban elmondották, *újabb hitelkérelmek engedélyezésére is lehetőség van.* Egy-egy megye eredetileg becsült igényét sem tekintik zárt keretnek, indokolt esetben annál nagyobb összegeket is lehet kérni. Az engedélyezhető hitel összegét végső fokon az országos keret szabja meg, amelyet *még nem merítettek ki.*

Befejeződött az első baranyai ipari vásár

(Tudósítónktól.)

Tillmann Anna, a komlói AKÖV dolgozója volt a vasárnap este zárult baranyai ipari vásár legszerencsésebb vendége: mint a hetvenezredik fizető látogató, háromezer forint értékű, grillsütővel felszerelt villanytűzhelyet, kerti asztalt, dohányzóasztalt és különféle vásárlási utalványokat kapott.

A vásárrendezőség gyors számvetése szerint, a tíz nap alatt mintegy *másfél milliárd forint értékű üzletet kötöttek* a különféle cégek képviselői. A *Budapesti Harisnyagyár* például negyvenmillió forintos szállításban egyezett meg a Baranya megyei Rövikötő Vállalattal; négymillió forint értékű sertésönitatót adott el a pogányi Tavasz Termelőszövetkezet; a fővárosi tanács a lágymányosi házak számára vásárolt úgynevezett kaputelefonokat a Baranya megyei Szerelőipari Vállalattól; s csupán a jugoszláv kereskedők 200 „példányt" rendeltek a Pécsi Betonelemgyár BNV-díjas hét végi házaiból.

Vasárnap kiosztották a vásár öt közönségdíját. A látogatók húszezer szavazólap alapján a *Pamutnyomóipari Vállalat,* a *Pécsi Porcelángyár,* a *Pamuttextil-Művek, a Hazai Fésűsfonó- és Szövőgyár,* valamint a *Budapesti Harisnyagyár* termékeit tüntették ki.

Noha a baranyai ipari vásár rendező bizottsága a kiállítás eredményeinek alapos elemzéséhez csak a következő napokban kezd hozzá, az máris nyilvánvaló, hogy az eredeti célt, *a megye iparának bemutatását* elérték.

Megnyílt Szombathelyen a Savaria nyári egyetem

(Tudósítónktól.)

Az idén másodszor megrendezésre kerülő Savaria nyári egyetem hallgatóit ünnepélyesen fogadták vasárnap a szombathelyi pályaudvaron. Az egyetemre a hazai hallgatókon kívül az *NSZK-ból, az NDK-ból, Csehszlovákiából, Lengyelországból, Hollandiából,* az *Egyesült Államokból, Ausztriából* és *Jugoszláviából* is érkeztek vendégek.

Az ünnepélyes megnyitót hétfő délelőtt tartották, *dr. Bognár József* akadémikus, a Kulturális Kapcsolatok Intézete elnökének megnyitója után *dr. Gonda György,* a Vas megyei tanács végrehajtó bizottságának elnöke tartott előadást *Szombathely, a megye székhelyének fejlődése és anyagi élete* címmel.

A ma reggel kezdődő előadások elsősorban a régészet, a helytörténet és a művészettörténet köréből veszik tárgyaikat. Neves hazai szakembereken kívül két jugoszláv és egy osztrák szakember is tart előadást. Az egyetem részvevői megtekintik a megye műemléki nevezetességeit is, egy teljes napot töltenek majd *Sárváron* és ellátogatnak *Jákra* és *Kőszegre* is. Balatoni kirándulás keretében megtekintik Tihanyt is.

Az augusztus 24-ig tartó nyári egyetem utolsó napján a hallgatók végignézik a hagyományos szombathelyi Savaria történelmi karnevált.

TELT HÁZ A MARINÁBAN

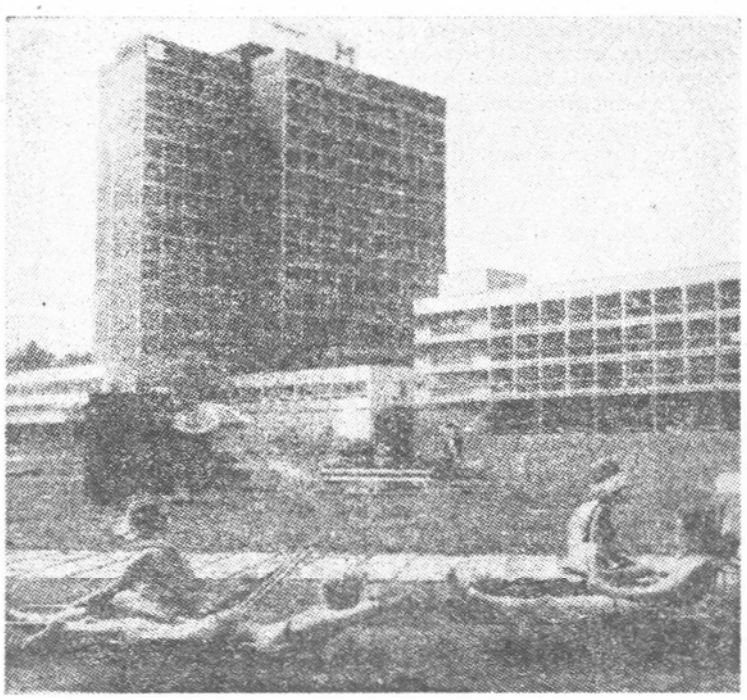

Rövid idő alatt igen népszerű lett a Balaton legnagyobb befogadóképességű szállodája, a nemrég megnyílt balatonfüredi Marina. A kényelmes, szolgáltatásokban gazdag szállóban nem véletlenül minden hely foglalt.

Átadta megbízólevelét a Mongol Népköztársaság új magyarországi nagykövete

Kisházi Ödön, a Népköztársaság Elnöki Tanácsának helyettes elnöke hétfőn fogadta *Zsamci Bolod* rendkívüli és meghatalmazott nagykövetet, a Mongol Népköztársaság új magyarországi nagykövetét.

A megbízólevél átadásánál jelen volt *Cseterki Lajos*, az Elnöki Tanács titkára, *dr. Házi Vencel* külügyminiszter-helyettes, *Pesti Endre* vezérőrnagy és *Ferró József*, a külügyminisztérium protokollosztályának helyettes vezetője.

Zsamci Bolod nagykövet megbízólevelének átadásakor hangoztatta, hogy a mongol nép szívből örül a testvéri magyar dolgozók nagyszerű sikereinek, amelyeket a Magyar Szocialista Munkáspárt vezetésével, önfeláldozó munkájukkal értek el. Elmondotta: népe most nagy lelkesedéssel fáradozik a Mongol Népi Forradalmi Párt XV. kongresszusa történelmi határozatainak megvalósításán.

— A jelenlegi bonyolult nemzetközi helyzetben — folytatta — országaink és az egész kommunista, munkás- és nemzeti felszabadító mozgalom fontos feladata a szocialista országok egységének erősítése, valamint minden forradalmi, antiimperialista erő tömörítése a békéért, a demokráciáért és a szocializmusért vívott harcban. Ebben a helyzetben a Mongol Népi Forradalmi Párt rendkívül nagy jelentőséget tulajdonít a kommunista és munkáspártok közelmúltban lezajlott moszkvai értekezletének, amelynek előkészítésében és megvalósításában az MSZMP a legtevékenyebben vett részt. *Kommunista pártunk és egész népünk eltökélt szándéka, hogy elősegíti a népeknek a békéért, a társadalmi haladásért és az imperialista reakció ellen vívott harcát.*

Kisházi Ödön a nagykövet beszédére válaszolva hangsúlyozta:

— Mi is büszkék vagyunk a mongol nép sikereire, amelyeket a Mongol Népköztársaság létrejötte óta a Mongol Népi Forradalmi Párt kipróbált vezetésével a szocializmus építésében elért. Ezután további sikereket kívánt a testvéri mongol népnek, majd így folytatta:

— A két testvéri ország csaknem 20 éve vette fel a diplomáciai kapcsolatot egymással, azóta örvendetesen fejlődtek s bővültek pártjaink, kormányaink és népeink kapcsolatai az élet minden területén. *Egyetértünk a nemzetközi politika, a nemzetközi munkásmozgalom minden jelentős kérdésében is.* Meggyőződésünk, hogy kapcsolataink és együttműködésünk az 1965-ben megkötött barátsági és együttműködési szerződés szellemében a jövőben is *minden téren tovább fejlődik és erősödik.*

Biztosítom önt arról, hogy magas megbízatásának teljesítésében mindig számíthat mind a magam, mind pedig a Magyar Népköztársaság Elnöki Tanácsa és a magyar forradalmi munkásparaszt kormány támogatására.

A megbízólevél átadása után a nagykövet bemutatta Kisházi Ödönnek a kíséretében megjelent *Ocsirin Cerendorzs* nagykövetségi első titkárt, *Csimidijn Cerendorzs* kereskedelmi tanácsost és *Delgerdalajn Zsambazsancan* nagykövetségi attasét.

Az Elnöki Tanács helyettes elnöke szívélyes beszélgetést folytatott a nagykövettel, aki ezek után a Hősök terén megkoszorúzta a magyar hősök emlékművét. (MTI)

Szovjet rendégeket fogadott az MSZBT

Hétfőn elutazott Budapestről a Szovjet—Magyar Baráti Társaság ukrán tagozatának küldöttsége, amely *K. F. Moszkalecnek*, az Ukrán Baráti Társaságok Szövetsége elnökének vezetésével, hét napot töltött hazánkban.

Ugyancsak hétfőn, az MSZBT meghívására Magyarországra érkezett a Szovjet—Magyar Baráti Társaság grúz tagozatának küldöttsége. A delegációt *A. Baramidze* akadémikus, a Grúz Tudományos Akadémia irodalomtörténeti intézetének igazgatója, az SZMBT grúz tagozatának elnöke vezeti.

Milyen az új társadalmi ösztöndíjrendszer?

NYILATKOZAT AZ ÚJ TANULMÁNYI SZERZŐDÉSEKRŐL

A napokban megjelent az új rendelet a társadalmi ösztöndíjakról. A művelődésügyi miniszter által kiadott jogszabály sokezer fiatalt érint, ezért részletesebb tájékoztatást kívánunk adni jellegéről és szerepéről. Megkértük *Barna Gyuláné* elvtársnőt, a Művelődésügyi Minisztérium tervosztályának vezetőjét, válaszoljon kérdéseinkre.

— Miért vált időszerűvé új társadalmi ösztöndíjrendelet?

— Egyrészt a kérdés jogi rendezése vált szükségessé, mert az új Munka Törvénykönyve megjelenését követően, a múlt tanévben csak átmeneti jogszabály volt a társadalmi ösztöndíjakra, s ezt most újjal, tartóssal kellett kicserélni. Másrészt tartalmi változtatások is időszerűvé váltak, hiszen időközben megjelent az új utasítás az állami ösztöndíjak juttatásáról, amivel összhangot kellett teremteni.

— Miben azonos s miben különbözik a régebbi és az új jogszabály?

— Azonos mindenekelőtt céljában, nevezetesen abban, hogy a társadalmi ösztöndíjnak régebben is, most is elsősorban az a célja, hogy a vidéki vállalatok így is biztosíthassák maguknak a szakembereket. És a fizikai dolgozók gyerekeinek a támogatására is szolgál. Azután az új azonos a régebbivel abban is, hogy — ha más elnevezésekkel is, de összevágó tartalommal — három részből tevődik össze: a tanulmányi ösztöndíjból, a szociális támogatásból és az ösztöndíjpótlékból, vagy közismertebb elnevezéssel, a „vidéki" pótlékból.

Az összegek és a besorolási kategóriák lényegesen változtak. Régebben például a legjobb esetben 950 forint társadalmi ösztöndíjat kaphattak a felsőfokú oktatási intézmények hallgatói, most pedig az 1200 forintot is elérhetik. Egyébként a szociális rész — teljes összhangban az új állami ösztöndíjrendszerrel — az egy családtagra jutó jövedelemtől függően, 300 forintig terjedhet.

Ami pedig a társadalmi ösztöndíjnak a tanulmányi eredménytől függő részét illeti: az eddigi maximális 300 forintról 500-ra emelkedett, hogy jobban inspiráljon a szorgalmas tanulásra.

Talán mindennél jobban változott a „vidéki" pótlék rendszere. Azelőtt a Budapesten s mintegy 50—100 kilométeres körzetében, valamint a megyei jogú városokban és az egyetemi, főiskolai székhelyeken munkát vállalóknak nem folyósíthatták ezt a pótlékot, mert ezeket a helyeket nem számították „vidéknek". Ha például a kőszegi mezőgazdasági felsőfokú technikum végzett növendéke helyben, Kőszegen vállalt munkát egy tsz-nél, nem kaphatott vidéki pótlékot, de ha Pápán helyezkedett el, járt neki, holott Kőszeg nem kevésbé vidék, mint Pápa.

Most csak akkor nem jár a pótlék, ha a tanulmányok befejezése után a fővárosban fog dolgozni. Minden más esetben kapja a pénzt, mégpedig Debrecenben, Miskolcon, Pécsett és Szegeden levő munkahely után havi 100 forintot, másutt — megyezéstől függően — 100—400 forintot.

S még egy lényeges változást szeretnék megemlíteni. Azt, hogy most a vállalat az ösztöndíjast a dolgozóit megillető jóléti szolgáltatásokban s egyéb, a tanulást segítő támogatásban részesítheti. Szakmai konzultánst jelölhet ki például a hallgató mellé, megbízhatja kisebb feladatokkal, vagy akár üdültetheti.

— Jobban segíti-e a fizikai dolgozók gyerekeit az új társadalmi ösztöndíjrendszer?

— A magasabb ösztöndíjtarifák rájuk is vonatkoznak, tehát az új jobban segíti őket is, mint a régebbi. Azután, amint említettem, a rendelet kimondja, hogy főként a fizikai dolgozók gyerekeit kell ezzel az ösztöndíjfajtával támogatni. Az természetesen egészen más dolog, hogy ez utóbbi hogyan realizálódik a gyakorlatban. Ebbe — noha önmagában jelentős, hogy a dékánok hogyan záradékolják a szerződést — nagy beleszólásunk nincs, hiszen kétoldalú megállapodásról van szó. Itt inkább az üzemek, a vállalatok vezetőinek, pártbizottságainak, üzemi bizottságainak politikai és erkölcsi felelősségét hangsúlyoznám. Régebben, noha az előírások lényegében ugyanazok voltak mint a maiak, bizony előfordultak visszásságok. Előfordult, hogy kutatóintézeti főmérnök közepes képességű és előmenetelű gyerekével kötött szerződést az apa fővárosi munkahelye, aminek alapján a fiú az intézetbe is került. Egyáltalán nem vagyok bizonyos abban, hogy a kutatóintézetnek ő kellett, itt inkább protekcióról volt szó. De hát ezt elsősorban a helyi politikai és társadalmi szerveknek kellett volna megakadályozniuk.

— És hogyan tud segíteni a vidéki szakemberhiányon az új rendelet?

— Önmagában azzal, hogy van társadalmi ösztöndíjrendszer. Két egymással összefüggő dologra mondok adatokat. Egyrészt öt év alatt — az 1964—65-ös tanévtől, az 1968—69-esig — 10 625-ről 7083-ra csökkent a társadalmi ösztöndíjasok száma. Másrészt az idén csaknem kétszer annyi állást hirdettek meg, mint ahányan végeztek a felsőfokú oktatási intézményekben, s vannak olyan szakok, amelyek összes friss szakemberét fel tudná venni Budapest — esetleg a megyei jogú városok „segítségével". Ezeknek az adatoknak figyelmeztetniük kell a vidéki vállalatokat, intézményeket, szövetkezeteket. Ha felsőfokú képesítéssel rendelkező szakemberszükségletüket fedezni akarják, szorgalmazniuk kell a társadalmi ösztöndíjszerződések kötését. A lehetőségük megvan rá, rajtuk múlik, hogyan élnek vele.

— Csak az egyetemisták és a főiskolások részesülhetnek társadalmi ösztöndíjban?

— Nem. Kaphatnak társadalmi ösztöndíjat középiskolások is, s ennek összege — a tanulmányi ösztöndíjjal és a szociális támogatással együtt — elérheti a havi 450 forintot. Sőt a szakmunkásképző-iskolák növendékei is részesülhetnek társadalmi ösztöndíjban, ennek mértékét, összetételét és folyósításának módját a munkaügyi miniszter szabályozza.

— Végül két rövid kérdés: az új rendelet mennyiben érinti a régebben kötött szerződéseket, s a vállalatok hogyan köthetnek újakat?

— Az ösztöndíj adományozóján és az ösztöndíjason múlik, hogy közös megegyezéssel kitartanak-e a régi szerződés mellett, avagy az új rendeletnek megfelelően változtatnak-e rajta. Mindkettőhöz joguk van. S hogyan lehet új szerződést kötni? Ha van jelölt, könnyű a dolog, meg kell állapodni, az egyetem hozzájárulásával. Ellenben ha nincs jelölt, az egyetemnek, főiskolának kell elküldeni a pályázatot, hogy ott kitegyék azt a hirdetőtáblára.

Tóth László

A lakosság zsebét védve

A Központi Népi Ellenőrzési Bizottság vizsgálja az ipari szolgáltatások számlázását

Régebben már hírt adtunk a *Központi Népi Ellenőrzési Bizottság* második félévi munkatervéről. E programban szerepel az ipari javító-szolgáltató vállalatok számlázási rendjének felülvizsgálása. E nagyszabású munka most országszerte elkezdődött.

A KNEB-vizsgálat kezdeményezője maga a lakosság: *az ország minden területéről érkeztek panaszok a népi ellenőrzéshez, és különösen az idén érkezett sok panasz.* Ezrek hívták fel a KNEB figyelmét arra, hogy az iparvállalatok és szövetkezetek a szolgáltatásokkal kapcsolatos számlázásukat sokszor nem az elvégzett munka és a ténylegesen felhasznált anyag figyelembevételével készítik. Más szavakkal: megkárosítják a megrendelőket. A népi ellenőrzés külön is vizsgálta az egyes panaszokat, és azok rendre helytállóknak bizonyultak. E felismerés alapján kezdődött az országos vizsgálat, amelynek nem csupán az lesz a feladata, hogy a helytelen számlázásokat derítse fel, de választ adjon: *miért kapnak hiányos vagy egyszerűen kiismerhetetlen számlákat a megrendelők.*

Nem kétséges, hogy ez esetben valóban közérdekű probléma sokoldalú ellenőrzésére vállalkozott a KNEB, hiszen e vizsgálat valamennyiünk zsebét érinti. Ismeretes, hogy korábban a kormány jelentős anyagi áldozatokat hozott az ipari javító-szolgáltató tevékenység fejlesztésére. Ennek hatása rövidesen érződött is: a szocialista szektor 1960. és 1967. között megháromszorozta a lakosság részére végzett ipari javító-szolgáltató tevékenységét. Az új gazdasági mechanizmus bevezetésével e fejlődés váratlanul megtorpant, sőt az árazással kapcsolatban kifejezetten káros jelenségek is felütötték a fejüket. Nyilvánvaló, hogy *semmiképpen sem engedhető meg, hogy a lakosság rovására, a mostani árrendszerben meglevő kötöttségeket megszegve, törvénytelenül magasabb árat szabva nagyobb jövedelemhez jussanak a különböző gazdálkodó egységek.* A szolgáltatóipar árait ugyanis többnyire felszabadították a korábbi kötöttségek alól, de azoknak a munkáknak a díjtételeit maximálták, amelyek a lakosság alapvető szükségleteit elégítik ki. E jól megfontolt kötöttségnek változatlanul érvényt kell szerezni: ez mindenképpen a lakosság közvetlen érdeke.

Az országos vizsgálatban részt vevő népi ellenőrök és szakemberek számára egyaránt kötelező előírás, hogy elemezzék: a javítást végző vállalatok számláin gyakran miért nem tüntetik fel egyértelműen a készülék elhárított hibáját. Ez azért is fontos, mert például olyan készülékjavításoknál, amikor több azonos alkatrész is előfordul, alapvető követelmény: a cserélt alkatrész megnevezésén túl tüntessék fel pontosan az alkatrész helyét is a készülékben. A ködös, félreérthető meghatározás például lehetőséget nyújt kétszeri felszámításra, különösen akkor, ha az egyszerűbb munkaműveletet magában foglalja az összetettebb munkára vonatkozó díjtétel.

Sok visszaélésre ad alkalmat a kiszállási, szállítási és a gyorsszolgáltatási díjak alkalmazása is. Vitatott téma a számlázásoknál az ipari javító-szolgáltató vállalatok jótállási kötelezettsége is. Gyakran nem rögzítik egyértelműen a garancia időtartamát, s egyesek ezt használják ki a lakosság megkárosítására. *A KNEB-vizsgálat most mindezekre a problémakörökre kiterjed és célja, hogy végre — az ipari vállalatok és a lakosság érdekeit egyaránt védve — rendet teremtsen a ma még ellentmondásos és áldatlan helyzetben.*

S. J.

Már most felveszünk könyvritkaságokat, folyóiratokat, metszeteket

a novemberi
KÖNYVAUKCIÓ 69-re!
Részletes felvilágosítást nyújtanak az Állami Könyvterjesztő Vállalat budapesti és vidéki antikváriumai.

Érdeklődés postán:
Bp. V., Múzeum krt. 21.
Antikvár osztály.

Felelőtlen kapcsolatok

A lépcsőn lefelé jövet a főorvos szavain tűnődöm. Hogy mennyi álszemérem, indokolatlan, szégyenérzet tart vissza sok embert a nemibeteg-gondozás felkeresésétől. Hogy milyen sajnálatosan sok férfi és nő adja önkezelésre a fejét, különféle gyógyszert szed be, amitől a tünetek átmenetileg esetleg el is múlnak, aztán megint kiütköznek, hiszen teljes gyógyulást csak a szakszerű, orvosi kezeléstől lehet várni. Mégis, általában nagyon nehezen szánják rá magukat a betegek, hogy felkeressék az orvost. Mert nem akármilyen betegek. Nemi betegek. Es ezt a fajta bajt maradiság, előítéletek miatt szégyellni való betegségnek tartják.

Maradiság, előítéletek, rossz beidegződések — mikor leszünk már túl ezeken? — morfondírozok magamban, amikor valaki rám köszön. Ismerős. A szokásos kérdések, hogy vagy, mi újság. A tábla alatt állunk, s beszélgetünk, a táblán ott a szó, hogy nemibeteggondozó.

— Interjút csináltam a főorvossal — mondom gyorsan, hogy elkerüljük a félreértéseket.

Mit mondtam volna, ha történetesen bérelszámoló, gépkocsivezető, vagy mondjuk Közért-eladó vagyok?

Nem is olyan egyszerű dolog ez.

Aggasztó jelenség

Amiért a főorvost kerestem: az utóbbi időben ismét nagyon forgalmasak a nemibeteg-gondozók. Az utóbbi idő alatt nem hónapokat kell ezúttal érteni, hanem éveket, sőt évtizedet. A kezelésre jelentkezett nemi betegek száma 1959-hez képest megháromszorozódott. Ez pedig olyan aggasztó jelenség, aminek hátterét érdemes, helyesebben szükséges őszintén elemezni.

Fertőző betegségről van szó, ezért a gondozóban a betegség megállapítását követően nemcsak a terápia marad hátra, hanem az a többnyire kínos kérdés, hogy:

— *Kivel lépett ön nemi kapcsolatba a közelmúltban?*

Illetőleg a tapasztalatok alapján manapság inkább úgy teszik fel a kérdést:

— *Kikkel folytatott ön nemi érintkezést?*

A kérdés ilyen felvetése indokolt. A szakorvosok véleménye megegyezik abban, hogy a nemi betegséggel fertőzöttek szinte kivétel nélkül azok közül kerülnek ki, akik gyakran és felelőtlenül váltogatják szerelmi partnerüket.

S hogy fogalmunk legyen a felderítés vagy inkább visszanyomozás nehézségeiről: ha a betegek egy része lovagias pózba vágja magát és partnere iránti „tapintatból" nem akar nyilatkozni, ez még mindig a kisebbik baj. Ilyenkor azért rendszerint sikerül meggyőzni az illetőket, hogy közérdekű információt várnak tőlük, s a kapott tájékoztatást a legnagyobb diszkrécióval kezelik. Az esetek más részénél viszont a beteg nem is tud támpontot adni ahhoz, hogy kiderítsék, kitől kaphatta a fertőzést. Hogy miért nem? Mert nem tudja alkalmi partnerének nevét.

ORVOS: — Próbáljon visszaemlékezni, mikor és kivel volt együtt?

PÁCIENS: — *Azt hiszem, szerdán vagy kedden a Brandóéknál, több lánnyal. Előtte való héten vagy háromszor is.*

ORVOS: — Ki az a Brandó?

PÁCIENS: — *Nem tudom a rendes nevét, Marlon Brandóra hasonlít, tetszik tudni, arra az amerikai filmszínészre. A Nyugatinál szoktunk találkozni, onnan jártunk ki a pampákra.*

ORVOS: — A lányokat hogy hívják?

PÁCIENS: — *Az egyik valami Csöpi, annak jó tüdeje volt.* Aztán tessék csak várni, azt hiszem Bombának hívták, pár hete csapódott a galerihoz, aztán...

ORVOS: — A teljes nevüket mondja.

PÁCIENS: — Nem tudom. Nálunk senkit se hívnak a civil nevén.

Az úgynevezett Nyugati pályaudvari galeriről van szó, amelyben a tagok több mint felénél különböző stádiumban levő szifiliszes fertőzést állapítottak meg.)

A társas sex

Mennyire tipikus a fenti eset? A galerikban sajnos szinte teljes mértékig az. Sokat beszélünk arról, hogy a modern bandaszellem a fiatalok körében milyen torzulásokhoz vezet; a galerik súlyosan veszélyeztetik a közrendet, s belső íratlan törvényeik morálisan lezüllesztik a fiúk és lányok jellemét. Kevés szó esik azonban arról, legalábbis a nyilvánosság előtt, hogy a galerik többségében a gitározás, a magnózás és a „balhézás" mellett a legfelelőtlenebb szexuális szabadosság vált életformává. Hódít vagy inkább járványosan terjed a társas sex.

Egy-egy galeri létszáma változó. A nemek közötti arány azonban nem különbözik lényegesen: sok fiú és kevés lány. Gyakran nyolc—tíz fiúra egy-két lány jut és ezt szó szerint kell érteni, mert a galerik szabályai szerint a lányok nem válogathatnak a bandatagok között. Ez egymagában is melegágya a fertőzéseknek, mert ha valaki behurcolja a nemi betegséget, azt törvényszerűen az egész társaság megkapja. Számítsuk hozzá, hogy a galerik nem tekinthetők zárt egységnek, mert rendszerint a „főnök", de gyakorta a lányok valamelyike is tart külső kapcsolatot más galerival vagy személyekkel — ez megsokszorozza a fertőzés lehetőségét.

A galerik szerencsére periférikus és szélsőségesen torz képződmények társadalmunkban, a kép nem olyan sötét, ha arra gondolunk, hogy mennyi fiatal él normális, egészséges felfogás szerint. Nyilvánvaló, hogy a galerikbe csoportosulók a rendes fiataloknak csak a töredékét teszik ki. Aggasztó azonban, hogy a társas sex divatja a szorosan vett galerikon kívül is terjed, s vele együtt a felelőtlen, válogatás és szerelem nélküli nemi kapcsolatokat folytatók köre.

A következményeket a statisztika világosan tükrözi. *A budapesti nemibeteg-gondozókban ma kétszer annyi 15—19 éves fiatalembert kezelnek, mint tizenhárom évvel ezelőtt.* A lányoknál még inkább romlott a helyzet: *csaknem minden harmadik beteg ebbe a legfiatalabb korcsoportba tartozik.*

A társas sex szellem kóros következményeként növekszik a nemi betegek száma. A hatásos gyógykezelés lehetőségei miatt a nemi betegségek minden fajtája tökéletesen és gyorsan gyógyítható. Szinte beláthatatlan azonban ennek a divatnak *a fiatalok életszemléletére gyakorolt hatása.* A dolgok itt is összefüggnek. Ha valaki félvállról veszi, hogy nemi betegséget szerez, mert úgy is kigyógyítják antibiotikumokkal, az rendszerint természetesnek tartja azt is, hogy egy másik esetleges következménytől, a nem kívánt terhességtől hasonló könnyedséggel szabaduljon.

Importbetegség?

Sokan hajlamosak arra, hogy a nemi betegségek visszatérését a megnőtt idegenforgalomnak vagy éppenséggel a hazánkban tanuló külföldi ösztöndíjasoknak tulajdonítsák. Egyik sem igaz. Az utóbbi években *a szifiliszes eseteknek csak 1,7 százaléka, a gonorrheásoknak pedig 2,4 százaléka volt közvetlenül visszavezethető külföldi eredetre.*

Nem importbetegségről van tehát szó. Illetőleg csak abban az értelemben beszélhetünk importról, hogy a társas sex a fejlett nyugati országokban dívik és világjelenség a nagyvárosi nemi betegek növekvő száma. Zárjuk le a határokat? Ezt senki sem gondolhatja megfontolásra érdemes ötletnek.

Megint csak oda lyukadunk ki, amire más erkölcsi kérdés kapcsán is jutunk. Nevezetesen a neveléshez, a helyes, egészséges szellemű neveléshez, családi és iskolai keretek között egyaránt. Tanulmányok terjedelme és szakemberek hozzáértése kellene a téma kifejtéséhez. Mindenesetre nincs arra szükség, hogy központi helyre kerüljenek a nevelésbenfelvilágosításban mondjuk a fogamzásgátlás vagy a nemi betegségek elleni védekezés részletes, praktikus tudnivalói. Az egész embert kell erkölcsösen, a mi erkölcseink szerint nevelni, mégpedig álszemérem, agyonhallgatás vagy mellébeszélés nélkül.

Nehéz kötelesség és bonyolult feladat? Igen. De arra gondolok, amit a főorvos mondott búcsúzóul:

— *Nem vagyok pesszimista. Harminc évvel ezelőtt nálunk milliók nem tudtak késsel és villával, kultúremberként enni. Manapság természetesnek vesszük, hogy városon és falun csak kevesen jönnek zavarba, ha nyilvános helyen esznek, magától értetődően nyúlnak a kés-villa után. Megtanulták. Persze ez csak külsőség, de miért ne lehetne így az élet más vonatkozásaiban is?*

Az erkölcsöt is lehet és kell tanítani. Jelen esetben erkölcs alatt főként a *felelősséget* értjük, magunkért és másokért.

Árkus József

Korszerű gáztűzhelyek bemutatója

A VASÉRT Pesti Barnabás utcai mintatermében új kiállítás nyílt meg hétfőn: a kapható és hamarosan forgalomba kerülő gázfőzőkészülékeket mutatja be. Magyar, NDK-beli, lengyel és román tűzhelyek és főzőlapok sorakoznak egymás mellett.

A gáz főzőkészülékek előterében két hazai gyártmány, a VBKM Elekthermax kis tűzhelye és a ZIM M—106-os számú.

A könyvkölcsönzés és az olvasói színvonal

Beszélgetés a szolnoki Verseghy Könyvtárban

A *szolnoki Verseghy Könyvtárban* ülünk a megye könyvtári életének egyik irányítójával, *Nyitrai Lajos* igazgatóhelyettessel és *dr. Kardos Józsefnével,* a könyvtár olvasószolgálatának vezetőjével, s a könyvtári élet aktuális gondjairól beszélünk.

Helyhiány több helyen

— *Vegyük elejére mindjárt az egyik „legkényesebb" kérdést. Milyen a könyvtár anyagi ellátottsága?*

— Nálunk ez a kérdés nem számít „kényesnek" — kezdi a beszélgetést az igazgatóhelyettes. — A megye biztosítja számunkra a könyvtárak fenntartásához és a gyarapításához szükséges összeget, s legfeljebb arról van szó, hogy egyik évben többet tudunk könyvekre költeni, a következőben pedig esetleg könyvtári berendezésekre. Több bajunk van a helyiségekkel és a létszámmal.

A megyében vannak szép kezdeményezések: például a karcagi és kunmadarasi tanács most tette lehetővé a könyvtár bővítését. A központi könyvtárban azonban helyhiánnyal küzdünk. Raktárunk mindössze 120 négyzetméter, ami annyit jelent, hogy már most is csak nehezen tudjuk elhelyezni a könyveinket, két év múlva pedig sehogy, hiszen az évi gyarapodásunk 12 ezer kötet. Kicsi a kölcsönzőtermünk is: *legalább 50 ezer könyvet szeretnénk kitenni a polcokra, de csak 26 ezer kötet számára van hely.* Nálunk is rosszabb helyzetben van a tiszafüredi könyvtár. 1752 olvasójuknak évente 54 ezer könyvet kölcsönöznek ki, s ehhez mindössze két kis helyiség áll rendelkezésükre, „olvasótermükben" csak négy hely van. Nehezíti munkánkat a létszámhiány is.

— *Milyennek látják a televízió és a könyvtár viszonyát?*

— Azt látjuk, hogy a tv jobbára csak azokat vonja el az olvasástól, akik olvasmányaikban amúgy is csak a legkönnyebb műfajú irodalmat keresik. Egyébként pedig a tv gyakran éppen emeli a könyvtári forgalmat. Például a *Világirodalmi Magazin* műsorai után sokan szeretnék elolvasni az ott megismert szerzők egyéb műveit is, a *Tudósklub* adásai után keresik a megfelelő ismeretterjesztő irodalmat. Egy-egy jelentősebb műsor előtt külön tárlóba kihelyezzük az adáshoz kapcsolódó műveket, s az a tapasztalatunk, hogy sokan olvassák őket.

Ifjú olvasók

— *Milyen tapasztalataik vannak az Olvasó népért mozgalommal kapcsolatban?*

— Eddig az ifjúsággal kapcsolatban értük el a legszámottevőbb eredményt — mondja az olvasószolgálat vezetője —, s ez már csak azért is fontos, mert könyvtári tagságunknak 70 százaléka 25 éven aluli. Még a télen tartottunk a városi KISZ-szervezetek 70 vezetőjének egy tájékoztató jellegű előadást a könyvtárban. Ezt követően a KISZ-szel közösen szerkesztett módszertani levelet adtunk ki az Olvasó Ifjúság mozgalomról. Több iskolában és kollégiumban van kihelyezett könyvtárunk, két általános iskolai könyvtáros tanárnak tiszteletdíjat is tudunk fizetni. Mindezek eredményeképpen ifjúsági olvasótáborunk állandóan növekszik. Szép eredménynek könyveljük el, hogy a *költészet napja* alkalmából 350 fiatal jött el a Ságvári kultúrházba, pedig ugyanakkor játszott Szolnokon az Omega-együttes is.

— *Mi a véleményük a könyvtár nevelőmunkájáról?*

— Meg kell találni a helyes arányokat — veszi át ismét a szót Nyitrai Lajos. — Természetes, hogy a könyvtáraknak tartaniuk kell olyan irodalmilag nem túl értékes műveket is, amelyeknek kizárólag pihentető jellegük van. Viszont nem értek egyet azzal a felfogással, hogy minden igényt ki kell szolgálnunk. Véleményünk szerint kell, hogy legyen annyi szakmai meggyőződés, biztonság, hivatásbeli bátorság egy könyvtárosban, hogy bizonyos igényeknek ellenálljon. Úgy is, hogy jobb könyvre beszél rá, hogy más, hasonlóan izgalmas, de értékesebb munkát ajánl, de egyszerűen úgy is, hogy nem vásárol az értéktelenebből 20—30 kötetet, még ha lenne is rá igény, már csak azért sem, mert ez csak a nemesebb irodalom beszerzésének rovására történhet.

Romlott a szépirodalmi ízlés

— *Mindezek után mi a véleményük az olvasói színvonalról?*

— Ezt a kérdést ketté kell választanunk. A természettudományos, ismeretterjesztő művek iránt örvendetesen megnőtt az érdeklődés, megnőtt az ismeretek színvonala. Felméréseinkből tudjuk, hogy olvasóinknak jóval több, mint a fele olvassa ezt az irodalmat. *Az emberekben nagy az igény, hogy megértsék azt a világot, amiben élünk.* Mi igyekszünk is a lehető legteljesebben kielégíteni ezt a kívánságot.

Ez örvendetes. A szépirodalmi ízlés azonban romlott. Nehéz lenne minden okát megtalálni, de tény, hogy az érdeklődés a kevesebb lelki erőfeszítést kívánó irodalom felé tolódik el. Mintha sokan menekülni akarnának. De nem a konkrét világ elől, amiben élünk. Ezt onnan tudjuk, hogy keresik a mai életet ábrázoló, politikai problémákat is felvető műveket. De ezek közül, ugyanúgy, mint a szépirodalom egyéb területein is, inkább a felszínesebbeket, művészi megoldásukban igénytelenebb műveket keresik. Tehát nem az úgynevezett „mai" problémák elől húzódnak el, hanem mondhatnánk úgy, hogy mindenféle probléma mélyebb megfogalmazása elől.

Sajnos sokan távol tartják magukat azoktól az alkotásoktól, amelyek a lélek mélyebb rétegeit mozgatják meg. Úgy gondolom, hogy sokan, valamilyen okból, félnek az őszinte önmagunkba tekintésnek attól a megrázó hatásától, amit csak a nagy művek tudnak előidézni. Talán valahogyan *bátrabbak vagyunk, ha a kozmoszba kell néznünk, mintha önmagunkba.* Vagy talán sokan az ezzel járó fáradságtól félnek? De hisz ez nemes fáradság és sokszorosan megjutalmazza a fáradozót. A pontos okot nem tudnám megmondani. Ami minket illet, azt hiszem, nem tennénk jól, ha arra hivatkoznánk, hogy ez a folyamat elkerülhetetlen, s olyan mélyen gyökeredzik korunkban, hogy megállítani, megfordítani reménytelen. Úgy érezzük, ezt az álláspontot már csak a hivatásunkba vetett hit, a szakma becsülete sem engedi meg — fejezte be a beszélgetést Nyitrai Lajos és Kardos Józsefné.

Csató János

Ötezer régészeti lelőhely és műemlék a Bakony vidékén

Veszprém megyében felmérték a régészeti lelőhelyeket: a Bakony mintegy százkilométeres hegyvonulata között fekvő városokban és a változatos, szép erdei tájakon mintegy ötezret számoltak össze a szakemberek. A tapolcai és a volt sümegi járásban mérték fel először teljes részletességgel ezeket a pontokat. Régi földvárak, a római kor legkülönbözőbb emlékei, középkori erődök és a hajdan elpusztult falvak felszínre került maradványaiból csupán ebben a körzetben mintegy ezret tartanak nyilván.

A régészeti lelőhelyeken kívül a megye területén levő műemlékekről is pontos nyilvántartást készítenek; ezekből eddig ezret vettek nyilvántartásba.

Elhunyt Kodolányi János

Vasárnap 70 éves korában, hosszú betegség után elhunyt Kodolányi János író. Temetése augusztus 18-án, 15 órakor lesz a Farkasréti temetőben.

Magyar Írók Szövetsége

* * *

Nem véletlen, hogy első elbeszélése — amelyet érett íróként is „irodalmi belépőjének" tekintett — a Sötétség címet kapta: „a nyomor legfenekén írtam... olyan időkben, mikor a fiatal író »szertenézett s nem lelé honját a hazában«" — vallotta több mint harminc év múltán válogatott novelláskötetének előszavában. Megrendítő élményvilágot hozott magával a gyermekkorból: egy jölbomló, semmibe forduló családból indult, amelynek ősei között ugyan kikutatta az 1848-as Jókaival barátkozó apai nagyapát, s a Martinovicshoz vezető anyai szálakat, de annak, amit maga körül látott, semmi köze sem volt az ősök forradalmiságához. Minden bizonnyal ez is egyik indítéka annak, hogy a székesfehérvári gimnazista 1919-ben már a diákdirektórium tagja, később — a harmincas évek elején — pedig a gödi fészek illegális előadásainak egyik szerzője lett. Ellentmondásos életutat tett meg, szélsőségessége több ízben is válságba sodorta. Tetteit-állásfoglalásait inkább indulatai, mintsem szellemi impulzusai sarkallták.

A válságokból azonban mindig a munka segítette hozzá a megújuláshoz. A 30-as évek archaizáló regényei után 1939-ben megírta a Földindulás című elementáris erejű drámát, majd Süllyedő világ címmel visszaemlékezéseit, azután csaknem egy évtized múlva Boldog békeidők című regényét, s 1960-ban — pályakezdő műveinek indulatos világát idézve — a Vízválasztót. Komor tónusú, feszes regényeit a valóság, s egy életet figyelő szigorú ember egyénisége hatotta át. Kodolányi János a magyar regénynek sajátos változatát teremtette meg jelentős kortársak — Móricz, Déry, Németh, s mások — mellett és ellenében.

Műveinek java része századunk irodalmának maradandó alkotásai közé tartozik. Az Ormánságról írott vészjelzései pedig azt tanúsítják: népének sorsát-jövőjét őszintén a szívügyének érző író volt. Ez az elkötelezettség vezette őt vissza idős korában is ifjúsága forradalmi emlékeihez, amelyek mellett, ha sértetten, ha fájdalomtól telitetten is, de újra hitet tett.

Halála érzékeny vesztesége a magyar irodalomnak.

KULTURÁLIS HÍREK

AZ EMBER TRAGÉDIÁJA előadásával folytatódtak vasárnap este a Dóm téren a szegedi szabadtéri játékok. Ádámot Nagy Attila, Évát a komáromi magyar színház művésznője, Thirring Viola alakította.

A JÁKI TEMPLOMBAN augusztus 15-én a Magyar Rádió Gyermekkara és a Szombathelyi Szimfonikusok adnak hangversenyt. A műsoron Cherubini Requiemje szerepel.

PAULUSZ ELEMÉR, Liszt-díjas karnagy rövid betegség után, 57 éves korában váratlanul elhunyt. Több opera magyarországi bemutatója fűződik nevéhez. A Pécsi Filharmonikus Zenekar számos pécsi és fővárosi hangversenyét dirigálta.

A JÓZSEF ATTILA SZABADEGYETEM az 1969—70-es tanévben 83-féle tárgykörben hirdet előadássorozatot. Ezúttal először tartanak Ifjúság 69 címmel előadásokat

Lengyel színházi folyóirat magyar száma

Örvendetesen gazdagodnak a magyar—lengyel kulturális kapcsolatok: a Varsóban tavaly aláírt egyezmény alapján például már nyolc egyetem és főiskola tart fenn közvetlen munkakapcsolatot, s szeptemberben a két művelődési tárca három évre szóló *felsőoktatási megállapodás* aláírását tervezik. A Pécsi Tanárképző Főiskolán az 1969—70-es tanévtől kezdve *lengyel lektorátus* kezdi meg működését.

A kulturális élet más területén is számottevő a fejlődés: a *Dialog* című lengyel színházi folyóirat a közelmúltban a magyar színházi életnek szentelte egyik számát; a napokban érkezik Budapestre az állami díjas *Stanislaw Dygat*, akinek *Bodeni-tó* című regénye magyarul is megjelent; ősszel a Krakkói Filharmonikusok látogatnak a magyar fővárosba; a budapesti zenei hetek során eredeti bemutatóként adják elő *Penderecki Lukács-passióját*.

Változatos a kiállítások programja is. Októberben Varsóban *Mednyánszky-tárlat* nyílik; egy esztendeje tartanak az előkészületek *A magyar—lengyel kapcsolatok ezer éve* című nagyszabású kállításra, amely a jövő év áprilisában Krakkóban nyílik, majd anyagát a budai Várban is bemutatják.

Szegedi filmnapok

A szegedi szabadtéri játékokkal egyidőben az idén első ízben rendezik meg a *szegedi filmnapokat*. A tegnap kezdődött s 20-ig tartó rendezvénysorozaton több eredeti bemutatóra kerül sor. Első ízben vetítik a nyilvánosság előtt *Az alvilág professzora* és *Az idő ablakai* című új magyar filmet, valamint a *Mint a bagoly nappal* című színes olasz—francia filmdrámát. Ezenkívül a *Verseny a javából* című színes amerikai panorámafilm szerepel a szegedi filmnapok műsorán, amelyet ezentúl évenként hasonló időben bonyolítanak le.

A RÁDIÓ MELLETT

EGY SHOW ÉS MÁS SEMMI... Ha ritkán hallgattam is rádiót tv-kritikusi működésem alatt, rémlik, hogy vasárnap reggel negyed kilenckor a gyerekeket szokták szórakoztatni. Az adás folyamán fel-felsejlett a gyanú, hogy a cím mellé valóban oda kellett volna biggyeszteni: „a Gyermekrádió műsora", de aztán rájöttem, hogy ez a Csinn-Bumm Cirkuszra emlékeztető keret felnőtteket akar kissé gyerekes eszközökkel mosolyra fakasztani. Hogy a felnőttek is nevethetnek a bohóctréfán? Igen, de ott a szöveg szinte másodrendű a mimusprodukció mellett. Stan Laurel kiváló clown volt; de nem a rádióban. *Látni* kellett annak idején Mányai Lajos ragyogó produkcióját a tv cirkuszrevüjében, egy Tell Vilmos-mutatványban s mostanában a a műfajban biztatóan próbálkozó Alfonzó—Harkányi kettőst. Látni s nem hallani. Kivált, ha a szöveg — mint most — egyfajta elcsépelt viccelődést konzervál. „Szombat van, de a pisztolyom csütörtököt mondott." Poén: „Megüt a guta." „Ezt még megvárjuk", zengik rá kórusban (30 éves trükk egy tréfa befejezésére, ha szerzőjének semmi nem jut az eszébe). Igaz, mentségként ezúttal is sora kerültek Gálvölgyi színészutánzásai s mint valódi „újdonság", gyerekkorunk kedvencének, Morgenroth Károlynak, azaz Jancsi bohócnak a megidézése. Jancsi bohóc ugyan soha nem ütött meg olyan pökhendi, vásári kikiáltó hangot, mint amit Kazal neki tulajdonít (?), de a kuplék valóban tőle valók, aki nemcsak anyósvicceket szedett strófákba, de igen élesen ellenzéki, gúnyos politikai megjegyzéseket is. Egyéniség volt, más énekes bohócokhoz nem hasonlítható, cinikus és patetikus pesti trubadúr.

GÁDOR ÉS ASCHER. Az igényes humorral előbb találkoztam. A hétfői blokkműsor (Kettőtől hatig) Gádor Bélát mutatta be a kabaré klasszikusai között. A válogatás igen csak vitatható, inkább csak a humorista sokoldalúságát tanúsítja, nem pedig a rangját. Gádor olyan időszakban írt, amikor a humorista lényegbevágó társadalmi kérdések körül csak óvatosan forgathatta a pennáját: ennek ellenére az elhangzottaknál sokkal mélyebb és mulatságosabb humoreszkeket írt garmadával. Az már balszerencse, hogy egyik legjobb írása, a Filmesek falun *olvasva* hiánytalanul felidézi a filmforgatás szertelen tohuvabohuját (és bírál egyfajta, szerencsére már a múlthoz tartozó filmkészítési módszert), az éteren át viszont a káosz s a nyüzsgés többször elnyomja éppen a humort, egybemos kitűnő részleteket. De *A dugó*, az igen. Ha úgy tetszik, hagyományos téma. A chaplini kisember küszködése a tárggyal, amely kifog rajta, önállósul, packázik vele. Ascher Oszkár úgy tolmácsolta, mint a legjobb Karinthy-karcolatokat szokta volt: pedáns, izgatottságot leplező komolysággal, egy tanulságos példázatot mondó tanár szakszerű alaposságával, kérem ezt lehet csinálni, nehéz küzdelemről van itt szó, nem holmi csacska esetről. Lám: a kifogástalan stílus még egy hatalmas bakit is elbírt, az elhivatott pódiummővésznél nem számított zökkenőnek. S mennyire aktuális most is a szöveg: a parafadugókat még manapság, tíz évvel az írás elkészülte óta sem lehet kihúzni az üvegből.

ISMERKEDÉS MŰSOROKKAL. Mit rejthet a *Nyitott stúdió*? Petress István nevét olvasom, valószínűleg ez is közlekedési ügy. Petress helyett ugyan *Nagy Tibort és Szilágyi Jánost* hallom, de a témában nem tévedtem. Időszerű, friss kérdések Illetékesekhez a KN-közlekedés első tapasztalatairól. Úgy tetszik, könnyebben szoktuk meg, mintsem gondoltuk. Észrevétel ugyan akad bőven, de türelmi időben a kérdezők nem éleznek ki semmit, éppen csak érdeklődnek, futólag pendítik meg a még megoldásra váró kisebb-nagyobb problémákat.

Valamiféle mélyebb analízisre Szél Júlia sem vállalkozhatott az *Akik utánunk jönnek* című műsor félórájában. Egyik legnagyobb gondunkról, a munkás- és parasztfiatalok továbbtanulásáról szólaltatja meg a történészt, a paraszti sorból indult Kossuth-díjas költőt, a színészt, a minisztériumi osztályvezetőt, a jó diákot, aki nem tanult tovább, a másikat, aki még évekig vár, ha kell, csakhogy magyartanár lehessen... A témát gyakran tárgyalják lapjaink a napisajtótól a folyóiratokig, talán ennél bővebben, alaposabban is, de *nem is szabad levenni a napirendről* addig, amíg a sokatmondó számok nem jelzik a biztos javulást. Az adás (mely a Jelenidőben című gazdaságpolitikai rovat keretében hangzott el) inkább helyzetet rögzít és magyaráz, mintsem javasol, de azért felfigyelhettünk néhány okos gondolatra a KISZ lehetőségeit, az orvoslást illetően. Ha a riport nem tér ki az osztálykapcsolat lazulására is (külön műsort szánhatott volna rá!), ellátogathatott volna — a KISZ-funkcionáriusokhoz, akiknek hozzászólása és állásfoglalása hiányzott a műsorból.

Hegedűs Tibor

Irodalomtörténeti könyvek

Nagy Miklós: Jókai

A könyv Jókai regényírói fejlődését elemzi 1868-ig, a *Szerelem bolondjai* című regényéig. *Nagy Miklós* Jókai-életrajzából csak azokra a tényekre hívja fel a figyelmet, amelyek írói alkatának jellemző vonásait világítják meg: családi környezetének harmóniája, kiegyensúlyozott lelki alkata, őszinte emberszeretete magyarázza regényeinek alapjában optimista szemléletét. Az irodalomtörténész mindvégig elemezve és egyúttal bírálva mutatja be az életmű alakulását.

A monográfia íróját elsősorban Jókai regényeinek kompozíciója, szerkesztésének esztétikai problémái foglalkoztatják. Az egyes regények elemzéséből levonható tanulságokat a „Jókai epikus művészete" című fejezet summázza, ismertetve Jókai társadalmi és politikai eszméit, emberábrázolása módszereit, regényei meseszövését és szerkezetét, műveinek esztétikai jellemzőit. A fejezet Nagy Miklós Jókai-kutatásainak, eredményeinek magas színvonalú összegzése; ezt néhány kiragadott példával is dokumentálhatjuk. Jókai jellemábrázolásának hiányosságaira például már többször felhívta a figyelmet az irodalomtörténet. A monográfia új megvilágításban tárgyalja ezt a problémát. Kétségtelen, hogy Jókai hősei erősen stilizált figurák, alakjai többségükben mégsem válnak sematikussá. Az író a reális mellékalakokkal, a kor atmoszférájának érzékletes visszaadásával és a nyelvi megfogalmazással olyan közeget tud teremteni hősei számára, amely biztosítja alakjainak eleven voltát. Jókai hőseiről szólva nem elegendő tehát csak azok absztrakt jellegére hivatkozni: számos motívum teszi élővé őket. Hozzászól a monográfia írója Mikszáth és Jókai sokat vitatott anekdotizmusának kérdéséhez is. Nagy Miklós Sőtér István véleményét fogadja el Jókai „szinte programszerű" kuriózumkereséséről, és tovább viszi ezt a gondolatot. Az író halmozó-ráduplázó szerkesztésére hívja fel a figyelmet, amellyel mintegy belelovalja magát anekdotáiba, egyre meglepőbb részletekkel csigázza őket".

Számos Jókai-problémát csak felvet a könyv, hiszen a tárgyalt időszak még nem elegendő a megválaszolásukra. Nagy Miklós munkájának második kötetével kapjuk meg majd azt a teljes Jókai-képet, amelynek igényes indítása ez a tanulmány. *(Szépirodalmi Könyvkiadó.)*

Fekete Sándor: Petőfi, a vándorszínész

Izgalmas új könyvet kapunk kézhez ezzel a tanulmánnyal. Írója, *Fekete Sándor* a már Petőfi kortársai életében formáló köztudattal száll perbe, azzal a véleménnyel, amely a költő színészi vágyait az e pályára tehetségtelen ifjú kamaszkori fellángolásának tartja, jóindulatú megértéssel szemlélve a költő dacos fiatalkori próbálkozásait. A tanulmány írója kiélezi a problémát: ha a költőnek nem volt színészi tehetsége, és mégis dédelgetett vágya volt, hogy színészi sikereket arasson, többször is próbálkozva ezzel a pályával; azaz, ha Petőfi önmaga képességeivel ennyire nem tudott reálisan szembenézni, „nem téved-e könnyen a valóság más szektorainak elbírálásában is?".

Fekete Sándor körültekintő anyaggyűjtéssel és az anyag beható elemzésével, az ellenvéleményekkel állandóan polemizálva fejti ki véleményét. Érvei meggyőző erővel bizonyítják a költő színészi kvalitásait. Az Országos Széchényi Könyvtárban őrzött kéziratokból kutatásai eredményeként Petőfi színészéletének nyomtatott és kézírásos dokumentumai kerültek elő. Ilyen például Rexa Dezsőnek az a feljegyzése, mely Fekete Soma Játékszíni zsebkönyvének másolatát, illetőleg részletes ismertetését tartalmazza. A zsebkönyv azért jelentős, mert Petőfi székesfehérvári társulatának névsorát és részben a műsort ismerteti. A költő kecskeméti fellépéseiről egy 1843-as színházi zsebkönyv tudósít. A Petőfi-kutatásban ezt a dokumentumot is most dolgozzák fel először.

Petőfi színésztársainak, barátainak feljegyzései, a költő vallomásai egészítik ki ezt a képet, s belőlük mozaikszerűen rakódik össze Petőfi színészi pályája: volt színlapkihordó és másolt színlapokat igaz, ez viszont nem bizonyítja a tehetség hiányát. Annak bizonyítéka csupán, hogy amikor Petőfi felcsapott színésznek, jogosan, kezdőként kezelték. Volt súgó is: természetes azonban, hogy a 19 éves kezdő színészt — aki csak néhány napja szegődött a székesfehérvári társulathoz —, bízzák meg a hirtelen megbetegedett súgó helyettesítésével. Ha Petőfi tehetségtelen, kaphatott volna-e valaha is jutalomjátékot? — teszi fel a kérdést a tanulmány írója. Ez pedig az egyik legnehezebb Shakespeare-szerep volt: a Lear király Bolond szerepe.

Fekete Sándor összegyűjti a költő alakításával kapcsolatos kortársi véleményeket, bírálatokat, és azt a következtetést vonja le, hogy Petőfi, aki forradalmian újat hozott az irodalomba, színészként szakított „az úgynevezett régi szinjátszó iskola hamis modorával", stílusa ezért volt nemegyszer idegen a kortársak előtt. Sikerei ellenére azért mondott le a színészi pályáról, mert belátta, hogy azok nem érhetik utol költői diadalát. Dokumentumokkal bizonyítja, hogy „a színészi babérokra törekvő költő nem szenvedett beteges önismerethiányban — ellentétben nem egy életrajzírójával". S ez egyúttal válasz a tanulmány kiinduló kérdésére is.

Merőben új az a kép, amelyet a könyv a színész Petőfi útjáról rajzolt. Dokumentumok híján idáig keveset is foglalkozott vele az irodalomtörténet, és hajlott arra, hogy Gyulai elmarasztaló véleményét kanonizálja. Örömmel üdvözöljük ezt a kitűnő tanulmányt, hiszen szerves része annak a törekvésnek, amelynek célja korunk reális, hiteles Petőfi-képének megformálása. *(Akadémiai Kiadó, Irodalomtörténeti füzetek.)*

Fenyő István: Haza és tudomány

A reformkor három kiemelkedő egyéniségének portréját vázolja fel könyvében *Fenyő István: Horváth Mihályét, Pulszky Ferencét és Fényes Elekét.* Munkásságuk területe különböző volt, a közös vizsgálatot gondolkodásuk, magatartásuk azonos elvi meghatározottsága teszi lehetővé. Életművük magas szinten reprezentálja a reformkor magyar liberalizmusát minden haladó és reakciós vonulatával együtt. A tanulmány erénye éppen ebben a megközelítési módban rejlik. Irodalomtörténetünkből ugyanis hiányzik mind a liberalizmus elvi szintézise, mind azoknak a gondolkodóknak az értékelése, akik a magyar liberalizmus legjelentősebb képviselői, és az akkori európai ideológiai áramlatok avatott közvetítői voltak.

A három tanulmány külön-külön egy-egy életmű, egy-egy alkotó egyéniség elemzése, együttesükből azonban a reformkori harcok széles tablója bontakozik ki. Horváth Mihály, Pulszky Ferenc és Fényes Elek munkásságát e harcok szolgálatába állította, műveiket az aktualitás ihlette. A reformellenzék követeléseinek igazát Horváth Mihály a magyar történeti múlt felmutatásával igazolta; Pulszky Ferenc legjelentősebb munkáiban a nemesi polgárosodás nemzeti programját foglalta össze; Fényes Elek statisztikái a nemzeti önismeretet szolgálták, adatai fegyverré váltak a reformellenzék kezében.

A reformkor eszméi érzékenyen reagáltak az akkori Európa ideológiai harcaira. Ezeknek a rezonanciáknak a felmutatása a tanulmány másik törekvése.

Fenyő István könyve széles összefüggéseiben mutatja be a reformkor eszmei mozgatóit; így valóban eléri célját: az olvasót segíti a reformkor megismerésében. *(Szépirodalmi Könyvkiadó.)*

Csonka Erzsébet

HÍREK

Maserov nyilatkozata magyarországi látogatásáról

Az Izvesztyija hétfő esti számában közli *Pjotr Maserovnak*, a Belorusz Kommunista Párt Központi Bizottsága első titkárának, a Szovjetunió Legfelsőbb Tanácsa Elnöksége tagjának nyilatkozatát az általa vezetett szovjet parlamenti küldöttség magyarországi benyomásairól. A nyilatkozat hangsúlyozza, hogy azok a találkozók és megbeszélések, amelyekben a küldöttségnek a vendégszerető magyar földön része volt, ékesen bizonyítják a szovjet—magyar barátság törhetetlen és gyümölcsöző voltát.

— **Kállai Gyula**, az országgyűlés elnöke táviratban üdvözölte M. G. S. Dhillont, az indiai parlament alsóházának újonnan megválasztott elnökét.

— ÖTÉVES AZ INTERMETALL. A Pravda hétfői számában Ogyinyec, a lap budapesti tudósítója méltatja a nemzetközi gazdasági szervezet jelentőségét.

— **Michel Cépède** professzor, a FAO francia nemzeti bizottságának elnöke egyhetes magyarország tartózkodás után hétfőn elutazott hazánkból.

— ÚJSZERŰ TÁRSULÁS alakult Baranyában. 12 tsz villamosenergia-gazdálkodási együttműködésre lépett egymással. Céljuk, hogy tervszerűbbé és gazdaságosabbá tegyék az energiafelhasználást.

— **Magyar—szovjet** vasúti műszaki-tudományos együttműködési munkacsoport ülése kezdődött meg hétfőn Budapesten. A munkacsoport a két ország közötti vasúti áruszállítás időszerű kérdéseiről tanácskozik.

— *ZWICKAUBÓL, az NDK-ból, 90 tagú kórus érkezett Esztergomba, társkorusának, a Labor Műszeripari Művek Balassa Bálint Énekkarának meghívására. Az együttes Esztergomban és Budapesten ad hangversenyt.*

— **Az ország legdélibb szántóföldjein**, a Mecsek vidékén megkezdődtek az őszi munkák: mintegy 150 ezer holdról nyáriőszi érésű termény betakarítását kezdték meg, és ugyancsak 150 ezer holdon előkészítik az őszi vetést.

— NÉGYES IKREKET, három leányt és egy fiút szült a Coburg környéki 32 esztendős Maria Schmidt bajor asszony. Az egyik kislány halva született. Az asszonynak korábbról már hat gyermeke van; a férje gépkocsivezető.

— *EGY BARLANG FALÁN kitűnő állapotban fennmaradt paleolit korszakbeli rajzokra bukkantak a régészek Burgos spanyol tartomány északi vidékén. A rajzok lovakat, vaddisznókat, antilopokat és kecskéket ábrázolnak.*

— **Példátlanul kegyetlen gengszterekből** álló bűnszövetkezetet göngyölített fel az indiai rendőrség. A banda tagjai gyerekeket raboltak, megvakították és megcsonkították őket, hogy szánalmas külsejükkel eredményesen koldulhassanak. A bűnbanda tevékenysége az egész országra kiterjedt.

TÓTH BÉLA, a gépjárművezetők szakszervezetének volt főtitkára, aki több mint öt évtizeden át vett részt a munkásmozgalomban, 73 éves korában elhunyt. Hamvasztás utáni búcsúztatása augusztus 13-án, szerdán 14 órakor kezdődik Újpesten, a Megyeri úti temetőben. — *Közlekedési és Szállítási Dolgozók Szakszervezete elnöksége.*

— **Kozma József**, az évtizedek óta Franciaországban élő világhírű magyar zeneszerző, aki a múlt héten szívroham következtében Párizsban elhunyt, hétfőn délelőtt a Montmartre temetőjében helyezték örök nyugalomra.

— PEDAGÓGUS ESZPERANTISTÁK nemzetközi szemináriuma kezdődött meg Szegeden, ezúttal hatodszor. A tíznapos kurzuson 12 országból érkezett mintegy 200 hallgató vesz részt.

— **Cecil Frank Powell Nobel-díjas brit atomfizikus**, aki az elemi részecskék és a kozmikus sugarak területén végzett kutatásaival vált ismertté, 65 éves korában Olaszországban szívroham következtében elhunyt.

— A BÜKKI PARTIZÁNOK EMLÉKÉRE nagyszabású ünnepséget rendeztek vasárnap a Borsod megyei Hangony községben. 25 esztendeje, 1944. augusztus 8-án ezen a vidéken ereszkedett le Szőnyi Márton 13 tagú ejtőernyős partizáncsoportja.

— **A német flotta Arnold Mask nevű szállító hajója** 1943 májusában, egy brit légitámadás elől menekülve, zátonyra futott. Most megtalálták a hajó roncsait és benne 70 bombát. A veszélyes rakomány Saint Helier mellett, a parti üdülőhely közelében, egy esetleges nagyobb vihartól bármikor felrobbanhatott volna. A roncsot most messzebbre vontatják és felrobbantják.

— *KIÁLLÍTÁSSAL ZÁRULT a nyári művésztelep munkája Keszthelyen, ahol két csoportban 54 rajzpedagógus tartózkodott az elmúlt hetekben. A tárlatot vasárnap nyitották meg.*

— **Korszerűsítik** a visegrádi 11-es műút dunabogdányi szakaszát. Az úttestet kiszélesítik és aszfalttal borítják.

— *SZÍNES RÖNTGENKÉPET sikerült előállítania a tokiói Ivate-intézet egyik munkatársának. A találmány nagy jelentőségű, különösen a tuberkulózis és a rák felismerésében.*

— **Firenzét két kisebb erősségű földrengés** rázta meg vasárnap éjszaka. Az árvíztől korábban sokat szenvedett városban ezúttal szerencsére nem keletkeztek károk.

— *NÉGY VILÁGTALAN ANGOL FIATALEMBER átúszta a La Manche-csatornát: 14 és fél órás úszás után szerencsésen partot értek az angliai Folkestone körzetében.*

— **Benyó István** 55 éves helybeli vájárt a Mecseki Szénbányák komlói Kossuth-üzemében egy mozdony elütötte. A szerencsétlen ember szörnyethalt.

Hetvenezer látogatója volt eddig a budapesti Ermitázs-bemutatónak

A leningrádi vendégkiállításnak, amelyet *Francia mesterek a leningrádi Ermitázsból* címmel a budapesti Szépművészeti Múzeumban rendeztek meg, *négy hét alatt 70 ezer látogatója volt.*

A nagy érdeklődésre való tekintettel a múzeum igazgatósága most úgy döntött, hogy — mivel a képeket csak augusztus 20-ig lehet már megtekinteni — mától 20-ig (hétfő kivételével) *naponta egy órával, tehát este 7 óráig meghosszabbítja a kiállítás nyitvatartását;* így üzemi csoportoknak és más, elfoglalt dolgozóknak is lehetővé teszik a gazdag kiállítási anyag megtekintését.

Augusztus 20-án egyébként az érdeklődők a Szépművészeti Múzeum valamennyi kiállítását *díjtalanul* tekinthetik meg.

„BUNDÁS INDULATOK"

A Népszabadság vasárnapi mellékletében Vidéki ország? címmel írva, nem is vidéki, de parlagi, sőt — t a t á r i hibát követtem el: a „bundás indulatokat" Petőfinek tulajdonítottam, holott — egyébként — jól tudom, hogy a „haza-puffogatással" egyetemben egy Kisfaludy Károly-epigrammából való. Elnézést kérek az olvasótól és a két költő emlékétől, s engesztelésképpen felidézem a teljes epigrammát, címe „Tatárok Magyarországban":

Sok haza-puffogatás, ok semmi,
de szörnyű magyarság,
Bundás indulatok: oh be t a t á r i műv ez!

Boldizsár Iván

Helyt álltak a magyar versenyzők a gépíró-világbajnokságon, és a nemzetközi gyorsíróversenyen

Varsó volt a VIII. gépíró-világbajnokság és az egyidejűleg rendezett nemzetközi gyorsíróverseny színhelye.

Kilenc nyelvcsoportban — bolgár, finn, francia, lengyel, magyar, német, olasz, szerb-horvát és szlovák nyelvű diktátummal — rendezték meg a gyorsíróversenyeket, ahol összesen 83 versenyző, közte két magyar gyorsíró indult. Dr. Baczony László, az MTI főmunkatársa és Fenyvesi Mária, az MTI munkatársa. Rajtuk kívül még öt más nemzetiségű gyorsírónak sikerült a saját anyanyelvén készített sztenogrammot teljes terjedelmében átültetni kézírásba.

A villanyírógépen versenyzők csoportjában Tarrné Varga Erzsébet, a Nehézipari Minisztérium gépírója mind a sebességi, mind a hibátlansági világbajnokságon negyedik helyezést ért el: percenként 653, illetőleg 623 leütést tett gépén, ami megközelíti a szokványos tempójú élőbeszédet.

Legközelebb 1971-ben, Brüsszelben rendeznek gépíró-világbajnokságot és nemzetközi gyorsíróversenyt, határozták el az Intersteno, a Nemzetközi Gyorsíró és Gépíró Szövetség Varsóban most megtartott közgyűlésén.

— **Ausztria lakossága jelenleg** 7 millió 361 ezer 500 fő, közlik a legfrissebb statisztikai jelentések. 1961 óta 4 százalékkal nőtt lakosságának száma.

— TIZENKÉT NAGYBÁTONYI ÚTTÖRŐ-NÉGYTUSÁZÓ hat fiú és hat lány — repült testnevelő tanáraik kíséretében Moszkvába, ahol részt vesznek augusztus 13-án és 14-én a nemzetközi úttörő könnyűatlétikai bajnokságon.

Felújítás, korszerűsítés Hollóházán

Lakás a gyár új műszaki dolgozóinak

Befejezéshez közeledik Borsod megye egyik legrégibb üzemének, a *Hollóházi Porcelángyárnak* a rekonstrukciója.

A korszerűsítési munkák során — a többi között — csatornázták a gyárat, korszerű vízművet, gépesített konyhával ellátott étermet, új tmk-üzemet, nyersgyártó- és kemencecsarnokot építettek. Ezekben már szerelik az NSZK-ból vásárolt propán-butángázzal fűthető alagútkemencét. A negyvenkét méter hosszú égetőkemencébe kocsik szállítják majd a nyersporcelánt, amely *negyven-ötven perc alatt mint készáru kerül ki.* Az új kemencétől jelentős minőségjavulást is várnak.

A több mint nyolcvanmillió forintos rekonstrukció megvalósításával a gyár termelése a jelenlegi évi kétszáz tonnáról *ötszáz tonnára* növekszik. A gyár mellett két egyemeletes épületet húznak fel, tizenkét, háromszobás összkomfortos lakással. Az első hollóházai emeletes házba előreláthatólag az év végén költöznek be a gyár műszaki dolgozói.

A közgyűlés dönt a lakásszövetkezeti házak vízfogyasztási költségeiről

Elvi állásfoglalás a Tanácsok Közlönyében

Az utóbbi időben sok vita merült fel a vízfogyasztás költségeinek megállapításával kapcsolatban a lakásszövetkezetek vonatkozásában. A vitás kérdések megoldása, a helyes gyakorlat kialakítása érdekében most olyan elvi állásfoglalás született — s erről a Tanácsok Közlönye tájékoztat —, amely szerint nem szabályellenes, ha a lakásszövetkezetek a kezelési és a karbantartási költségek fedezésére szolgáló alaptól elkülönítve kezelik az egyéni vízfogyasztás költségeit, és azt lakásonként — az ott lakó személyek számától függően — osztják fel. Az állásfoglalás rámutat: mivel az igénybe vett víz mennyisége egyéni fogyasztásmérővel általában nem állapítható meg, a célszerű megoldás az, ha a költségek tekintetében a lakásszövetkezet közgyűlése dönt. Ennek megfelelően a közgyűlési döntést kiegészítő rendelkezésként fel kell venni a lakásszövetkezet alapszabályába újonnan alakuló szövetkezet esetében pedig már eleve az alapszabályban kell erre nézve rendelkezni.

Még mindig rejtély a Los Angeles-i ötös gyilkosság

A rendőrség hatalmas apparátussal keresi a *Los Angeles-i* ötös gyilkosság második gyanúsítottját. Neve és címe már a rendőrség rendelkezésére áll: *William Garretson* 19 éves gondnok árulta el, amikor kihallgatták. *Garretson* letartóztatásban van. A rendőrségen elmondotta, kik jártak *Sharon Tate* filmszínésznő és férje, *Roman Polanski* lengyel származású filmrendező villájában, ahol a 8 hónapos terhes színésznőt négy másik emberrel együtt pénteken brutálisan meggyilkolták. Ezek az információk nyújtják egyelőre az egyetlen támpontot a rendőrség számára.

Polanski vasárnap este repülőgépen visszaérkezett Londonból és rejtekhelyre vonult. Szóvivője útján cáfolva egyes híreszteléseket, azt közölte: *„Az áldozatok valamennyien értelmes emberek voltak, semmi közük nem volt misztikus ügyekhez. Nem voltak hippik, nem üztek kultikus szertartásokat, nem volt bennük semmi titokzatos."*

A rendőrség szóvivője újságíróknak elmondotta, hogy a házban tartózkodó öt embert a támadás *felkészületlenül érte;* ketten közülük menekülni is próbáltak, aztán szúrt sebektől vérezve, a ház előtti gyepen szenvedtek ki. Az ötödik áldozat — a most kihallgatás alatt álló gondnok barátja volt: bizonyos *Steven Parent.* Egyelőre rejtély, hogyan került a villába. Érdekes, hogyan menekült meg *Michael Sarne* angol filmrendező, feleségével és néhány más ismerőssel együtt a biztosnak látszó haláltól: Sharon Tate péntek este vacsorára hívta őket, de az értesítés már túlságosan későn érkezett, le kellett mondaniuk a részvételt.

A RÁDIÓ ÉS A TELEVÍZIÓ MAI MŰSORÁBÓL

KOSSUTH RÁDIÓ

8.20: Régi melódiák. **9.00:** Harsan a kürtszó! **9.35:** Népdalok **10.05:** Operafinálék. **11.13:** Detektívjátszma. Rádiókomédia. **12.20:** Ki nyer ma? **12.30:** Melódiakoktél. **13.45:** Új Georgikon. **14.00:** Monte Christo grófja. Rádióváltozat. I. **15.10:** Mozart: Sinfonia concertante. **15.44:** Riport. **16.05:** Népi zene. **16.30:** Koruspódium. **16.38:** Riportműsor a Csongrádi napok alkalmából. **17.05:** Ázsia munkásmozgalma. IV. **17.20:** Beethoven: B-dúr trió. **17.58:** Mennyit ér a napsugár? **18.28:** Könnyűzene. **19.25:** A Szabó család. **19.55:** Lemezmúzeum. **20.30:** Nótacsokor. **21.03:** Kilátó. **22.20:** Esti hangverseny. **23.20:** Operettrészletek. **0.10:** Brahms: Siratóének.

PETŐFI RÁDIÓ

8.05: Schubert: D-dúr szonáta. **9.00:** Tánczene. **9.35:** Giuseppe de Luca énekel. **10.00:** A zene hullámhosszán. **11.45:** Antológiákat is szerkesztettem. **12.00:** Zenekari muzsika. **13.05:** Törvénykönyv. **13.21:** A Corries népdalegyüttes műsorából. **Kettőtől — hatig . . .: Zenés délután. 14.00:** Mai témák, mai dalok. **14.10:** Csárdások. **14.20:** A. Segovia gitározik. **14.35:** Tánczenei koktél. **15.20:** Beethoven: Fidelio, Florestan áriája. **15.33:** Zenekari muzsika. **15.48:** Operettrészletek. **16.00:** Fúvószene. **16.15:** Hangverseny a stúdióban. **16.33:** Csúcsforgalom. **18.10:** A cigánybáró. Részletek. **18.35:** Tudományos körkép. **19.00:** Cigánydalok, csárdások. **19.25:** Francia kamarazene. **20.28:** Verses, zenés Budapest. **21.03:** Könnyűzene. **21.25:** Zenekari muzsika. **22.20:** Almási Miklós a „Nagyítás"-ról. **22.35:** Tánczene. **23.10:** Weber operáiból.

U R H

18.10: Magnósok figyelem! **18.55:** Zongoraművek. **19.10:** A dzsessz kedvelőinek. **19.35:** Händel: Ariodante. Háromfelv. opera. Közben: **21.44:** Láttuk, hallottuk . . .

TELEVÍZIÓ

17.58: Hírek. **A Finn Televízió estje: 18.05:** Bevezető. **18.10:** A költő vízi útján (kisfilm). **18.30:** Horgászat kedvtelésből (kisfilm). **19.00:** Nilia álma (kisfilm). **19.25:** Esti mese. **19.40:** Kantele (dokumentumfilm). **20.00:** TV Híradó. **20.20:** Finnország ma (keresztmetszet). **20.45:** Laila (könnyűzenei film). **21.10:** Janne (magyarul beszélő finn film, csak 16 éven felülieknek!). **22.05:** TV Híradó, 2. kiadás.

MŰSOR

Ligeti óriás sátorcirkusz: A Moszkvai Jégcirkusz vendégjátéka (3).

A BUDAPESTI ŐSZI VÁSÁR

1969. szeptember 5-től 15-ig a BNV területén • Nyitva: reggel 10-től este 8 óráig

Az ipar, a kereskedelem és a fogyasztóközönség találkozója.
A bemutatott cikkek többsége a helyszínen megvásárolható.

DIVATBEMUTATÓ, KOZMETIKA, TANÁCSADÁS

A korszerű háztartás, a modern élelmezés bemutatója és sok más érdekes látnivaló várja Önt.

Négyszemélyes családi jegy szombatra és vasárnapra 30 Ft-ért kapható.

Felvilágosítás: HUNGEXPO Magyar Külkereskedelmi Vásár és Propaganda Iroda Budapest XIV., Városliget Telefon: 225—008.

Az igények jobb kielégítése érdekében

Hétfőtől öt napon át számolják az ország interurbán telefonforgalmát

(Tudósítónktól.)

Hétfőn 0 órakor — mint minden évben, augusztus hónapban megkezdték a belföldi helyközi (interurbán) távbeszélőforgalom számlálását az ország valamennyi távbeszélőközpontos postahivatalában. A felmérés nem igényel külön apparátust, öt napon át, augusztus 15-én 24 óráig a postahivatalok dolgozói statisztikai íveken rögzítik a náluk jegyeztetett belföldi távolsági beszélgetéseket, hogy megállapítsák a helyközi távbeszélő-forgalom terheltségi fokát és a leggyakoribb hívások irányát.

Ezek az évenként ismétlődő általános felmérések — a különböző sajátos és állandóan végzett forgalmi vizsgálatokkal, továbbá az előző időszakok általános felméréseivel összevetve — nem egy operatív intézkedéshez nyújtottak már alapot. Sőt bizonyos üzemtechnikai számítások elvégzése után, a posta távlati műszaki terveinek elkészítéséhez is segítséget adnak. A tavalyi forgalomszámlálásnál derült ki például, hogy Székesfehérvár és Budapest között — a kapcsoló munkahelyek és az áramkörök túlterheltsége miatt — a várakozási idő nagyobb a megengedettnél, s hogy a Pécset Debrecent és Kecskemétet a fővárossal összekötő helyközi vonalak különösen zsúfoltak. Ezekből az adatokból a posta már le is vonta a szükséges következtetéseket, és intézkedett, hogy Székesfehérváron és Kecskeméten növeljék az áramkörök számát, s lehetőség szerint csökkentsék a kapcsoló munkahelyek túlterheltségét.

Az eddigi tapasztalatok azt mutatják, hogy a távbeszélőforgalom alakulása érzékenyen követi a társadalmi, gazdasági életben végbement változásokat. A falu szocialista átszervezése, a termelőszövetkezetek és az állami gazdaságok gazdálkodásának a fellendülése a helyközi távbeszélő-forgalom emelkedésén is lemérhető. A távbeszélő-forgalom növekedését eredményezte a községek egy részének az összevonása is, valamint a községi és járási tanácsi apparátus megerősítése. Az új gazdaságirányítási rendszerre való áttérés, elsősorban a vállalatok és más gazdálkodó egységek nagyobb önállósága, szintén növelte a távolsági beszélgetések számát. Megnövekedett a legutóbbi időben a beszélgetések távolsága is. A vidéki ipari üzemek mind gyakrabban lépnek közvetlen kapcsolatba olyan kül- és belkereskedelmi vállalatokkal, intézményekkel, amelyekkel alig volt dolguk. A Posta-vezérigazgatóság szakemberei szinte bizonyosra veszik, hogy a mostani forgalomszámlálás a már meglevő tendenciák további növekedéséről fog számot adni.

Az eddigi tapasztalatok azt mutatják, hogy a szabad szombatok elterjedése következtében a távbeszélő-forgalom a hét első öt napjára koncentrálódik. Az erre utaló folyamat méreteire a most folyó forgalomszámlálás minden bizonnyal még pontosabb adatokat szolgáltat majd.

Új típusú hétvégi házak bemutatója

OTP-hitel víkendházépítőknek

Balatonakarattyán és *Révfülöpön* hétfőn a szakembereknek és a sajtó képviselőinek bemutatták a legújabb típusú hétvégi házakat. A faforgács paneles, helyszínen összeszerelhető épületeket a soproni *Faforgács Feldolgozó Vállalat* gyártja. Az előregyártott elemek, amelyek jó szigetelők, kitűnő szilárdságúak és az időjárás viszontagságainak is ellenállnak, a hétvégi házakon, nagyobb társasüdülőkön, pavilonokon kívül alkalmasak hűtő-tárolók és gazdasági épületek kialakítására is.

A vállalat szakemberei elmondották, hogy a könnyű elemekből összeállítható víkendházakból az idén 4 típust gyártanak, a jövő esztendőben további 4 típussal gazdagítják a választékot. Kisebb épületekhez elegendő a 6 centiméteres forgácslap, de a 12 centiméteres átmérőjű panel — megfelelő szigeteléssel — már 120 centiméteres téglafalat helyettesít.

A faforgács paneles víkendház 1 négyzetmétere hozzávetőleg 2000 forintba kerül, csaknem 1000 forinttal kevesebbe, mint a hagyományos építéssel. Tartósságukat — az épület jellegétől függően *25—50 évre garantálják.*

A szakmai tájékoztatón az Építésgazdasági és Szervezési Intézet képviselője elmondotta, hogy Dunántúlon már több vállalat foglalkozik az új típusú hétvégi házak összeszerelésével. Jövőre ezt a szolgálatot az ország más üdülővidékére is kiterjesztik. Bejelentették azt is, hogy az OTP 30 százalékos előlegfizetés mellett *18 havi részletre* hitelt nyújt a soproni *Forta* víkendházak építéséhez.

Eddig páratlan hazai lelet

45 ezer ezüstpénz két mohácsi agyagkorsóban

A pécsi *Janus Pannonius Múzeumban* befejeződött a híres mohácsi ezüstkincslelet konzerválása. Mint emlékezetes: idén tavasszal a Duna-parti városkában dolgozó útépítő munkások két szép formájú agyagkorsót találtak, tele középkori ezüstpénzekkel. A múzeum dolgozói most számba vették az érméket és kiderült, hogy *a kincslelet pontosan 45 485 ezüstpénzt tartalmaz, súlyuk csaknem huszonnégy kilogramm.* Hazánk területén még soha nem találtak ennyi ezüstpénzt egy helyen.

Dr. Kiss Attila régész, a Janus Pannonius Múzeum tudományos munkatársa megállapította, hogy az ezüstpénzeket a XV. és XVI. században verték, s egykori tulajdonosuk feltehetően az 1526-os mohácsi vész előtt rejtette el a tetemes pénzösszeget. Az érmék kezelése révén a félezer éves pénzdarabok visszanyerték eredeti fényüket, szépségüket.

A nagy értékű leletet jelenleg a Janus Pannonius Múzeum kincstárában őrzik. Első ízben ősszel, a múzeumi hónap keretében megnyíló régészeti kiállításon kerül majd a közönség elé. Azt követően a Magyar Nemzeti Múzeum numizmatikusai értékelik a leletet.

Lovas fogatot nyelt el a Duna

Nem mindennapi baleset miatt vonult ki három traktor és egy mentőhajó a Duna *Neszmély* és *Dunaalmás* közötti szakaszához. Két lovat és egy szekeret emeltek ki a folyamból.

Ollé Zsigmond, a szomódi Március 15. Termelőszövetkezet fogatosa a Duna part menti sekély vizében fürdette a kocsi elé fogott lovakat. Azon a helyen, ahol a fogat állt, mindössze térdig ért a víz. Amikor azonban a fogatos felült a bakra és a kocsival a part felé fordult, *váratlanul eltűnt alóla a szekér és az állatokat is elnyelte a víz.* Mint kiderült, a lovak *egy hat méter mély árokba léptek*, amit feltételezhetően a kavicskotró gép vágott a mederben. Mindkét ló elpusztult, kis híján Ollé Zsigmond is vízbe fúlt, a felszínen úszó ülődeszkába kapaszkodva sikerült partra evickélnie.

Hungária, Carla, Super Star

Rózsakiállítás Békásmegyeren

A rózsabemutató.

(Mikó László felvétele.)

(Tudósítónktól.)

Színpompás, illatos kiállítás nyílt hétfőn a *Fővárosi Kertészeti Vállalat* békásmegyeri termesztőtelepén: a rózsaföldeken 130 fajta kúszó-, teahibrid- és parkrózsa virágzik.

Az immár hagyományossá vált rózsabemutatón mintegy 120 ezer rózsató fehér, sárga, piros, rózsaszín, lila színű szirmaiban gyönyörködhetnek a látogatók: a kiskert-tulajdonosok, a szakemberek, a rózsakedvelők. A most bemutatott virágokból az ősszel 80 ezer rózsatövet és az igényeknek megfelelő rózsaszemet értékesítenek. A vállalat — szem előtt tartva a sűrűn változó virágdivatot — gondoskodik az utánpótlásról is: még a nyáron 120 ezer vadrózsát nemesít: az „oltást" a legkeresettebb fajtákkal végzik majd.

Sokan kedvelik a vágott rózsát is: a Virágért-üzletek évente csaknem 2 millió szálat hoznak forgalomba. A vasárnap estig nyitva tartó kiállításon ízléses csokorba kötve mutatják be a legkedveltebb vágott virágokat: a hagyományos, de sokak által keresett sárga-rózsaszín *Peace-t*, a divatos korállpiros *Hungáriát*, az újdonságnak számító rózsaszínű *Carlát* s a bordó színű *Super Start*.

Megszüntették az iparjogosítványkiadások korlátozásait

Képesítéshez kötött és szabad iparok

A Magyar Közlöny 61-es számában megjelent a könnyűipari miniszter rendelete, amely *megszüntet egy 1965-ben kiadott, az iparjogosítványok kiadásának korlátozására vonatkozó rendelkezést.*

Az 1965. évi rendelet ugyanis a kisiparosok ipargyakorlásáról szóló 1958. évi 9. számú törvényerejű rendeletet olyképpen módosította, hogy néhány szakmában egyáltalán nem vagy csak a másodfokú iparhatóság engedélyével adható ki iparigazolvány. A korlátozó rendelet megszüntetésével ezentúl a képesítéshez kötött iparok közül a fémnyomó, a gépi hurkoló, az orvosi műszerész, a rézöntő és harangöntő, a szappanos és gyertyamártó, valamint a takács szakmában is adható ki iparengedély, míg a képesítéshez nem kötött szabad iparok közül a fényképszínező, kézihurkoló, ostyakészítő, parpírfeldolgozó és töltőtollkészítő szakmabeliek folyamodhatnak iparjogosítványért.

A rendelet kimondja a továbbiakban, hogy a képesítéshez kötött szakmák közé kell sorolni ezután a filmnyomást, a kendőfestést és kendőkészítést, a műanyagkészítést és -feldolgozást, továbbá a vegyicikk-készítést, és ezekben a szakmákban is adható ki iparengedély azoknak, akik mestervizsgát tettek. Ugyanakkor nem tekinthető kisipari tevékenységnek a fonalorsózás és cérnázás, valamint a tímármesterség — ezek a szakmák a kisiparban már kihalóban vannak és célszerűbb, ha a gyár foglalkozik velük.

A könnyűipari miniszter a korlátozásokat megszüntetve, meg akarja könnyíteni az újabb iparjogosítványok kiadását több más szakmában is, ezért elrendelte, hogy ezentúl az ács, a kőfaragó, a kőműves, a sütő, a tetőfedő és a szikvízkészítő iparengedelyert sem kell előzetes kérelemmel a másodfokú iparhatósághoz, a megyei, illetve megyei jogú városi tanácshoz fordulni, hanem az elsőfokú iparhatóság — tehát a városi, községi vagy a fővárosban a kerületi tanácsok — közvetlenül is kiadhatják az újabb iparjogosítványokat.

A rendelet kihirdetésével lépett hatályba, de nem érinti a meglevő iparjogosítványokat.

Lassú melegedés

Európa területének nagy részén továbbra is napos, száraz az időjárás. Erősen felhős, többfelé esős zónát csak a Brit-szigeteken, a Fehér-tenger környékén, valamint az Alpoktól a Kárpát-medencén át Ukrajna felé húzodó sávban találunk. A hőmérsékleteben éles ellentét alakult ki Nyugat- és Kelet-Európa között. Nyugaton a 30 fok körüli és fölötti napi csúcshőmérsékletek 4—7 fokkal magasabbak, keleten a 15—20 fokos napi maximumok ugyanennyivel alacsonyabbak, mint az évszaknak megfelelő átlag.

Hazánk területére a hét végére északkelet felől jelentékeny mennyiségű hűvös levegő áramlott be; emiatt a hőmérséklet napi csúcsértéke 4—8 fokkal alacsonyabb lett, mint a múlt hét közepén volt. Hétfőn változó mennyiségű felhőzet borította az égboltot; néhány helyről kisebb eső, zivatart jelentettek. A hőmérséklet 19 és 24 fok között volt.

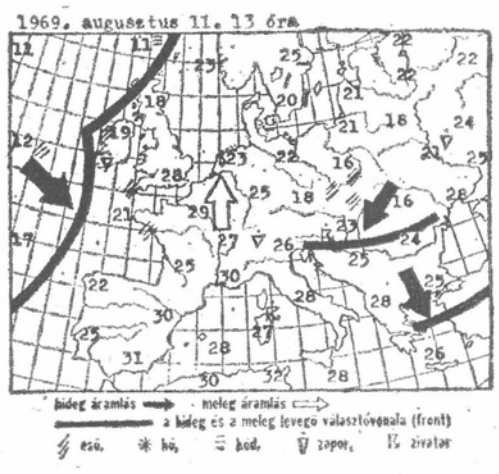

Hazánk időjárása egyelőre még az északkelet felől érkező hűvös legtömegek hatása alatt marad.

Várható időjárás ma estig:

Időnként megnövekvő felhőzet, szórványosan esővel, zivatarral. Napközben kisebb megélénkülő szél, a nappali fölmelegedés kissé erősödik. Várható legmagasabb hőmérséklet 22—26 fok között.

A Balaton vizének hőmérséklete hétfő délben Siófoknál 23 fok volt.

Távolabbi kilátások péntekig:

A legalacsonyabb hajnali hőmérséklet eleinte 11, később 15 fok körül. A legmagasabb nappali hőmérsékletek 21 és 26 fok között. Jelentős mennyiségű eső (legalább 5 milliméter) az ország területének 70 százalékán várható.

Megvételre keresünk

egy hajós, csillagkeretes épülethez
CS 1 típusú

DUNAÚJVÁROSI ACÉLSZERKEZETET

BORSOD-HEVES MEGYEI VAS ÉS MŰSZAKI NAGYKERESKEDELMI VÁLLALAT

Miskolc, Vágóhíd u. 6. Telefon 38–336.
Ügyintéző: Monostory Jenő

A fesztiválon nincs ismétlés,

de Ön ismét meghallgathatja kedvenc számait!

A döntővel egy időben

mind a 60 fesztiválszám megjelenik

Qualiton hanglemezen

TUDOMÁNY *és technika*

LASSAN FELTÁRUL AZ EMBERISÉG ELŐTT

a Mars krátervilága

Képünkre tekintve, az első pillanatban bizonyára sokan arra gondolnának: az ábra a Hold felszínének egy részletét mutatja. Hatalmas gyűrűshegységet látunk néhány kisebb kráter társaságában.

A mellékelt fénykép valójában a Marsot szemlélteti. A felvételt néhány héttel ezelőtt az amerikai Mariner—6 űrlaboratórium készítette, amely elődjéhez, az 1964. november 28-án felbocsátott Mariner—4-hez hasonlóan, jó néhányszor lefényképezte a még ma is sok tekintetben rejtélyes „vörös bolygót".

A Mars felderítése kevésbé látványos ugyan, mint amilyen az Apollo—11 holdexpedíciója volt, tudományos szempontból azonban legalább annyira jelentős, mint a Hold meghódítása. A Mars ugyanis túlságosan nagy távolságban van tőlünk, és még a legkedvezőbb földközelség idején, a legnagyobb távcsövek igénybevételével is kevesset tudhatunk meg róla. Ezért indították útnak korábban a Mariner—4-et, a közelmúltban pedig a Mariner—6 és Mariner—7 jelzésű, kozmikus laboratóriumokat. Ezeknek a laboratóriumoknak legfontosabb feladata éppen az volt, hogy a bolygóról fényképeket készítsenek, amelyeknek segítségével az égitest felszínének szerkezetét, sajátosságait jobban megismerhetjük.

Egy feltevés igazolódott

Bár korábban néhány csillagász megkockáztatta azt a feltevést, hogy a Marson esetleg *kráterszerű* képződmények is lehetnek, erről biztosat mindaddig senki sem tudott, amíg a Mariner—4 felvételei el nem készültek. A fényképfelvételek azután bebizonyították, hogy a Mars felszíne *sokkal inkább emlékeztet a Holdéra, mint a Földére.*

Ez a hasonlóság *nemcsak látszólagos.* A közelmúltban G. A. *Katterfeld* leningrádi tudós részletesen megvizsgálta a hold- és a marskráterek adatait, jellemzőit, és megállapította, hogy *e képződmények minden bizonnyal hasonló vagy teljesen azonos eredetűek is.*

A marskráterek közül jó néhánynak ugyanolyan *központi csúcsa* van, mint amilyent a Hold kráterein ek nagy részénél is megfigyelhetünk. A holdbéli és marsbéli gyűrűshegyek belső lejtője *meredekebb,* mint a külső, a kráterek alja *mélyebb szintben* fekszik a külső környezetnél, a csúcsok pedig mindig *alacsonyabbak, mint a sáncfal.* A Marson is előfordulnak *kettős,* úgynevezett ikerkráterek.

A hold- és a marskráterek hasonlósága

A Mariner—4-felvételek tanúsága szerint a lefényképezett területen (tulajdonképpen egy viszonylag igen keskeny sáv mentén) *összesen 300, jól észlelhető gyűrűs alakzat* mutatkozik, és további 300 „krátergyanús" képződmény ismerhető fel. Ha az egész marsfelszínt ugyanilyen arányban borítják a gyűrűshegyek, akkor ezeknek száma meghaladja a 60 ezret. (A Hold összes, 500 méternél nagyobb kráterének száma megközelítheti a 100 ezret. Eszerint a Marson kevesebb kráter van, mint a Holdon.)

Az eddigi fényképek tanúsága szerint a marskráterek átmérője néhány kilométertől több száz kilométerig terjed. A Hold innenső félgömbjének legnagyobb gyűrűshegysége a 293 kilométer átmérőjű Bailly. *Mihajlov* akadémikus és *Lipszkij* professzor a Hold túlsó félgömbjéről készített fényképek tanulmányozásakor olyan, a kör alakú medencék („tengerek") és az óriás kráterek közötti *átmenetet* képviselő képződményeket — mélyedéseket — is felfedezett, amelyeknek átmérője szintén több mint 300 kilométer. Ezek az úgynevezett *talasszoidok.* Mindenesetre megállapíthatjuk, hogy a Hold és a Mars *legnagyobb* gyűrűs képződményei *hasonló méretűek* lehetnek.

Lekoptatott sáncfalak

Amíg azonban a holdkráterek sáncfalának magassága több ezer métert is elér, addig a marskráterek fala sokkalta alacsonyabb, az esetek többségében csupán 100 méter nagyságrendű. Ezt azzal magyarázzák, hogy a marskráterek — amelyeknek korát az amerikai tudósok 200—800 millió évre becsülik — a Mars légkörében ható *pusztító erők* következtében már tönkrementek. *A Marson ugyanis gyakoriak a számumhoz hasonló homok- és porviharok.* A szelek által szállított finom szemcsék az évmilliók során teljesen eloptatták a nagy kráterek eredetileg magasba nyúló falát. A Holdon azonban ilyen pusztító erők *nem* működnek, minthogy ott gyakorlati értelemben véve *nincs levegő* és így *nincs szél sem.* A Holdon elsősorban *a nagy hőkülönbségek* miatti aprózódás és a világűrből szinte akadálytalanul érkező *sugárzások* hatása pusztítja a kőzeteket.

Ribera és *Oliver* spanyol csillagászok nemrég összehasonlították a Hold 224 kilométer átmérőjű *Clavius* nevű gyűrűshegységét az egyik nagy marskráterrel. Meglepetésükre azt tapasztalták, hogy a két képződmény *szinte az összetévesztésig* hasonlít egymáshoz. Összesen 36 pontba sorolható hasonlóságot fedeztek fel és kiszámították azt is, hogy e hasonlóságok *véletlenül* való kialakulásának mekkora a *valószínűsége.* Kiderült: sokkal valószínűbb az, hogy mondjuk valaki egymás után tíz alkalommal érjen el ötös találatot a lottón, mint az, hogy a két kráter teljesen véletlenül azonos módon alakuljon ki.

Hogyan is kell ezt értenünk? A holdkráterek és a marsbéli rokonképződmények létrejöhettek *vulkáni úton,* hatalmas tűzhányók robbanásos kitörése nyomán — de létrejöhettek *kozmikus testek* (óriás meteorok, kisbolygók, üstökösmagok) becsapódása következtében is. Amíg azonban a vulkánosságnak megvannak a maga jól ismert *törvényszerűségei,* addig a kozmikus testek becsapódása *teljesen véletlenszerű* kráterelosztást eredményezne.

Három hasonló kráter, három égitesten

Igaz, hogy a Mars közelebb kering a kisbolygók övezetéhez, mint a Hold, ezért gyakrabban történhet meg az, hogy egy-egy kisbolygó rázuhan a Mars felszínére, mint a Holdéra. A becsapódásos kráterkeletkezés lehetőségét egyik égitest esetében sem lehet tagadni vagy kétségbe vonni, mégis az a helyzet — s ma már ez a tudósok nagy részének az álláspontja —, hogy a Hold és a Mars felületének kialakításában *elsősorban* a vulkáni tevékenység játszhatta a legfőbb szerepet. Így már érthetővé válik a Hold *Clavius-kratere* és a fentebb említett *óriás* marskráter közötti meghökkentő hasonlóság, hiszen a vulkánosságnak mindkét égitest esetében *alapjában véve azonos természeti törvények szerint* kellett lejátszódnia. *Stejnberg* kamcsatkai vulkanológus kutatásaiból pedig az is kiderült, hogy a Kamcsatkában levő tűzhányók óriás kráterei (az úgynevezett robbanásos eredetű *kalderák*) szintén *erősen emlékeztetnek* a Hold kráterein ek. Akad közöttük egy olyan is, amely alakra éppen *a Clavius földi ikertestvére lehetne,* s így a Mars szóban levő kráterére is rendkívül hasonlít! Ezek szerint *három olyan óriási képződményt ismerünk, három égitesten,* amelynek alaktani sajátosságai bámulatos módon emlékeztetnek egymásra, s közülük legalábbis egy, a kamcsatkai, *kétségtelenül* vulkanikus eredetű.

Érdemes egy további sajátosságról is említést tennünk. *Semjakin* moszkvai amatőr csillagász bizonyos, matematikailag is kifejezhető törvényszerűséget fedezett fel egyes *holdkráterláncok* vizsgálatakor. Összesen 19 alkalommal tapasztalta az említett szabályszerűséget, úgyhogy itt is a belső (vulkáni) erők megnyilvánulásáról lehet szó, nem pedig puszta véletlenről. Nos, a 19 általa megvizsgált kráterlánc közül az egyik épp a Clavius belsejében helyezkedik el. *Ugyanilyen jellegű kráterlánc található a Mars említett nagy gyűrűshegységének belsejében is!*

A Mariner—6 és 7

A Mariner—6 és Mariner—7 által készített új marsfotók tudományos értékelése és elemzése természetesen még hosszabb időt vesz igénybe, de érdemes röviden összefoglalni azt a néhány előzetes kutatási eredményt, amit a fényképek eddigi tanulmányozása, valamint az űrhajók által végzett mérések alapján az amerikai tudósok már közzétettek.

A Mariner—6 156 napos és 384 millió kilométeres út után a Földtől 99 millió, a Marstól pedig 1 millió 232 ezer kilométer távolságban készítette a legelső felvételt. Az első sorozatban összesen 33 kép készült, ezek közül a legutolsó már „csak" 724 ezer kilométernyire a Mars felszínétől. E képek kis csalódást okoztak, mert lényegében véve nem mutattak többet, mint amit a Földről, távcsővel is megfigyelhetünk. Később azonban újabb 24 felvétel készült a Marsról, mégpedig elsősorban az egyenlítő vidékéről. A Mariner—6 ekkor már 3400 kilométernyire közelítette meg a bolygót. Ezek a felvételek már sokkal jobban sikerültek. A híres „csatornák" ugyan nem mutatkoztak, de a felszín alkatából ítélve, a tudósok arra a következtetésre jutottak, hogy valószínűleg a néhol látható felszíni sávok és széles repedések lehetnek a „csatornák". Igen érdekes az a megállapítás, amely szerint az egyenlítő fölött, a Mars ritka légkörében vékony jégfelhő helyezkedik el. A légkörből — úgy látszik — hiányzik a nitrogén, viszont a hidrogén, az oxigén, a szénmonoxid és a széndioxid előfordul. Egy metánszerű, de közelebbről még nem ismert gáz jelenlétét is sikerült kimutatni. A légkör hőmérséklete +22 és —73 Celsius-fok között váltakozik.

A Mariner—7, amely öt nappal később indult, mint a Mariner—6, a Marstól 1 millió 126 ezer kilométernyire kezdte meg a fényképezést. Ezek a felvételek jobban sikerültek. Az első sorozatban 34 kép készült. A további felvételek egy része a Mars poláris (sarki) vidékét ábrázolta. Kitűnt, hogy kráterek még a pólus közelében is előfordulnak. E képződményeket részben már jég vagy hó takarja.

Hogy van-e élet a bolygón, azt az új felvételek alapján nem lehet még eldönteni. Gondoljuk meg azonban: még nem készült egyetlen olyan felvétel sem a Föld körül keringő mesterséges holdakról sem, amelyeknek alapján biztosan kijelenthetnénk, hogy a Föld felszínén van élet... A marsfényképek alapján ennek ellenére mégis feltehetőnek tartják, hogy az élet valamilyen formája létezik a bolygón.

Hédervári Péter

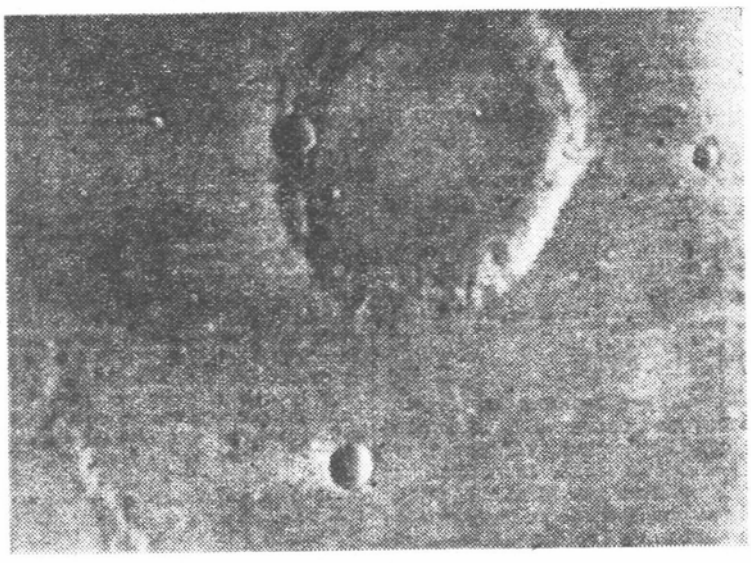

A Mariner—6 egyik felvétele a Marsról. Az ábrázolt terület nagysága mintegy 100x77 km. A nagy kráter átmérője mintegy 39 km. A meredek teraszok, a sugárirányú bevágások hasonlítanak a Hold felszínén látható tipikus képződményekhez.

Régészeti kormeghatározás 10 év pontossággal

Amióta a fizika fejlődése kiderítette, hogy a régebben változatlannak hitt anyagok hosszabb idő — több száz vagy ezer év — alatt *megváltoznak szerkezetükben,* azóta új lehetőségek nyíltak egyes régészeti leletek korának meghatározására. Az alkalmazott eljárások legnagyobb része a *sugárzási* jelenségen alapul. Lengyelországban most a tudományos akadémia geofizikusai és a lódzi régészeti múzeum restaurátorai közösen kidolgoztak egy olyan eljárást, amely *a vasvegyületek időbeli megváltozásának* mérésén alapul. Előnye, hogy nemcsak fémes vasat tartalmazó mintáknál használható, hanem olyan vasvegyületeknél is, amilyeneket például a kerámiák tartalmaznak.

Az eljárás a vasvegyületek *mágneses tulajdonságainak változását* mutatja ki attól az időponttól számítva, amikor a vegyület utoljára magas hőfokon volt. Ez az időpont a kerámiáknál nyilván a kiégetést jelenti, feltéve, hogy azóta az edény nem került tűzbe véletlen beleejtéssel vagy tűzvész során. E módszerrel körülbelül *10 év pontossággal* határozható meg a vizsgált kerámiák kora.

A gyakorlati próbákat egy lengyelországi földvárban talált cseréptöredékek vizsgálatával fogják elkezdeni. A földvár kora ismeretlen, de egy 1065-ből származó irat már említést tesz róla, tehát ezek szerint az ott talált cserepek körülbelül ezer évesek lehetnek.

Műanyag lámpaoszlopok

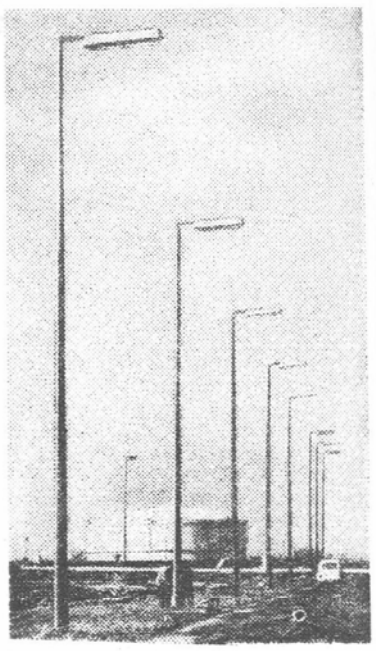

Az üvegszövettel erősített műanyagok bevonultak a városi és ipari világítást szolgáló lámpaoszlopok sorába is. Az eddig használt hegesztett csőoszlopok ugyanis több szempontból hátrányosak: súlyosak, felállításukhoz viszonylag drága alapozást kell készíteni, s nagy teherbírású darukat kell alkalmazni. A fémoszlopokat védeni kell a korrózió ellen is, ami különösen nehéz feladat kémiailag agresszív környezetben.

Egy 10 méter magas műanyag lámpaoszlop súlya mindössze 57 kg. A mechanikai-szilárdsági próbák során percenként 4 millió rezgésnek vetették alá az ilyen oszlopokat, felállították őket tengerpart mentén, ahol erős viharoknak voltak kitéve, végül 50 ezer volt feszültségnek vetették alá, hogy kipróbálják, alkalmasak-e, nagyfeszültségű áramok szigetelésére is. A kísérletek igazolták a várakozást, s egyre több műanyag lámpaoszlopot állítanak fel.

Festék-vásár Felsőbagodon

A MEZŐGAZDASÁGI GÉPJAVÍTÓ VÁLLALAT
MEGVÉTELRE AJÁNLJA AZ ALÁBBI FESTÉKEKET:

3300 kg	Katepox A—300	ára kg-onként	55,60 Ft
2600 kg	Katepox B—020	ára kg-onként	28,60 Ft
480 kg	Katepox hígító 021	ára kg-onként	6,80 Ft
1200 kg	alaplast fehér 414—100—5/l	ára kg-onként	25,— Ft
1350 kg	progress zománc fehér 316—100—5/l	ára kg-onként	9,80 Ft

Az árukból megegyezés szerint engedményt adunk.
MEZŐGAZDASÁGI GÉPJAVÍTÓ VÁLLALAT
FELSŐBAGOD ZALA MEGYE Telefon: Bagodvitenyéd 2.

ÁLLÁS

ÁLLÁSI KERES

Figyelem! Vidéki tsz vagy vállalat budapesti ügyintézését, mindennemű beszerzését vállalom. Telefon: 351—282 vagy „Nagykereskedelmi gyakorlat 214 551" jeligére a Felszabadulás téri hird.

ÁLLÁS: KÍNÁL

Pamutnyomóipari Vállalat Szegedi Textilművek gyarába jó keresetű lehetőségei különböző betanított munkakörökbe női munkavállalókat felveszünk. Vidékről jelentkező dolgozóknak munkásszállást biztosítunk. Gyárunkban kedvezményes étkeztetés, textiljuttatás, évi két alkalommal kedvezményes textilvásárlás, valamint a kollektív szerződésben meghatározott szabad szombat biztosított. Korszerű üzemünkben egészséges munkakörülmények vannak. Távolabbi vidékekről a jelentkezést írásban kérjük eszközöknek, mely alapján a munkára jelentkezőknek postafordultával mindenre kiterjedő részletes tájékoztatást küldünk. Cím: PNYV Szegedi Textilművek munkaügyi osztálya.

Halászmester szak- és középiskolai végzettséggel állást változtatna 5 éves nagyüzemi gyakorlattal. „Lakás szükséges H. 414" jeligére a kiadóba.

Kereskedelmi szakember 2 évtizedes gyakorlattal (vezetői is), közg. egyetemi végzettséggel, közepes német nyelvtudással munkahelyet változtatna. Kedvező előfeltételnél vidékre is. Aktualitás esetén ajánlatot elérhető jövedelem megjelölésével, „Korrekt 211 443" jeligére a Felszabadulás téri hirdetőbe.

Két megbízható fiatal kertész (technikus szakmunkás és növényvédelmi) munkahelyet változtatna. — „Vidéken is 211 831" jeligére a Felszabadulás téri hirdetőbe.

Dömpervezetőket és segédmunkásokat azonnal alkalmazunk, jó kereset, munkásszállás, napi egyszeri étkezés biztosítva. Jelentkezés: Pest megyei Építőanyag- és Szerelőipari V. Budapest V., Szent István körút 1. I. em. 115—480, 115—282 telefon.

Vállalatunk alkalmaz iktatásban és nyilvántartásban jártas titkárnőt, gyors- és gépírónőt, továbbá változó vidéki munkahelyeinkre kőfúró és építőipari szak- és segédmunkásokat. Jelentkezés: Budapest XII., Kékgolyó u. 6.

Szigethalmon

lévő munkahelyünkre

export-csomagolási munkára,

egy műszakra

férfi és női munkaeröket azonnal

FELVESZÜNK.

JELENTKEZÉS:
a központban,
BUDAPEST VIII.,
NÉPSZINHÁZ U. 26.
Munkaügy.

Közmű- és Mélyépítő Vállalat alkalmaz

jó kereseti lehetőséggel

földmunkagépészeket, építőipari gépkezelőket, hegesztőket, villany- és motorszerelőket, esztergályosokat, kubikosokat (brigádokat is), **fúró- és cölöpözőgépekhez segédmunkásokat, építőipari és műhely-segédmunkásokat, dumpervezetőket**

budapesti és változó vidéki munkahelyekre.

Szállás, üzemi étkezés, építőipari szociális juttatások, szabad szombat, kedvezményes vasúti utazás biztosítva van. — Alkalmazás után felvételre utazás vasúti költségét visszatérítjük.

JELENTKEZÉS:

Budapest VII., Wesselényi u. 4. sz.

Kiemelt budapesti munkára, kiemelt teljesítménybérrel keresünk festőket, tetőfedőket, burkolókat, villanyszerelőket, víz-, gázszerelőket és segédmunkásokat. Keresünk továbbá kubikosokat és kőműves mellé segédmunkásokat 15 éves kortól. Szállást, étkezést, különélést, szabad szombatot, utazási jegyet, munkaruhát biztosítunk. Április 4 Ktsz, Budapest VIII., Auróra u. 22. Munkaügy.

Pályázati hirdetmény!

A Somogy megyei Tanács VB Kórházának igazgató-főorvosa

pályázatot hirdet az 1969. augusztus 1-től megüresedő gazdasági igazgatói állás betöltésére.

Kizárólag azok pályázzanak, akik egészségügyi intézménynél végzett,

legalább 5—10 éves gyakorlattal és az előírt szakképzettséggel rendelkeznek.

Az egyetemi vagy főiskolai végzettségűek előnyben részesülnek.

A gazdasági igazgatói összkomfortos, szolgálati lakásba való beköltözhetőségről az esetleges pályázókkal személyesen tárgyalunk.

A pályázatot a Somogy megyei Tanács VB Egészségügyi Osztálya Vezetőjének címezve, de a

Megyei Kórház Igazgató Főorvosának (Kaposvár, Bajcsy-Zs. u. 35. sz.) kell beküldeni.

A Cegledi Állami Tangazdaság kecskescsárdai kerülete (Cegléd—Abony között, főutvonal mellett) motorszerelő szakmunkást, hegesztő szakmunkást vesz fel! Fizetés megegyezés szerint. Lakást nem biztosítunk. Jelentkezni minden nap a gazdaság központjában lehet.

Beton- és Vasbetonipari Művek váci telepe (Vác, Kisrét dűlő 1.) azonnali belépésre felvesz **férfiakat** betonelemgyártó munkakörbe. Munkásszállást, üzemi étkezést biztosítunk. Útiköltséget térítünk. Kéthetenként szabad szombat. Felvétel személyes jelentkezés esetén.

Beton- és Vasbetonipari Művek Szentendrei Gyára azonnali belépésre alkalmaz **férfiakat betonelemgyártó, nőket mozaiklapgyártó, valamint takarítónői munkakörbe.** Munkásszállót és üzemi étkezést biztosítunk. Kéthetenként szabad szombat. Útiköltséghozzájárulást térítünk.

KOHÁSZATI ALAPANYAGELLÁTÓ VÁLLALAT

felvételre

KERES

munkavállalókat a megjelölt munkahelyre és beosztásba:

VI. ker. Benczur utca 11:
gyors-gépíró, takarítónő;

XIII. ker. Mautner S. u. 154:
gyors-gépíró, több éves gyakorlattal rendelkező tervelőadó, elemző közgazdász;

IX. ker. Telepi utca 29:
kezdő gépésztechnikus;

X. ker. Kereszturi út 202:
gyáregység férfi-női segédmunkás, raktár raktári anyagkiadó, kocsirakodó, segédmunkás, rendészet női, férfi portás, őr;

X. ker. Jászberényi út 18—22:
lángvágó, vasúti tolatásvezető, betanított és segédmunkás;

XVIII. ker. (Pestlőrinc), Szemere-telep:
vizsgázott gázdarufűtő, férfi segédmunkás;

X. ker. Kereszturi út 198:
bontási munkára autószerelő, lángvágó, bontó-vágó segítő;

XIII. ker. Váci út 41: TMK üzem
kőműves, autószerelő, segédmunkás;
GFU
tehergépkocsivezető;

XIII. ker. Révész utca 13:
gépkocsirakodó és vágó-segítő;

XI. ker. Temesvár u. 18:
takarítónő, portás (nyugdíjas is).

Dolgozóinknak jó kereseti lehetőséget, vidéki dolgozok részére munkásszállást, kedvezményes utazáshoz költségtérítést, valamint heti 44 órás munkaidőt — minden második szombatra szabadnapot — biztosítunk.

Kazángépész, kazánkezelő, turbinagépész

munkakörbe szakvizsgával rendelkező

munkavállalókat keresünk,

akiket azonnali belepéssel, meghatározatlan időre tudnánk foglalkoztatni. Részletes felvilágosítást munkavállalással kapcsolatosan az energiaosztály vezetője ad.

Érdeklődni lehet a Szolnoki Cukorgyár energiaosztályán.

Felvételre keres

a 31. sz. Állami Építőipari Vállalat berentei munkahelyre

szobafestő, mázoló, burkoló, szakmunkásokat.

Továbbá

építésvezető II.

beosztású dolgozót és

építőipari gépésztechnikust.

Bérezésük megegyezés szerint.

Jelentkezés a 18. sz. Főépítésvezetőségen, Berente 54. lakás, C-épület, munkaügyi csoportnál.

Vidéki vállalat, szövetkezet, gazdaság budapesti anyagbeszerzését, ügyintézését vállalja szakember. — „Nagy gyakorlat 211 476" jeligére a Felszabadulás téri hirdetőbe.

A Bőripari Vállalat Simontornyai Gyára

felvételre keres

gyakorlattal rendelkező

építésztechnikust.

Felvétel esetén 2 szoba, összkomfortos lakást biztosítunk. Fizetés megegyezés szerint.

JELENTKEZÉS:
írásban önéletrajzzal együtt a gyáregység személyzeti osztályán.

Fővárosi Szállítási Vállalat felvesz kezdő és gyakorlott gépkocsivezetőket

Pest környéki dolgozóknak utazási költségét a rendszeres munkába járásra térítjük.

Jelentkezés:
BUDAPEST X.,
GYÖMRŐI ÚT 105.
Munkaügyi osztály.

Ipari tanulófelvétel!

A Pest megyei Állami Építőipari Vállalat (Budapest XXI. Csepel, Kiss János altb. u. 19—21.)

felvesz

14—16 éves általános iskolai végzettséggel rendelkező fiatalokat

kőműves bádogos, tetőfedő, épületlakatos szakmában ipari-tanulónak.

TOVÁBBÁ:

villanyszerelő

(emelt szintű érvfolyam)

tanulónak

jeles tanulmányi eredménnyel is van felvétel.

Valamennyi tanuló részére tanulóotthont, teljes ellátást és ösztöndíjat biztosít a vállalat.

Kőműves, ács, asztalos, könnyűgépkezelő, tetőfedő, épület- és díszműbádogos, víz-fűtésszerelő, villanyszerelő, festő, parkettás, parkettacsiszoló, lakatos, autószerelő szakmunkásokat, tehergépkocsivezetőket, kubikosokat, rakodómunkásokat, raktári segédmunkásokat, kőműves segédmunkásokat

(16. évet betöltött fiúkat is)

azonnali belépéssel

F E L V E S Z Ü N K.

Munkásszállás díjtalan.

Rendelet szerint hazautazási költséget térítünk.

JELENTKEZNI lehet:

Budapest IX., Viola u. 45.

sz. alatt a

Prosperitás Ktsz.

munkaügyi oszt.

Okleveles laboratóriumi asszisztensnőt keres az Állami Fodor József Tbc. Gyógyintézet, Budapest XII., Szanatórium u. 2.

Azonnali belépésre felveszünk villanyszerelőket és falpari kőszörűgépekhez értő köszörűsöket. Fizetés megegyezés szerint. Továbbá felveszünk azonnali belépésre férfi és női segédmunkásokat. Vidéki dolgozóknak munkásszállást biztosítunk Címünk: Fűrész- és Hordóipari Vállalat 1. sz. telepe, Bp. IX., Soroksári út, Kén u. lejáró.

A tószegi Dózsa Mg. Termelőszövetkezet

felvételre keres gépjármű-elektromos szerelőt

aki az akkumulátorjavításban is jártas.

Fizetés megegyezés szerint.

Jelentkezés:
Kiss Vince
műhelyvezetőnél,
a központi gépműhelyben.

A Fővárosi 4. sz. Építőipari Vállalat azonnali belépésre

felvesz: kőműves, ács-állványozó, bádogos, tetőfedő, burkoló, asztalos, festő szakmunkásokat

és

segéd munkásokat

Magas keresetű lehetőség! Kiemelt teljesítménybér! Különélési pótlék! Téli munka biztosítva! Munkásszállást biztosítunk, vagy albérleti díjat térítünk.

JELENTKEZÉS:
BUDAPEST V.
BÁSTYA UTCA 35.,
Kálvin térnél.

A MOSONMAGYARÓVÁRI MEZŐGAZDASÁGI GÉPGYÁR KAPOSVÁRI GYÁRA

felvételre

keres

— új munkagépeire jó keresetű lehetőséggel —

esztergályos, marós, gyalús szak- és betanított munkásokat.

Bérezés megegyezés szerint.

JELENTKEZÉS:
a gyár terv-munkaügyi osztályán,
KAPOSVÁR,
MEZŐ I. U. 22.

Felvétel esetén útiköltséget térítünk

Bőripari Vállalat

3-AS SZÁMÚ GYÁRA,

IV. KER.
VÁCI ÚT 40.

felvesz női és férfi dolgozókat

termelői munkára, komoly kereseti lehetőséggel, 44 órás munkaidővel, minden második szombat szabad.

Vidékieknek utazási térítést adunk, kedvezményes étkezést biztosítunk.

JELENTKEZÉS
a vállalat munkaügyi osztályán.

FELHÍVÁS

Veszte község tanácsa értesíti az érdekelteket, hogy 1969. szeptember 1-vel köztemetőt létesít. E terület egy részen korábban is történtek temetkezések. A végrehajtó bizottság a köztemető betemetett területrészét újra használatba kívánja venni. A köztemető rendjének megtartása érdekében értesíti a végrehajtó bizottság mindazokat, akiknek hozzátartozója e köztemetőben nyugszik, és a sírt, illetve a sírkövet fenn akarja tartani, úgy jelentse írásban vagy személyesen, legkésőbb 1969. augusztus 31-ig a vb-titkárnak.

Néhány sor kézírásból megbízható jellemképet készít hivatásos íráselemző, Csötörtök Csaba, Nemesapáti, Zala megye. Válaszbélyeg csatolandó.

OKTATÁS

Figyelem! Legalább 8 ált. iskolai végzettséggel

rendelkező 15—16 éves

fiatalokat

kőműves, ács, épületasztalos, víz-, gáz-, központifűtés-szerelő, tetőfedő és bádogos szakmában az 1969/70. tanévre

ipari tanulónak szerződtetünk.

Díjmentesen munkaruhát, napi egyszeri étkezést biztosítunk, vagy térítünk.

Jelentkezéshez szükséges iratok: iskolai jelentkezési lap v. iskolai bizonyítvány, születési anyakönyvi kivonat.

JELENTKEZÉS:

FAVORIT Építőipari Ktsz

munkaügyi osztály,
BUDAPEST XI.,
SOPRON ÚT 149.

Megközelíthető: Moricz Zsigmond körtértől a Fehérvári úton közlekedő bármely villamossal az Albertfalva kitérőig.

Figyelem!

Legalább 8 általános iskolai végzettséggel rendelkező

14—16 éves fiatalokat kőműves, ács, tetőfedő szakmákban

az 1969/70. tanévre

ipari tanulónak szerződtetünk.

Díjmentes munkaruhát, vidékieknek munkásszállást, napi háromszori étkezést, hazautazási költségtérítést biztosítunk.

A jelentkezéshez szükséges iratok: iskolai jelentkezési lap, vagy iskolai bizonyítvány, születési anyakönyvi kivonat.

JELENTKEZÉS:

FAVORIT Építőipari Ktsz.

munkaügyi osztályán,

Bp. XI., Sopron út 149.

Megközelíthető: Moricz Zsigmond körtértől a Fehérvári úton közlekedő bármely villamossal az Albertfalva kitérőig.

Vidékiek kiválóan megtanulhatnak levelezőoktatásommal németül, angolul, franciaul, olaszul, svédül, eszperantóul. Tananyag tizenhat gépelt oldalon, tandíj minden költséggel hatvan forint, tájékoztatás díjmentesen. Csongor nyelvpedagógus, Budapest 70, postafiók szaktizenhat.

14—16 éves, 8 általános iskolát végzett **fiúk és lányok** részére pótfelvételt hirdetünk szőrmekikészítőipari tanulónak az 1969—70-es tanévre. Érdeklődés írásban vagy személyesen a Pannónia Szőrmekikészítő és Szőrmekonfekció Vállalat személyzeti osztályán, Budapest IV. ker. Váci út 44—46.

Figyelem!

Fonó, szövő és textilnyomó szakmunkástanulókat alkalmaz a Kispesti Textilgyár

BUDAPEST XVIII., FAY UTCA 2.

1969. szept. 1-re

az alábbiak szerint: fonó- és szövőtanulóknak 14 éves korú

lányokat és fiúkat,

2 éves időtartamra univerzális képzésre. 15—17 éves korig 1 éves rövidített képzésre.

Textilnyomóipari tanulókat, CSAK fiúkat, 3 éves képzési időre.

A szakmunkástanuló havi ösztöndíjat, ezenkívül a szülőktől távol lakók havonta 200 Ft különélési pótlékot kapnak.

A szakmunkásképesítés megszerzése után magas kereseti lehetőséget biztosítunk.

Fonó-szövő szakmunkásaink 1600—2000 Ft-t, gyakorlott textilnyomó szakmunkásaink 2500—3000 Ft-t, vagy ennél többet keresnek havonta.

JELENTKEZÉS:
a személyzeti és oktatási osztályon,

Telefon: 273—711.

RUHÁZAT

Rubakölcsönzés, gyönyörű esküvői ruhák, II., Erőd u. 18. Május 1 mával szemben. 362—213.

ESKÜVŐI RUHA KÖLCSÖNZESE új árukészletből, Budapest XIV., Kerepesi út 76/b. (Lumumba utcai megállónál.) Telefon: 630—107.

BÚTOR

Tíz darabból álló kolonial szobaberendezés diplomata írásasztallal igényesnek eladó. „Reprezentatív H. 516" jeligére a kiadóba.

Jó állapotban levő barokk ebédlőbútor eladó. „Nem nagyméretű 214 550" jeligére, Bp., Felszabadulás téri hird.

Szelonok, ágybetétek 900 forinttól. Mintát küldök. Szállítás díjtalan. Gellér kárpitos, Papa.

Rekamié, heverő, fotelágy, szekrényágy — 1000 forint előleggel, garnitúrák előleggel. Budapest, Dohány u. 29.

Kétszemélyes, modern, epedás heverő jótállással 1700 forint, háromhavi részletre. Garnitúrák, fotelágyak, fizetési kedvezménnyel kaphatók, Jelinek kárpitosnál, Lenin körút 73. Népköztársaság útjánál.

Rekamiék, fotelágyak, heverők, garnitúrák, Abrahám kárpitosnál, Nagymező 58. Képes árjegyzéket kérjen. Részletfizetés.

KULTÚRCIKK

Angolmechanikás zongora, modern törpe pianinó eladó. Fenyőné, Lenin körút huszonhat. Javítások.

Pianinó, angolmechanikás zongora, világos színben. Javítás, Lipovniczky ezüstkoszorús zongorakészítő, Rákóczi út 34. Telefon: 420—636.

Rövid, páncéltökés, háromperdálos barna zongora, majdnem új, olcsón eladó. II., Szász Károly u. 6. fszt. 6.

KÖZLEMÉNYEK

Értesítjük a propán-bután gázkészülektulajdonosokat, hogy az ország területén minden propán-butángáz cseretelepen kiutalás nélkül vásárolhatnak tartalékpalackot. A 11 kg-os PB gázpalack ára 511,40 Ft, a 22 kg-os ára 1300 Ft. A befizetést igazoló csekklapszelvény ellenében a cseretelepeken a pótpalack azonnal átvehető.

Táncolni 3—4 különórán kiválóan megtanul, beatet is. Dr. Gulyás, 312—892. Lenin krt. 76. Vidékiek aznap.

Aranyérmes Karl Hamburger rövid, páncéltökés, keresztburos zongora és két kombinált szekrény eladó. Alsógöd, Ady Endre u. 4. Kozelka Ferencné.

Barna pianinó, zongora hétezer forint, hangolás, javítás, fényezés Strokinál. Részletre. Dózsa György út 9. Keletihez közel.

Pianino jó állapotban 4000-ért eladó. Jánoshalma, Magyar u. 14. Nánai.

Vennék pianinót magánkézből. 420—636.

Zongora, világmárkás olcsón eladó. 315—648, Bp. VI., Felsőerdősor 7. Szilágyi, személyesen csütörtök, vasárnap déllig.

Írógép, számológép gyors javítása, felújítása. Nádorfalvi, VI., Rózsa Ferenc u. 52. Telefon: 229—156.

JÁRMŰ

VW 1200-as de Luxe igényesnek eladó. Telefon 3—16 óráig: 343—100/164, 17—20-ig: 296—992.

Wartburg de Luxe nagykerekű, garazsban tartott kifogástalan állapotban eladó. 389—818.

Skoda MB 1000 első kezből 20 ezer kilométerrel eladó. XIV., Pálma utca hét.

Egy 2 t teherbírású

„Garant K. 30"

típusú

tehergépkocsi

üzemképes állapotban

eladó.

Megtekinthető a Cipőipari és Háziipari Vállalat központi telepén, Jászberény, Lehel vezér tér 15. Hétköznapokon de. 7 órától.

Wartburg, Trabant stb. fúrás, görgézés, Bp. VI., Csengery 66. Gépműhely.

Vásárolnánk Barkas 1000-es, nyitott, jó állapotban levő gépkocsit. Ajánlatot kér: Iparcikk Kiskereskedelmi V. Tata. Telefon: 105.

GÉPEK

100-as, 200-as, 300-as, 600-as, 1500-as elektromos keltetőgép fizetési kedvezménnyel kapható. Szuki Ferenc, Budapest XX., Bem 11.

A Labor Műszeripari Művek esztergomi gyára megvételre felajánl három Mercedes típusú könyvelőgépet. Ügyintéző: Szabó Károly. Telefon: Esztergom 70/134.

Stabil motor eladó! MIB 8 lóerős, benzines (felújított), 10 lóerős, felújított kéthengeres, vízhűtéses, önindítós, regulátoros, Diesel. Bp. IX., Vaskapu u. 9. Szakal.

Lloyd 300 komplett motor eladó. Balogh, Miskolc, Szentpéteri kapu 53.

VEGYES

Balatonfüredi Kisfaludy Tsz-nél füredi falazóko azonnal korlátlanul kapható. Ára: 90 Ft/m³. 50 m³ rendelés esetén 10 százalék kedvezmény.

Közületek, magtárak és lakás rágcsálóirtását, rovarirtását és fertőtlenítését vállaljuk. Lakás rovarirtását teljes díszkréció mellett, kiköltözés nélkül. Minden különleges igényt kielégítünk. Pontos, precíz munkavégzés! Szerződéskötés esetén árengedményt adunk.

Megrendelését küldje: Vörös Október Mg Tsz, Budapest VIII., Nagyfuvaros utca 14. Szolgáltató részleg, féregirtó csoport.

Fogsorjavítás megvárnató. Royal Szálló mellett. 423—429, Lenin krt. 51.

Szépségápolás, szőrszálak végleges eltávolítása rövidhullámmal. Zsíros, pattanásos arc kezelése, Gáog kozmetika, Budapest, Népköztársaság útja 53.

Tsz-ügyintéző megbízást vállalok pesti telefonnal, ismeretséggel, kocsival. „Melléktüzemág 212 165" jeligére, Felszabadulás téri hirdetőbe.

Bódító illatú erdei ciklámen, holland eredetű, kertben, siron három hónapig nyíló, szeptemberi szállításra előjegyezhető nyolc forintért utánvétel. Szentiványi ágrármérnök, Bp. XIV., Egressy 98.

LAKÁS

CSERE

2 szobás községi, bérházi lakásomat elcserélném dunántúlra, barhová. Budai József, Mezőberény, bérház.

ALBÉRLET

Külön bejáratú szép, világos, csendes, összkomf. szoba 1 vagy 2 vidéki diákfiúnak kiadó. „Kelenföldi lakótelep H. 614" jeligére a kiadóba.

INGATLAN

TELEK

Ideális vikendtelek eladó, 739 négyszögöl gyümölcsös, Gödöllő, Blaha Lujza fürdőtelepen a vasútállomáshoz 2 percre, érdeklődni lehet: Harmat Árpádné, Gödöllő, Szabadság tér 22. alatt.

300 n.-öl telek Dömsödön eladó, hajóállomásnál szemben. — Érdeklődni: Dittert, Dömsöd.

Balatonalmádiban tavaszunyaró építkezésre alkalmas 944 n.-öles telek eladó, ölenként 450 Ft, víz, villany van. Esetleg 236 n.-ölenként is eladó. Érdeklődés: Balatonalmádi, Tanácsics M. u. 3. Tel.: 93.

Tázláron 3 kh. fóti sanyával 30 áremért eladó. Hankai Ferenccné, Tázlár I. ker. 187.

Balatonmária-alsón vízhez, vasútállomáshoz közel. Nefelejcs u. 46. sz. mellett 831 n.-öl szőlővel, gyümölcsössel beültetett, építkezésre alkalmas telek, megosztva is eladó. Érdeklődni a szomszédban: Horváthnénál.

Eladó 8 kat. hold tanyas birtok, ebből 1½ hold szőlő. Hankai Jánosné, Tázlár I. ker. 187.

Téten jól lakható vikendlakás, 250 n.-öl telekkel eladó, szoba, konyha, éléskamra. Levélcím: Holler József, Nagykovácsi, Puskin 27.

Gyalon, kék autóbusztól 10 percre, 400 n.-öl üres telek n.-ölenként 36 Ft eladó. Érdeklődni vasárnap, Gyal, Csokonai u. 5.

HÁZ

Fonyódliget központjában háromszobás nyaraló eladó. — „Szabadon albó 211 438" jeligére a Felszabadulás téri hirdetőbe.

Erdligeten, mint menten emeletes iskola melletti 3 szobás családi ház, pince, melléklhelyiségekkel, víz villannyal, 285 n.-öl gyümölcsöskerttel eladó. 2 családnak is megfelel. — Érdeklődni: Dömsöd u. 93.

Kétszintes (kétnyaralós) építésre Balatonzamárdiban társat keresek. — Molnár, Szekszárd, Tompa u. 12. Tel.: 146—46.

Budapest határában bekötözhetően eladó utcai, déli fekvésű 1 szobás, felkomfortos ház, bejárati résszel. Kert nincs. 55 ezer Ft. Baló Lipótné, Csömör, Kossuth L. u. 87. szám.

Alsógödön háromszobás, összkomfortos villa, melléképülettel azonnal beköltözhetően eladó. Telefon: negyvenszáthatvanhét, kilencszáztizenhárom. Levélcím: Budapest XI., Schweidel u. 5. Dr. Kelemen.

Solton Dunához közel ház eladó. 400 n.-öl szőlővel, fizetési kedvezmény. Simon István, Solt, Rév u. 21 b.

Beköltözhető 3 szobás, összkomfortos, adomentes, kertes családi ház Rákosligeten, XVI. u. 12. sz. alatt eladó. Érdeklődni lehet: Holler József, Budapest, Puskin 27.

Balatonszemes, Zrínyi u. 12. szám alatti kertes családi ház eladó. Érdeklődni a helyszínen.

Balatonlelle központjában vízparton, idén társasnyaraló építkezés kezdődik. 5 órától. 4. UMK. VII., Majakovszkij u. 67. 420—944.

Új ház eladó. Martonvásár, Lenin út 30.

ÖRÖKLAKÁS

Beköltözhető 1 szoba komfortos öröklakás eladó. XVI., Sashalom, Romhány u. 28/b. I. em. Bakó, este 6 után.

SPORT

Labdarúgás — Egymás sarkában három bajnokjelölt

Hét közben Ausztriában a Ferencváros és a Vasas
Szombaton: Bp. Honvéd—Ú. Dózsa rangadó

Nem folytatódott a 17. fordulóban a gólszüret. Amíg az őszi nyitányon 40 góllal örvendeztették meg a csapatok a szurkolókat, a hét végi folytatásban már csak huszonkét gólra telt. Ráadásul a mezőny fele — nyolc csapat — egyetlenegyszer sem vette be ellenfele kapuját.

Juhász, a Ferencváros—Vasas rangadó hőse két gólt lőtt és minden idegszálával „benne volt" a játékban.

Egyedül az *Egyetértés* csatárai tartották a „szintet": az elmúlt héten az MTK-nak, most szombaton a Megyeri úton az Ú. Dózsának adták le névjegyüket, egyaránt 4—4 góllal. (A lila-fehérek négy góljából kettő 11-esből esett.) Az Egyetértés nem adta fel a reményt; *legutóbbi két mérkőzésén annyi pontot szerzett, mint amennyit tavasszal 15 találkozón.*

A forduló mérkőzésén elmaradt a jó játék, de még a szép gólok is. A tartalékos Ferencvárosnak nagyobb küzdőszelleme, zökkenőmentesebb csapatmunkája és egy jó taktikai húzás (Juhász csatasorba állítása) elég volt a körülményesen próbálkozó Vasassal szemben. A Ferencváros 2:0-ás győzelmével végződött találkozón Juhász „helyettesítette" a csatárokat, mind a két gólt ő rúgta.

A táblázaton az *Ú. Dózsa*, a *Ferencváros* és a *Bp. Honvéd* már nyolc, illetve hét pont előnnyel elhúzott a mezőnytől, s a bajnoki cím sorsa minden bizonnyal hármójuk között dől el.

Az otthonában eddig veretlen Pécs újabb bravúrral növelte eddigi szép sorozatát: Tatabányán (1:0) szerzett két pontjával első idei győzelmét aratta — idegenben. Változatlanul jól játszik a *Rába* is: a *Szombathely volt a hetedik csapat, amelyet Győrben két vállra fektetett a zöld-fehér gárda* (3:0). A *Salgótarján* — ha idegenben még nem is sikerült győznie — otthon gyűjtögeti a pontokat. Most a *Diósgyőr* volt a szenvedő fél (2:0), amely kénytelen-kelletlen megadta magát a bányászegyüttesnek. Nem tudott élni viszont a hazai környezet előnyével a *Komló*, mert a dunaújvárosiak szervezett védekezéssel „kihúzták" a számukra értékes 0:0-ás döntetlent.

Az újabb bajnoki forduló előtt hét közben a *Vasas* és a *Ferencváros* Ausztriában vendégszerepel. Szerdán a *Vasas* Klagenfurtban lép pályára, majd csütörtökön a bécsi Hohe Warten a *Wackerral* is játszik, s ugyanitt a Ferencváros a *Viennával* mérkőzik.

Szombaton rangadóval folytatódik a bajnokság: Kispesten a *Bp. Honvéd* az *Ú. Dózsával* csap össze. A többi hét mérkőzést vasárnap rendezik.

A 17. forduló vasárnapi eredményei:

NB I.

Ferencváros—Vasas (2:0). Népstadion, 20 000 néző. Vezette: Kaposi. Gólszerző: Juhász (2).

Pécs—Tatabánya 1:0 (0:0). Tatabánya, 6000 néző. Vezette: Wottava. Gólszerző: Máté.

Rába—Szombathely 3:0 (1:0). Győr, 6000 néző. Vezette: dr. Kamarás. Gólszerzők: Somogyi, Győrfi, Varsányi.

Salgótarján—Diósgyőr 2:0 (0:0). Salgótarján, 5000 néző. Vezette: Szilvási. Gólszerzők: Répás és Kajdi.

Komló—Dunaújváros 0:0. Komló, 5000 néző. Vezette: dr. Vincze.

1. Ú. Dózsa	17	13	2	2	52:17	28
2. Ferencváros	17	12	4	1	40:16	28
3. Bp. Honvéd	17	12	3	2	41:15	27
4. Vasas	17	9	2	6	41:24	20
5. Csepel	17	8	4	5	23:17	20
6. Rába	17	8	3	6	36:23	19
7. Pécs	17	8	3	6	20:20	19
8. MTK	17	7	3	7	27:29	17
9. Tatabánya	17	6	3	8	18:26	15
10. Diósgyőr	17	5	4	8	18:28	14
11. Salgótarján	17	5	3	9	13:23	13
12. Komló	17	3	7	7	11:20	13
13. Szombathely	17	4	5	8	14:31	13
14. Eger	17	3	5	9	17:34	11
15. Dunaújváros	17	3	3	11	11:34	9
16. Egyetértés	17	1	4	12	13:38	6

NB I. B

Szolnoki MTE—Ganz-Mávag 3:1, Zalaegerszegi TE—SZEOL 1:1, BKV Előre—Szállítók 1:0, Székesfehérvári MÁV—Miskolc 1:0, Győri Dózsa—Bp. Spartacus 2:0, Pécsi Bányász—Ózd 3:0, Nagybátony—Oroszlány 1:0, Videoton—Békéscsaba 4:2, Várpalota—Kecskemét 0:0. A bajnokság állása: 1. Videoton 27, 2. Oroszlány 23, 3. Kecskemét 22, 4. Pécsi Bányász 22 pont.

Motor — Molloy háromszor

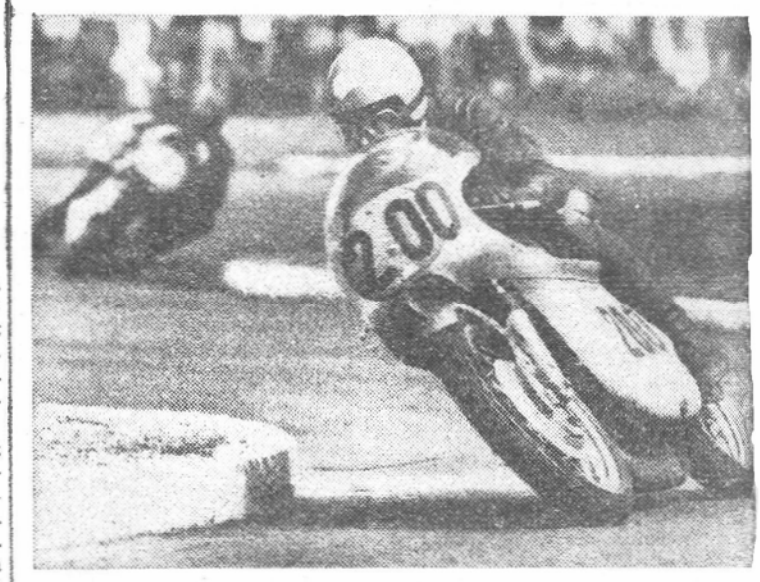

A háromszoros győztes Molloy a kanyarban.

Nagy közönségsiker, izgalom, meglepetés kísérte a Bp. Honvéd vasárnapi nemzetközi motorversenyét. Három kategóriában az új-zélandi *Molloy* győzött. Az esélyes olasz *Grasetti* két osztályban indult, de géphiba és bukás miatt fel kellett adnia a küzdelmet.

A magyar versenyzők mérlege: egy első (125 kcm-ben *Spáth*) és három második (125 kcm-ben *Szabó*, 250 kcm-ben *Reisz I.* és 500 kcm-ben *Kurucz*) hely.

KÜLFÖLDRŐL JELENTIK

MOSZKVA: A szovjet nemzetközi teniszbajnokságon a férfi egyesben Szöke—Uszvijaki 6:2, 6:2, 6:2, Lihacsov—Csoknyai 2:6, 6:2, 6:2, 6:1, Volkov—Szöke 6:4, 7:5, 5:7, 12:10, női egyesben Krazsinya—Borka 8:6, 7:9, 6:4.

BELGRÁD: A siketek világjátékain a magyar férfi asztalitenisz-csapat 5:0-ra, a női 3:0-ra nyert Kanada ellen. A labdarúgótornan a magyar válogatott 3:0 (2:0) arányban legyőzte Görögország csapatát.

DREZDA: A főiskolai sakkcsapatvilágbajnokságon a B csoportban a magyar válogatott 2:0 (2) -ra vezet Fülöp-szigetek ellen. A 3. fordulóban: Magyarország—Fülöp-szigetek 4:0.

ROSTOCK: Megkezdődött a finndingi vitorlás Európa-bajnokság. Az első futamot a holland Beck nyerte a francia Soria és a nyugatnémet Mai előtt. Fináczy György a nyolcadik.

STOCKHOLM: Harminchét ország 38 sakkozójának részvételével megkezdődött a férfi ifjúsági egyéni világbajnokság. Adorján (régebben Jocha néven versenyzett) az első fordulóban vereséget szenvedett a kolumbiai Castrótól.

NAPOLY: Az olasz úszóbajnokságon a 14 esztendős Novella Calligaris a 800 m-es női gyorsúszásban 9:38 másodpercre javította az Európa-csúcsot.

RUSSZE: Az Európai Hajómodellező Szövetség kongresszusán Beck Rezsőt, az MHSZ modellező osztályának vezetőjét, a magyar szövetség főtitkárát választották meg elnöknek.

MOSZKVA: Vasárnap este megérkezett a szovjet fővárosba az Európa-bajnokságon induló magyar ifjúsági kajak-kenu-válogatott.

KITZBÜHEL: Megkezdődött az osztrák nemzetközi teniszbajnokság. Férfi egyesben: Baranyi—Bowett (angol) 6:2, 6:2. Női egyesben: Dumitrescu (román)—Szörényi 6:1, 7:5.

SPORTHÍREK

HAZAÉRKEZETT BUDAPESTRE a magyar katonasportolók több mint kétszáz tagú küldöttsége, amely részt vett Kijevben a baráti hadseregek spartakiádján. A küldöttséget a Ferihegyi repülőtéren a Honvédelmi Minisztérium képviselői fogadták.

AZ ADRIA KUPÁRA készülő ejtőernyős-válogatott férficsapat a 2000 m-es kísérletett célbaugrásban 405 cm-rel új országos rekordot állított fel.

A MAGYAR KOSÁRLABDA UTÁNPÓTLÁS-VÁLOGATOTT hétfő este a Sportcsarnokban 78:66 (31:26) arányban győzött Algéria együttese ellen.

A BEAC nemzetközi tájékozódási versenyén csapatváltóban a férfiaknál Dánia, a nőknél a veglédi Építők együttese győzött.

MEGKEZDŐDÖTT a debreceni nemzetközi sakkverseny. Az első fordulóban Pytel—Libert 1:0 Sáx—Barcza 0:1, Filep—Paoli 1:0, Forintos—Kovács L. 1:0, Osznosz—Gufeld és Mihajlosin—Malich döntetlen, Szpiridonov—Kluger függő. A második fordulóban: Malik—Pytel 1:0, Paoli—Osznosz 0:1, Forintos—Szpiridonov 0:1, Kluger—Filep döntetlen, a többi függő.

KESERŰ (Vasas) nyerte az országos hosszútávú kerékpáros-bajnokságot. Csapatban a Vasas végzett az első helyen.

BEFEJEZŐDÖTT a vízilabda-bajnokság. Az utolsó fordulóban: Bp. Honvéd—Szolnoki Dózsa 4:4, Bp. Spartacus—Eger 5:5, OSC—Ú. Dózsa 2:2, FTC—Vasas 8:6. Az első helyet az OSC szerezte meg az FTC előtt. Az MTK kiesett az első osztályból.

KÜLÖNAUTÓBUSZOKAT indít az Ibusz vasárnap Pécsre, a Pécs—Ferencváros labdarúgó-mérkőzésre.

BETZ IMRE lett a Sportuszoda új igazgatója a nyugalomba vonuló Sajgál Gyula helyett.

NÉGY TELITALÁLATOS szelvény a totóban. A nyeremény szelvényenként 147 741 forint. A tizenhármas 70 561 forintot, a tizenkettes 1920 forintot, a tizenegyes 141 forintot, a tízes 32 forintot fizet. A telitalálatos szelvény: 1, 1, 2, x, 1, 1, 2, 1, x, 2, 1, x, 1, 1.

NÉPSZABADSÁG
A Magyar Szocialista Munkáspárt központi lapja
Szerkeszti a szerkesztő bizottság
Főszerkesztő: Gosztonyi János.
Kiadja a Hírlapkiadó Vállalat
Előfizetési díj egy hóra 20,— Ft
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Budapest, VIII., Blaha Lujza tér 3.
Telefon: 343—100, 142—220.
Terjeszti a Magyar Posta.
Előfizethető minden postahivatalban és a kézbesítőknél.

SZIKRA LAPNYOMDA
INDEX: 25 001.

* * * * *

VB-selejtezők Dél-Amerikában

Uruguay is a 16 között

Mozgalmas napja volt vasárnap is a dél-amerikai labdarúgásnak. A három VB-selejtező csoportban négy mérkőzést játszottak, s *Uruguay* már megváltotta jegyét (Anglia, Mexikó, Belgium mellé) a 16-os döntőbe, s *Brazília* is ott áll a küszöbön. A meglepetés: Argentína helyett Bolívia vagy Peru együttese jut el Mexikóba.

A *10. csoportban* Bolívia La Pazban *2:1* arányban legyőzte Perut. A találkozó 85. percében *Varrone* venezuelai játékvezető les miatt nem adta meg a peruiak egyik gólját, s emiatt a játékosok megrohanták. Varrone két peruj és egy bolíviai játékost kiállított, s a rendőrségnek kellett közbeavatkozni, hogy helyreálljon a rend.

A helyzet:

1. Bolívia	2	2	—	—	5:2	4
2. Peru	2	1	—	1	2:2	2
3. Argentína	2	—	—	2	1:4	0

A *11. csoportban* Brazília folytatja jó szereplését és most Caracasban kitűnő második félidei játékával *5:0 (0:0)* arányban győzött Venezuela ellen. A gólokat Tostao (3) és Pele (2) szerezte. A csoport másik mérkőzésén Bogotában Paraguay válogatottja Kolumbia ellen 1:0 (0:0) arányban győzött. Az állás:

1. Brazília	2	2	—	—	7:0	4
2. Paraguay	2	2	—	—	3:0	4
3. Kolumbia	4	1	1	2	4:4	3
4. Venezuela	4	—	1	3	1:11	1

Véget értek a selejtezők a 12. csoportban, s itt a várakozásnak megfelelően a volt kétszeres világbajnok *Uruguay* lett az első, miután utolsó mérkőzésén Montevideóban *2:0 (1:0)* arányban legyőzte Chile együttesét. A csoport végeredménye:

1. Uruguay	4	3	1	—	5:0	7
2. Chile	4	1	2	1	5:4	4
3. Ecuador	4	—	1	3	2:8	1

Úszás — *Bajnokság után, Európa Kupa előtt*

A mérleg: 11 rekord — Fiatal válogatott

Kedves ünnepséggel zárult a Margitszigeten az országos úszóbajnokság. A szövetség vezetősége nagyon szép díjakkal jutalmazta azokat a versenyzőket, akik a három napon a legjobb eredményeket érték el: *egy Európa-, tizenegy felnőtt- és hét ifjúsági rekordot javítottak.*

Az utolsó nap — méltó volt az előzőekhez. Az egyik legszebb versenyt a 400 méteres vegyes úszásban *Borlóy Mátyás* és *Lázár Péter* vívta, s kettőjük párharca, új rekorddal (Borlóy 4:52) zárult.

— *Ez az eredmény már nemzetközi értékű* — mondta a döntő után *Bakó Jenő*, az Újpesti Dózsa edzője. — *Borlóy jelenleg a legfelkészültebb férfiúszónk, a gyorson és háton is további jó időket várhatunk tőle.*

A bajnokság — függetlenül néhány férfirekordtól — azt mutatta, hogy változatlanul a nők a jobbak. Elsősorban *Turóczy Judit* és *Gyarmati Andrea* jóvoltából nemzetközi sikerekre számíthatnak, a férfiaknál sok a gyenge szám.

Meglepetés, hogy a 29 bajnoki címből az FTC úszói egyet sem tudtak hazavinni, noha az elmúlt években sok esetben taroltak. A BVSC-ben évek óta tapasztalható szívós munka eredményezte, hogy versenyzői ezúttal elvitték a legtöbb babért és fölényesen nyerték a pontversenyt.

A verseny után kijelölték a magyar válogatottakat, az augusztus 23-i és 24-i, férfi és női Európa Kupára. (Mindegyiken 8—8 ország csapata indul, s az utolsó két helyezett kiesik a B-csoportba.) A nevezési listából kitűnik: soha ilyen fiatal magyar csapat még nem indult nemzetközi erőpróbán. Mindössze négyen húsz éven felüliek, *Császári Attila, Gyarmati Andrea, Tóth Zsuzsa* és *Prutz Éva* csak 15 esztendős.

— *Itthon, a női Európa Kupáért kedvező előjelekkel indulunk, a bajnoki eredmények alapján második-harmadik helyre is számíthatunk* — mondja *Válent Gyula*, az úszók szakfelügyelője. — *Turóczy, Gyarmati és a gyorsváltó győzelemre is esélyes. Sokkal nehezebb lesz Würzburgban a férfiak helyzete, legfeljebb a hatodik helyért küzdhetnek a svéd és holland csapattal.*

Az Európa Kupára nevezett versenyzők:

Nők:

Turóczy (100 és 200 m gyors, 200 m vegyes és váltó), *Gyarmati* (100 m pillangó, 200 m hát és váltó), *Kovács* (100 m mell és váltó), *Patóh* (váltó), *Törzs* (400 és 800 m gyors), *Perkó* (100 m hát), *Prutz* (200 m mell), *Tóth Zsuzsa* (200 m pillangó és váltó), *Válent* (300 m vegyes).

Férfiak:

Borlóy (400 m gyors, 200 m hát és váltó), *Lázár* (200 és 400 m vegyes, váltó), *Szabó* (100 és 200 m mell, váltó), *Cseh* (100 m hát és váltó), *Szentirmay* (100 m pillangó és váltó), *Ali* (200 m pillangó), *Dely* (1500 m gyors), *Császári* (200 m gyors és váltók), *Császári, Kucsera, Riskó* és *Lenkei* még válogatón szerepel a 100 méteres gyorsúszásra és a váltók helyeire.

*

FÉRFIAK

200 m pillangó: 1. Ali 2:17,2 (délelőtti új rekordja 2:16,7), 2. Rozgonyi 2:21,1, 3. Kovács 2:24,2 mp.

400 m vegyes: 1. Borlóy 4:52, új országos, felnőtt- és ifjúsági csúcs, 2. Lázár 5:00,9, 3. Kosztolánczy 5:10,8 mp.

1500 m gyors: 1. Dely 18:14,3, 2. Simándi 18:32,7 3. Tóth 18:34,1 mp.

4x100 m vegyes: 1. BVSC 4:15,1, 2. Ú. Dózsa 4:19,3, 3. FTC 4:19,6 mp.

NŐK

200 m pillangó: 1. Kovács E. 2:39, 2. Gerbán 2:49,2, 3. Bojtos 2:51,5 mp.

400 m vegyes: 1. Turóczy 5:34,3, 2. Tóth Margit 5:42,6, 3. Kiss 5:49,5 mp.

800 m gyors: 1. Eckel 10:25,5, 2. Fodor 10:38,1, 3. Drobni 10:41,8 mp.

4x100 m vegyes: 1. BVSC 4:46,8 (100 m háton Gyarmati 1:08,6 mp, országos felnőtt- és ifjúsági csúcs), 2. Ú. Dózsa 4:53,8, 3.FTC 5:05,8 mp.

A pontverseny végeredménye: 1. BVSC 1114, 2. Ú. Dózsa 809, 3. Eger 387, 4. FTC 345, 5. Bp. Spartacus 195, 6. Bp. Építők 132 pont.

Töltse az őszt a NAPOSPARTON ?